DAKSHINAMURTI'S

UDDHARA-KOSA

PROF. DR. RAGHU VIRA
AND
SHODO TAKI M. A.

DAKSHIṆĀMŪRTI'S

UDDHĀRA-KOŚA

A dictionary of the secret Tantric syllabic code

Text, Introduction, Appendices and Exegetical Notes

Prof. Dr. Raghu Vira

AND

Shodo Taki, M. A.

(of Taisho University, Tokyo, Japan)
Japanese State Research Scholar at the International Academy of Indian Culture, Lahore

Sarasvati Vihara Series

EDITED BY

Raghu Vira, M. A., Ph. D., D. Litt. et Phil.
DIRECTOR, INTERNATIONAL ACADEMY OF INDIAN CULTURE, LAHORE
IN COLLABORATION WITH OTHER SCHOLARS

Volume 4

DAKSHIṆĀMŪRTI'S UDDHĀRA-KOS'A

Rupees 10/- Yen 12/- Shillings 15/-

June 1938

Published by the Director

for

The International Academy of Indian Culture,
Lahore, India

Printed by Mr. Sadhu Ram, M. A., at the Academy's own printing works, the Arya Bharati Press
LAHORE

सरस्वती-विहार-ग्रन्थाः

४

श्री-दक्षिणामूर्ति-विरचित

उद्धारकोशः

आचार्य-रघुवीरेण तद्-अन्तेवासिना तकि-वंशोद्भवेन
शोदवेन च परिष्कृतः

मूल्यं—रूप्याणां दश विक्रमाब्दाः १९९५

प्रकाशिता—सरस्वती-विहारः, लवपुरम्

एष कोशः सरस्वती-विहार आर्यभारत्य्-अभिधे मुद्रण-गृहे मुद्रितः

A part of the cost of publication of this volume was contributed by Seth Jugal Kishore Birla and Mr. Wali Ram Taneja, to both of whom the Academy is highly thankful.

अस्य ग्रन्थस्य परिष्करण-काल-मध्य एव (१९९५ विक्रमाब्दे ज्येष्ठ-मासस्यैकादश्यां) स्वर्गं गतेभ्यस् तात-पादेभ्यस् तकि-वंशजेभ्य आचार्य-होदवेभ्यो ऽयं श्रद्धाञ्जलिस् तत्-सूनुना शोदवेन सप्रश्रयं समर्प्यते ॥

REGISTER OF CONTENTS

FOREWORD

Uddhārakośa of Dakṣiṇāmūrti is a chance discovery of rare value. It is the first work to give thorough insight into the secrets of the darkest section of Indian literature, the Tantra, which once flourished all over India and beyond, up to the farthest limits of Indianism. It provides a key to the interpretation of the monosyllables which conceal within them a whole world, a view and an evaluation of life unique in the history of human evolution. The monosyllables are no longer a gibberish. They have a meaning. Their combinations as *mantras* are not merely a string of isolated items, but they form an organic whole. The age of mechanical juxtaposition of syllables is the sign of degeneration. With the help of this marvellous dictionary we can at once separate the mechanical from the creative periods and localities of Tantra.

Bījas started with genuine monosyllabic words like *śrī*, *hrī*, *glau*, but their number being too small to allow of a whole code of thought being formulated, the Tāntrikas went ahead with abbreviations, the initial syllable being the most favoured to begin with, e. g. *ā* (*ākāśa*), *i* (*Indra*), *ma* (*maṇḍūka*). Letters, not far from each other in the speech of the people, sometimes served the purpose, as *ch* for *ś* (*śanaiścara*) and *s* for *ś* (*śakti*), *ś* being already alloted to *śam*. Characteristic finals, easy to recognize and remember, were also made use of, e. g. *ghnī* (*śataghnī*), *dra* (*candra*).

The author Dakṣiṇāmūrti is a legendary personage. Sometimes he is identified with Śiva himself. Unless his historicity is established, we must remain content with the belief that the real author has chosen to remain hidden.

Uddhārakośa is all quotations from authoritative Tantric scriptures, no less than forty-seven in number (See Appendix VII) Hence, though nothing can be stated with any semblance of scientific probability about the author, he is definitely to be placed at a period later than that of the authorities quoted. Here, as generally elsewhere in the domain of Indian history, both political and cultural, we get a chain, a sequence, but we cannot fix up the individual items or even the chain as a whole. We usually allow a vague and a vast span of

time, which is not of much use for the specialist. In absence of definite evidence we refrain from any kind of statement, especially because of the works quoted the major part is not available to us either in print or in manuscripts. That gives an added value to the Uddhārakośa, a repository of quotations from rare or lost works. Even the author of Uddhārakośa had had great difficulty in securing many of them. In the fifth chapter he makes many references to their rarity.

Our Uddhārakośa is at once a primer and a reference book, equally indispensable to the beginner and to the master Tāntrika. It enjoyed wide popularity in the Panjab and in Kashmir. That is how we can account for the large number of manuscripts discovered here. We believe that any collection of manuscripts in the Panjab, howsoever casual it may be, would bring forth more manuscripts of this book. Its past popularity is bound to be repeated in the future as Tantra comes into light again and is recognized as worthy a subject of study as any other branch of Indology.

At the end I may mention as to how this study was taken up. Mr. Shodo Taki, who was sent here at the Academy to carry on higher work in Indology, by the Japanese Government belongs to the Shingon sect of Japanese Buddhism. The Shingon sect is characterized and dominated by Tantrism. Now, howsoever distant and different the Shingon Tantra may be from the S'aiva Tantra, it cannot be denied that the two are united at the origin and that in the course of development also there are remarkable parallels. Moreover whether it is Japan, Korea, Mongolia, China and Tibet in the north or Bali in the south, the Tantra everywhere retains the common and immutable *Bījas*, which are its soul, but whose meaning is lost altogether. This sense of loss has ever weighed heavily on the intelligent explorer into the immense density of Tantra. Ever hopeful and zealous I set Mr. Shodo Taki to the task of ransacking the entire field of S'aiva Tantra, for I was confident that it is here the lost key would be found. And lo ! the first manuscript that I put into his eager hands was the very key. But the discovery that it is the key, came several weeks later, for the book revealed its true character slowly and gradually.

Raghu Vira

INTRODUCTION

THE MANUSCRIPTS

The manuscripts utilized for the constitution of the text are seven :

क Panjab University Library, Lahore, No. 1130. 31 leaves, each leaf 30×13 cm., the written space being 23×8½ cm. A page contains 8 lines, every line having from 36 to 44 syllables. The manuscript is not dated.

ख Panjab University Library, Lahore, No. 3355. 16 leaves, each leaf 24½×10½ cm., the written space being 21×8½ cm. A page contains 14 lines, every line having from 38 to 44 syllables. Dated Saṃvat 1853 Vaiśākha Śuklā 14=A.D. 1796, May 20. The manuscript has been revised and corrected by a second hand.

In this manuscript त is very often written as त्त, e.g. त्तत्पुरी.

ग Panjab University Library, Lahore, No. 590. 23 leaves, each leaf 28×15 cm., the written space being 20×11 cm. A page contains 13 lines (sometimes 14 lines), every line having from 32 to 37 syllables. Not dated. The provenance is Jammu (Kashmir).

घ Panjab University Library, Lahore, No. 882. 16 leaves, each leaf 31½×17 cm., the written space being 25×11 cm. A page contains from 13 to 15 lines, every line having from 38 to 45 syllables. Dated Saṃvat 1899 Āṣāḍha Vadī Mithunārka-bhukta-dināḥ १२=A. D. 1842, August 3. From शर्मबीजौ (after I. 56) up to the end of Bheḍā-mantra (after I. 61) and from II. 16 to II. 20 this manuscript presents a different text.

ङ Panjab Public Library, Lahore, No. 532. 25 leaves, each leaf 35×19 cm., the written space being 25×12½ cm. A page contains from 11 to 13 lines, every line having from 32 to 40 syllables. Not dated.

च Lalchand Library, Lahore, No. 1622. 24 leaves, each leaf 27½×11½ cm., the written space being 23×8 cm. A page contains 10 lines, every line having from 36 to 44 syllables. Dated

Saṃvat 1735 Śrāvaṇa Śudi 1 = A. D. 1678, July 9. The worms have eaten and damaged the edges, but the text has remained safe.

छ Sanātana Dharma College Library, Lahore, No. 386. 46 leaves, each leaf 22×11 cm., the written space being 18×8 cm. A page contains 7 lines, every line having from 24 to 32 syllables.

The manuscript is incomplete, the later portion having been lost, from VII. 32 onwards.

All these manuscripts are written on Indian paper and in Devanāgarī script. Of the manuscripts which bear no date, none can be older than three centuries.

The manuscripts, except छ, show a persistent *v* in place of *b*, e. g. अव्धि, कुव्जिका, पीतांवर, वद्ध, विभ्रती, वीज and व्रह्म. Here and there the manuscripts ग, ङ and च give the correct *b*.

Interchange of *kh* and *ṣ* is particularly noticeable in the manuscripts, except ङ and छ, e. g. ष्यात for ख्यात, मुष for मुख, लिषित for लिखित, झख for झष, खण्मुख for षण्मुख and खोडश for षोडश.

Interchange of *ś* and *s* also is noticeable in the manuscripts, except ङ, e. g. आसुग for आशुग, देवेसी for देवेशी, संभू for शंभू, अनुश्वार for अनुस्वार, शर्वं for सर्वं and शुरेश्वरी for सुरेश्वरी.

Confusion of *śś* and *śc* in the manuscripts ग and ङ points to a Śāradā original, e. g. शक्तिश्चर्मापि for शक्तिश्शर्मापि.

The numbering of verses is sporadic.

SUMMARY

Chapter I. Once Śiva and his consort Pārvatī were standing on the summit of the quartz mountain surrounded by forests, busy thinking about the good of the mortals. Pārvatī started questioning Śiva about the beginning of the manifestation of Mahātripurasundarī among the common folk. Śiva disclosed the great secret, and related the tale of the revelation to Dakṣiṇāmūrti. It was on the banks of Revā. There was the city Śrīgarbhā, where resided a great sage, Dakṣiṇāmūrti, the boat to cross the ocean of all scriptures. While he was bathing in the River Revā, the Great Tripurasundarī, pleased by his previous noble deeds, appeared before him and instructed him in the secret lore of *Mantra*, which he put in the form of the book

Uddhāra-kośa. The basis of this book is formed by all the numerous S'āstras and Āgamas.

Here follow the mantras for the ten forms of the Goddess, Tripurā, Lakṣmī, Sarasvatī, Tārā, Bhuvaneśvarī, Mātaṅgī, S'ārikā, Rājñī, Bheḍā and Jvālāmukhī.

The author proceeds with quotations from different Āgamas, which give the mantras in code words. Dakṣiṇāmūrti explains the code words with the help of further quotations and then cites the actual mantra. The three stages, firstly the mantra in code words, secondly the explanation of code words and lastly the mantra, is the general scheme followed throughout, with the exception of chapters five and seven, which deal with synonyms and meditations respectively.

At the end are described the fruits of worshipping the ten Goddesses.

Chapter II. The second chapter gives the mantras for the six lady-friends of the Goddess Tripurā, Bhadrakālī, Turī, Chinnamastakā, Dakṣiṇākālikā, Śyāmā and Kālarātrī.

Next follow the varieties of each of the preceding sixteen Goddesses with appropriate mantras.

Tripurā has twelve, Tripurā, Bhairavī, Hiṅgulā, Caṇḍikā, Cāmuṇḍā, Nārasiṃhī, Aindrī, Haimavatīśvarī, Mṛḍānī, Vāruṇī, Durgā and Mahātripurasundarī.

Lakṣmī has two, Lakṣmī and Rukmiṇī.

Sarasvatī has four, Vāk, Vāṇī, Sarasvatī and Analapriyā.

Tārā has five, Tārā, Tāriṇī, Ekajaṭā, Nīlasarasvatī and Ugratārā.

Bhuvaneśvarī has four, Bhairavī, Bhīmarūpā, Bhīmā and Bhuvaneśvarī.

Mātaṅgī has four, Mātaṅgī (also designated Sumukhī or Sumukhā), Cakriṇī, Kubjikā and S'āmbarī.

Śārikā has two, Śārikā and Aparṇā.

Rājñī also has two, Rājñī and Khagagāminī (or Haimavatīśvarī).

Bheḍā has no variety.

Jvālāmukhī has three, Jvālāmukhī, Ambikā and Bhagarūpiṇī.

Chinnamastakā has two, Chinnamastakā and Vajravairocanīyā (or Vajravairocanī).

The rest, Bhadrakālī, Turī, Dakṣiṇākālikā, S'yāmā and Kāla-rātrī have no varieties.

From Tārā onwards only the actual mantras are given. The first two stages, the mantra in code words and the explanation of code words, are missing.

Chapter III. Seven more Devīs are introduced : Vajrayoginī, Vārāhī, Śāradā, Kāmeśvarī, Gaurī, Annapūrṇā and Kulavāgīśvarī.

Large space is alloted to Vajrayoginī, to the *phala* that accrues to the devotee by using the yantra and mantra.

Then follow the seven sons of the Devī : Gaṇeśa, Kumāra, Kārtavīryārjuna, Hanumat, Bhairava, Mahāmṛtyuṃjaya (or Mṛtyuṃjaya) and Sugrīva.

The chapter contains the mantras for every one of them with appropriate explanation of code words.

Chapter IV. This chapter deals with the nine *grahas*, Āditya (Sun), Budha (Mercury), Śukra (Venus), Bṛhaspati (Jupiter), Candra (Moon), Bhauma (Mars), Śanaiścara (Saturn), Rāhu and Ketu.

Chapter V. It is the *Ekākṣara-kośa*, a lexicon, containing significance, mystic or otherwise of all letters of the alphabet (whether standing as abbreviations or as regular words) taken singly in their regular sequence.

Chapter VI. It is the last instalment of four more Devīs and their mantras: Bhavānī, Bagalāmukhī, Indrākṣī and Khecarī.

Chapter VII. The mantras having been all given, the author proceeds to describe the physical form and certain characteristics of every one of the twenty-seven Devīs (their subvarieties having been ignored), the seven sons and the nine *grahas*, so that the Mantra-man, be he professional or an amateur, be able to make a mental picture in his lotus-heart and meditate on it.

THE BĪJAS

The mystic syallables can be divided into monosyllables and polysyllables.

These fall into different groups:

Bījas ending in a vowel,
ending in an anusvāra,
ending in a visarga, and
ending in a consonant.

Only two bījas, viz., kili with vu, and svāhā end in a vowel.

Those ending in an anusvāra are the most numerous.

Only six end in a visarga, viz., aḥ, kraḥ, ṭhaḥ, saḥ, sauḥ and hmauḥ. Sauḥ and hmauḥ appear sometimes as sauṃ and hmauṃ respectively in the manuscripts.

Phaṭ derived from ancient Vedic sources is the only one ending in a consonant. The Vedic literature had other syllables used as exclamations ending likewise, viz., baṭ, vaṣaṭ and vauṣaṭ.

Here is the complete list of bījas.

A Monosyllables.

I A vowel with an anusvāra:
aṃ, āṃ, aiṃ, oṃ.

II (1) A single consonant with aṃ:
kaṃ, gaṃ, ṅaṃ,
caṃ, chaṃ, jaṃ, jhaṃ, ñaṃ,
ṭaṃ, ḍhaṃ, ṇaṃ,
baṃ,
yaṃ, raṃ, laṃ,
śaṃ, haṃ.

(2) A single consonant with āṃ: rāṃ, śāṃ, hāṃ.

(3) A single consonant with īṃ: gīṃ, vīṃ.

(4) A single consonant with uṃ: juṃ, ruṃ.

(5) A single consonant with ūṃ: lūṃ, hūṃ.

(6) A single consonant with aiṃ: bhaiṃ.

III (1) Two consonants with aṃ: blaṃ.

(2) Two consonants with āṃ: krāṃ, drāṃ, hrāṃ.

(3) Two consonants with īṃ: krīṃ, klīṃ, khrīṃ, ghnīṃ, chrīṃ, drīṃ, prīṃ, śrīṃ, hrīṃ, hlīṃ.

(4) Two consonants with uṃ: truṃ, dhruṃ.

(5) Two consonants with ūṃ: krūṃ.

(6) Two consonants with eṃ: preṃ.

(7) Two consonants with aiṃ: kraiṃ.

(8) Two consonants with oṃ: troṃ, vroṃ.

(9) Two consonants with auṃ: krauṃ, glauṃ, trauṃ, mlauṃ.

IV (1) Three consonants with aṃ: hsraṃ.

(2) Three consonants with īṃ: bkhrīṃ, strīṃ.

V A vowel with a visarga: aḥ.

VI (1) A single consonant with aḥ: ṭhaḥ, saḥ.

(2) A single consonant with auḥ: sauḥ.

VII (1) Two consonants with aḥ: kraḥ.

(2) Two consonants with auḥ: hmauḥ.

VIII A single consonant with aṭ: phaṭ.

Among these great interest attaches to syllables which have two or three consonants at the beginning. Firstly all of them (except kraḥ and hmauḥ) end in anusvāra. Secondly here the second consonant is usually *r*. *L* which is interchangeable with *r* is found in klīṃ, glauṃ, blaṃ, mlauṃ and hlīṃ. Of these glauṃ is not a genuine bīja. Glau is a regular word, changed into a bīja by the addition of an anusvāra. *N* appears only once in ghnīṃ, which is an evident abbreviation of śataghnī. Hence *n* can not be considered here as having played a part in the formation of Tantric syllables. *M* also appears only once in hmauḥ.

Triple consonants are rare. The only examples being bkhrīṃ, strīṃ and hsraṃ. Among these strīṃ is merely strī with the anusvāra added to give it the proper form of a bīja (similar cases are śrīṃ and hrīṃ).

B Polysyllables are only three. Kili with vu is an imitative word for the monkey's sound. Svāhā is an ancient Vedic word added at the end of all mantras, just as oṃ is added at the beginning. In Tantra the rule is not observed very strictly. So that out of eighty-five mantras in this book, sixty-one begin with oṃ and fifty-three end with svāhā. Namaḥ is also an ancient word, from Ṛgveda downwards to the present day. Except two cases, whenever namaḥ comes at the end, svāhā finds no place there. The converse is also true.

The following chart demonstrates the frequency of the usage of oṃ as the initial syllable and oṃ, namaḥ, phaṭ, svāhā and hūṃ, singly or in groups as the finale of mantras:

oṃ...oṃ	only once
oṃ...namaḥ	14 times
oṃ...svāhā	27 times
oṃ...namaḥ svāhā	twice
oṃ...phaṭ svāhā	10 times
oṃ...hūṃ phaṭ svāhā	4 times

oṃ...	thrice
...namaḥ	thrice
...svāhā	7 times
...phaṭ svāhā	thrice
...	11 times

In eleven cases, as the last line shows, the mantras are bald both ways, showing neither the initial oṃ, nor the finals, namaḥ and svāhā etc.

NOTES

CHAPTER I

2[d] *Dayā-traiguṇya-mānasa.* The sense is not clear.

3 Mahātripurasundarī, not in MW. The goddess is the same as Tripurasundarī. So also in I. 8, II. 31 and on page 28, line 7.

Mark the adjective krūra "cruel" for the manifested world.

4[d] S'rīgarbhā, name of a holy city. It is unknown to MW.

6[e] Correct *nānā-śāstrābdhi poto* to *nānā-śāstrābdhi-poto.*

14[c] Vidyā is used here and in sequel (I. 20, 22, 23, 31, 32, 33, 34, 35, 63[2], 67, II. 3, 18, 29, 30, 35, 45, III. 2, 11, 14, 48, VII. 1, 9) for devī. This is a unique usage. Cf. MW "Knowledge is also personified and identified with Durgā" and "Mahā-vidyā, pl. name of a class of personifications of the Śakti or female energy of S'iva (ten in number)."

16[d] Akṣobhya, name of a disciple of Dakṣiṇāmūrti. MW gives it as the name of an author.

21 Viparītatayā "reversely". So also in I. 22, 23, 31, 36.

22[a] Kṣīroda-saṃbhavā for Lakṣmī does not exist in MW. Instead there are Kṣīroda-jā and Kṣīroda-tanayā.

23[b] Kāma-rāja "Cupid", not in MW. Instead there is Kāmadeva.

24 Hariṇākṣī and Saroruha-nivāsinī for Lakṣmī, not in MW.

The code word for Lakṣmī is śrīṃ.

26 Among the synonyms of lajjā there is not a single word which is known to have ever been used in that sense. Further there is no community of connotation whatsoever among all of them. They

are far from each other, e. g. sakalā and samastā " whole " are quite distinct from kṛśā and kṣāmā " emaciated."

Praṇava is known to us only as a synonym of oṃ.

For hrīṃ MW simply says " an exclamation". He does not see that it is the common word hrī, made into a bīja by adding the anusvāra.

Note that MW gives hlī as hrī in the following derivatives : hlīka, hlīku = modest.

Devī in the fourth quarter remains doubtful. The vocative form is better intelligible, though weakly documented.

27 All the synonyms are well-known.

The code word for Cupid is klīṃ.

28 It is a new list of names for S'iva. Vāgbhava, Ūrdhva-bīja and Cārvaṅgī are not registered in the dictionaries. Ūrdhva-bīja can be equated to Ūrdhva-retas. (Correct Ūrdhva in Appendix VIII to Ūrdhva-bīja) Other names of S'iva beginning with Ūrdhva are Ūrdhva-daṃṣṭra-keśā, Ūrdhva-liṅgin, Ūrdhva-śāyin, Ūrdhva-śrotas and Ūrdhvātman.

Cāraṇa " a dancer " and hence " S'iva." Cf. MW " ca = moving to and fro, L., S'iva, L.; Carcarīka = a form of S'iva, L.; Naṭeśvara (lord of dancers)= name of Śiva." In II. 35 Caraṇa (with the first vowel shortened) appears for Cāraṇa.

Candra is " moon ", which being a specific mark of S'iva has been used in the Tantric literature for S'iva. Or it might be an abbreviation of some compound like Candra-cūḍa, Candra-mauli, Candra-mukuṭa or Candra-śekhara, just as Carman of Carma-vasana.

Vāsanā an Cārvaṅgī are feminine words and hence rather unexpected. They stand really for Durgā. Vāsanā, if not a name of Durgā, might be equivalent to vāsana (= vasana "a garment"), and hence another abbreviation of Carma-vasana or Carma-vāsana.

The code word for S'iva is aiṃ. MW knows ai as a name of Śiva from some lexicon.

The first five quarters are repeated in V. 17, 18.

29 The synonyms of S'akti are absolutely new. S'arman, S'arat and S'aṅkā in ordinary language are miles apart from S'akti.

The code word for Śakti is sauḥ.

The first hemistich is repeated as V. 57^{ab}. Cf. note on V. 57 also.

30 Among the synonyms of oṃ, praṇava and tāra are known. Tryakṣa and Tryambaka for oṃ are new.

Tomā and its variants do not appear in dictionaries. Etymologically nothing can be suggested. Very probably it is a non-Sanskrit term.

Trāsa "fear" is a new conception attached to oṃ.

Tārava (v. 1. tāraka), not in MW. It must be an extension of tāra from tṛ "to cross".

The name of the Tantra, from which the stanza is drawn, must be derived from the preceding śloka. Cf. V. 19.

The first hemistich and two opening words of the third quarter are repeated in V. 19.

31 This single line is a repetition of the last line of I. 23. Its purpose is to resume and introduce the mantra.

The mantra as manifested above does not conform to I. 20-23. The first eight syllables ought to have been read in reverse order beginning with Śakti. That would also give the requisite number of syllables, sixteen. As the mantra stands there are eleven syllables in excess. Cf. II. 32-35.

S'rī as the name of Lakṣmī is well-known, but śrīṃ does not exist in MW.

Klīṃ "Cupid", aiṃ "S'iva" and sauḥ "S'akti", not in MW.

Correct *sakala* to *sa ka la*, bis. So also in Appendix VIII.

32 Rājñī as a form of S'akti does not appear in MW. There it appears as the wife of the Sun.

Bheḍā. The variant bhīḍā is valuable. The Goddess is unknown to MW.

34 Turī as a form of S'akti is unknown to MW. There it appears as name of a wife of Vasudeva. Cf. note on II. 7.

For Dakṣiṇākālikā MW gives Dakṣiṇakālikā.

35[b] *Yojitaikākṣareṇa ca* needs elucidation. The mantras that follow do not afford any aid.

37 Ṭha-dvaya is given here as a synonym for water. Ṭha-dvaya also stands for svāhā. The question is, naturally, how does it come about? Let us analyse svāhā. It is composed of two elements sva and ha (the lengthening of the finals is immaterial in

Tantra for etymological consideration). Sva further stands for svar " heaven "; ha is already a code word for " heaven " or " sky. " Ṭha, graphically is just a circle O, and represents " śūnya " a zero, or the void, the sky, the heaven. That is how svāhā comes to be equated to two ṭhas, to two heavens. The representation of heaven as ocean, and secondarily as water is also not a new idea.

MW knows neither our ṭha nor ṭha-dvaya.

Svāhā standing for water is also new.

38 Śiraḥ in *pañca-śiraḥ* is equivalent to akṣaram. So also elsewhere (I. 57, II. 14, III. 32, 34, 42, 55, 57, IV. 6, 13, 24, VI. 6, 16).

The mantra for Vāgdevī is repeated (with the variation of *Vāgdevatāyai* for *Vāgdevyai*) in II. 40.

39 The synonyms of namas are all new.

Sauṣmaka is not registered in dictionaries. In III. 27[c], 32[b] and VI. 16[f] it becomes doubtful whether the word is sauṣmaka or auṣmaka.

41 Vyoṣa " the burner (of enemies)" is a new designation of Skanda, the son of Śiva. So is Ḍimba, equivalent to Kumāra.

The code syllable hrāṃ is here derived from the name of S'iva himself, the two separate elements ha and ra of his name Hara being joined on by removing the intervening vowel. It is also unknown to dictionaries.

42 Kamalākṣī, paramā, lambhā and lājā are the new synonyms for strī.

The code word for strī is strīṃ.

43 Kūrca by the law of association must mean " a bank (of a river)".

For kūrca " hūṃ " MW gives huṃ or hrūṃ.

44 Hara and turaga as the synonyms of phaṭ are new. Here hara stands for a horse. Cf. MW " stallion (?) " and "ass", both from some lexicon.

Phaṭ is the sound of the horse's hooves. The onomatopoetic character of the word is well established from its usage in Vedic literature. Cf. *aśmānas tasyāṃ...phaṭ karikrati*, Atharvaveda 4. 18. 3, etc.

Strīṃ as a bīja of strī and hūṃ as a bīja of kūrca are not found in dictionaries.

The mantra for Ugratārā is repeated on p. 30.

45[f] Turya "one fourth" in *turyākṣarābhidhaḥ* is used for the cardinal "four." So also elsewhere (III. 45, IV. 6, VI. 16)

46 Hara, hanu and vāla are the new synonyms for mantra.

The mantra for Bhuvaneśvarī is repeated on p. 31

47[c] Rasa in *rasa-bījāni* denotes six, for flavours like seasons are six.

49 Kālī and Kuntī are originally names of tongues. Here they are simply synonymous with jihvā "tongue".

Kuntī as tongue is new.

Krīṃ is not recorded by MW.

50 Prīṃ, vāyupūjyā and vāntudāsya are unknown to MW.

51 Cārvaṅgī, not in MW.

Ucchūna meaning beautiful is new.

Chrīṃ, not in MW.

52 Graphically ṭha (O in Brāhmī script) can very well represent the circular lotus, and that must have been the genesis for equating ṭha with it.

The first three quarters are repeated as V. 35[abc]. Cf. note on V. 35.

Ṭhaḥ as lotus is new.

The mantra for Mātaṅgī is repeated on p. 31.

54 Ghoṇā for elephant is new. Actually the number is five and not four.

Hrāṃ as a bīja of elephant is new.

55 Āṃ for sky, not in MW.

Āṃ is an abbreviation of ākāśa, the anusvāra being primarily an indication of the fact of its being an abridgement. The usage of anusvāra or nasalisation in Pāṇini for technical purposes is well-known: *upadeśe aj anunāsika it* "In the formulations, a vowel that is technically designated *it*, appears nasalised," I. 3. 2. That must be the beginning of the prevalence of anusvāra in Tantric bījas.

Ha as sky is well-known.

The first quarter is repeated as V. 6[a].

56 The words are well-known.

Śaṃ is already to be found in Vedic literature. Uddhāra-kośa uses śāṃ also for śaṃ. It is unknown to dictionaries.

The first hemistich is repeated as V. 55[ab]. Cf. note on V. 55 also.

57[d] Pallava "a leaf" is a correlative of bīja "a seed." Pallava is the manifested word, usually the name of the deity and its adjuncts. It is a Tantric technicality unknown to dictionaries. So also elsewhere (II. 14, III. 27, 32, 34, 43, 55, IV. 6, 13, VI. 6).

59 Raṃ is new.

The source is not mentioned. It, however, must be S'yāmā-tantra. Cf. V. 52.

The first hemistich is repeated as V. 52[ab].

Rāṃ "fire," not in MW.

60[a] Vibhūti for hrīṃ, not in MW. I. 26 mentions only bhūti.

61 *Viṃśākṣaro* for *viṃśatyakṣaro.*

Hsraṃ (combination of sky, power and fire) is not known to MW.

62[c] The number of syllables is actually seven and not six.

67[a] Here yathā is not necessary for the meaning. It is only a verse-filler.

CHAPTER II

6 Bhadrikā and Bhāsvatī as the names of forms of Durgā are not known to MW. Cf. however MW "Bhadrā, name of a form of Durgā, of a S'akti."

Bhaiṃ is also unknown to MW.

The first hemistich is repeated as V.49[ab].

The mantra for Bhadrakālī is repeated in II. 46.

7 The Goddess Turī is connected with stars on account of the phonetic similarity (Tārakā, Tārā)

8 All the synonyms are well-known.

Truṃ, trauṃ and troṃ are new. Apparently difference in vowels has no greater significance than creation of variety. Just as hrāṃ is derived from Hara, so truṃ, etc. must be derived from tāra or tārā.

Mahāturī, not in MW.

9 The mantra for Chinnamastakā is repeated on p. 34.

After this mantra add at the head, १२* अथ वज्रवैरोचनीया-मन्त्रोद्धारः. Note that it does not occur in any manuscript.

10 Mātrā here = vowel.

Vajravairocanīyā, not in MW.

The mantra for Vajravairocanīyā is repeated (with the variation of *Vajravairocani* for *Vajravairocanīye*) on p. 34.

12 The mantra for Dakṣiṇākālikā is repeated in II. 46.

13 Kraiṃ, krauṃ and kraḥ for tongue, not in MW.

15 Tyaktvā, here (*bis*) and elsewhere (III. 73) is used in the unique sense of "inserting."

Kāhneśvarī in the mantra is new. It is a Prakrit form of Kṛṣṇeśvarī, also unknown to dictionaries.

21[b] For Analapriyā "a name of Sarasvatī" MW gives only "Agni's wife".

24 Sumukhī (Sumukhā on p. 31) as the name of a Goddess, not in MW. Cf. however MW "Sumukha, name of Śiva."

Cakriṇī as the name of a Goddess, not in MW. Cf. however MW "Cakrin, name of Śiva."

Śāmbarī (and its variants) as the name of a Goddess, not in MW. MW gives "Śāmbarī, jugglery, sorcery, illusion (as practised by Daitya S'ambara)".

26[b] Khagagāminī (or Haimavatīśvarī on p. 32), not in MW. MW gives Khaga-pati-gamanā as the name of a Goddess.

28[b] Bhagarūpiṇī, not in MW.

30 Hiṅgulā as a name of Tripurā, not in MW. MW gives as the name of the tutelary deity of the Dadhiparṇas.

Nārasiṃhī as a name of Tripurā, not in MW.

Hyaindrī is most probably to be resolved into hi and Aindrī, hi serving only one purpose, viz., that of avoiding the coming together of two vowels. In Appendix IV, Aindrī should replace Hyaindrī. Similarly in II. 33 and the following mantra on page 28, line 2.

Haimavatīśvarī, not in MW. MW gives only Haimavatī as a name of Pārvatī or Umā.

33 *Sakala* (bis) has to be split into *sa ka la*. So also in the mantras that follow.

35 The word S'rī in the third quarter hangs in the air.

We do not see how every mantra is to be made to conform to

the above specifications. Cf. I. 20-23 and I. 31.

In the mantra for Vāruṇī (page 28, line 5) the second *aiṃ* should be corrected to *e*.

40 The mantra for Vāgdevatā is repeated (with the variation of *Vāgdevatāyai* for *Vāgdevyai*) from I. 38.

P. 30 The mantra for Ugratārā is repeated from I. 44.

P. 31 The mantra for Bhuvaneśvarī is repeated from I. 46.

The mantra for Mātaṅgī is repeated from I. 52.

For Sumukhā cf. Sumukhī in II. 24.

Krāṃ, not in MW.

Mahācakriṇī, not in MW.

P. 32 Preṃ, not in MW.

Here Haimavatīśvarī must be the same Goddess as Khagagāminī in II. 26.

46 The mantra for Bhadrakālī is repeated from II. 6.

Bhadrakālī has no variety. This is not noted in Uddhārakośa.

The mantra for Dakṣiṇākālikā is repeated from II. 12.

P. 34 The mantra for Chinnamastakā is repeated from II. 9.

The mantra for Vajravairocanī is repeated (with the variation of *Vajravairocani* for *Vajravairocanīye*) from II. 10.

CHAPTER III

2[d] Akṣobhyaka appearing only here is the same as Akṣobhya, a disciple of Dakṣiṇāmūrti.

4 The names, except Mātaṅga, are all good Vedic names.

Lohita—Mādhyandinaśākhīya Śatapathabrāhmaṇa V. 3. 1. 11 etc.; Taittirīyāraṇyaka I. 6. 1 etc.; Ṣaḍviṃśabrāhmaṇa III. 8 ; Kāṇvaśākhīya S'atapathabrāhmaṇa I. 6. 4. 6[2], 8[2]; Aitareyabrāhmaṇa II. 14 ; Aitareyāraṇyaka II. 3. 3 etc.; S'āṅkhāyanabrāhmaṇa III. 5, X. 3; S'āṅkhāyanāraṇyaka VI. 19, VIII. 1; Taittirīyabrāhmaṇa III. 2. 9. 2 etc.; Tāṇḍyabrāhmaṇa IV. 9. 21 ; Mantrabrāhmaṇa I. 8. 7.

Uddālaka—Aitareyabrāhmaṇa VII. 7 ; Śāṅkhāyanāraṇyaka XV. 1[3] ; Mādhyandinaśākhīya S'atapathabrāhmaṇa XI. 4. 1. 1 etc.; Ṣaḍviṃśabrāhmaṇa I. 6; Gopathabrāhmaṇa I. 3. 6[2], 4. 14.

S'aṅkha—Jaiminīya-upaniṣadbrāhmaṇa III. 7. 4. 1 etc.;

Mantrabrāhmaṇa II. 6. 8; Mādhyandinaśākhīya S'atapathabrāhmaṇa XIV. 5. 4. 7[2] etc.; Gopathabrāhmaṇa I. 2. 8.

S'āṇḍilya—Mādhyandinaśākhīya S'atapathabrāhmaṇa VII. 5. 2. 43 etc.; Jaiminīyabrāhmaṇa (Caland's Auswahl) 138[2]; Jaiminīya-upaniṣadbrāhmaṇa IV. 9. 2. 1[3].

Gālava—Aitareyāraṇyaka V. 3. 3; Mādhyandinaśākhīya S'atapathabrāhmaṇa XIV. 5. 5. 22, 7. 3. 28.

13 Kulavāgīśvarī, not in MW.

27 Mark the variants of sauṣmakaṃ !

28 Vārtālī (and its variants) for Vārāhī, not in MW.

Varāhamukhī, not in MW.

29 Ekatriṃśākṣaro for ekatriṃśadakṣaro.

30 Maṭha for asafoetida is new. MW gives ramaṭha (or rāmaṭha) as asafoetida.

Glau in MW is "camphor." Glauṃ, not in MW.

31 Laṃ, not in MW.

The first hemistich is repeated as V. 53[ab].

32 Mark the variants of sauṣmakam !

33 Correct स्तन-बोजकम् to स्तन-बीजकम्.

34 Jṛmbanā (and its variants), not in MW.

35 Vāṇadevatā, not in MW.

Dvāviṃśad-akṣaro for dvāviṃśaty-akṣaro.

36 All the synonyms are well-known.

The code word for moon is drāṃ.

37 All the synonyms are well-known.

Baṃ for wave is unknown to MW. There it is given as vāri-bīja.

The Kālīsarvasva-tantra ought to be the same as the Kālikāsarvasva. Cf. V. 48.

The first hemistich is repeated as V. 48[ab].

38 All the synonyms are well-known.

Jaṃ, not in MW. In III. 72 all manuscripts show juṃ (bis).

The first hemistich is repeated as V. 31[ab].

Drāṃ, drīṃ for moon and blaṃ (combination of wave and darkness), not in MW.

Dra (in *drāṃ* and *drīṃ*) is an abbreviation of candra.

40 The synonyms of S'iva are all well-known.

Gaṃ, not in MW. In IV. 11 S'iva = gīṃ. It is unknown to dictionaries.

The first hemistich is repeated as V. 26[ab].

41[f] Viṃśākṣaraḥ for viṃśatyakṣaraḥ.

42 Correct *Tripurāsundarīsarvasve* to *Tripurasundarīsarvasve.* Note that it is described as *svakṛti.* Cf. note on V. 22.

44 Jhaṣa-hastā, not in MW.

45[d] Turyaviṃśākṣaraḥ for caturviṃśatyakṣaraḥ.

46 All the synonyms are well-known.

Jhaṃ is new.

Lipsā bījaṃ in the second quarter is a compound, *lipsā-bījaṃ.*

The first hemistich is repeated as V. 32[ab].

47 Atyugra as a synonym of nartakī is not very convincing. It does not recur in Uddhāra-kośa.

Khrīṃ is new.

53 Mahāmṛtyuṃjaya as the name of the son of the Goddess, not in MW. In MW it is the name of a sacred text addressed to Śiva.

54 In MW Baṭuka (= Vaṭuka) is a form of Śiva (among the S'āktas) and Mṛtyuṃjaya is a name of S'iva.

56 Aṣṭāviṃśākṣaro for aṣṭāviṃśatyakṣaro.

Gaṇapataye vara vara-da cannot be the correct reading. The manuscripts show great confusion.

58 All the synonyms are well-known.

Hāṃ is new. In III. 72 all manuscripts show haṃ.

The first hemistich is repeated as V. 58[ab].

60[f] Ekaviṃśākṣaraḥ for ekaviṃśatyakṣaraḥ.

61 All the synonyms are well-known.

Vroṃ and lūṃ are new.

64 Kilikili vuvu is an imitation of the monkey's noise. It is unknown to dictionaries. *Kilikili-vuvukāreṇa vibhīṣaṇāya* "who frightens others by making the noise *kilikili vuvu.*"

67 Vaṭukaṃ ought to be vaṭuka, vocative form, as in the mantra, but it is not shown by any of our manuscripts.

Ante 'paḥ = ante āpaḥ. The exigencies of metre and grammar would require āpo 'nte.

68 Avala "cloud", not in MW. Instead there is vala "cloud".

Vīṃ (= va) is new.

The first hemistich is repeated as V. 54^{ab}. Cf. note on V. 54.

69 Sāmbhavaṃ "ocean", not in dictionaries. It could possibly be a corruption of sāmbhasaṃ (from sāmbhas "ocean").

Ruṃ is new.

Ru is an abbreviation of some such word as varuṇa or peru?

70 Kṣāmika, kṣuraka and kṣaudra all meaning "dissolution of the world" are new.

Dhruṃ is also new.

71 S'ataghnī as a form of Durgā is a new designation. Cf. however MW "name of S'iva".

S'ālikā, S'ādvalā and S'uṣkalā as the synonyms of S'ataghnī are new.

Ghnīṃ as an abbreviation of S'ataghnī, is not known to dictionaries.

72 Kha = haṃ.

Juṃ (bis) standing for ja and jaṃ is new. Cf. notes on III. 38 and V. 31.

Saḥ standing for Śakti, Śaṅkā and Śarat is new. Cf. notes on I. 29 and V. 57.

Haṃ (= śobhā and kha), not in MW. Cf. note on V. 58.

P. 50 In the colophon ङ and च rightly insert सप्त-विद्या before सप्त-कुमार.

CHAPTER IV

4^{a} Correct भौमार्किर् आहवश् to भौमार्कि-राहवश्.

6^{c} Turya-śiro = catuḥ-śiro "four syllabled." Also in VI. 16^{c}.

7^{d} Dvy-aṣṭākṣaraḥ "twice eight (i. e. sixteen)-syllabled."

8 Vastra, śakti, harita, hariṇī and haridrā for ambara "sky" are new. Cf. however "ambara, saffron" in MW, which is yellow in colour.

Hmauḥ is new.

The number of synonyms is seven and not six.

Correct *haridra-bījam* to *haridrā-bījam.* So also in Appendix VIII.

10 S'āligī "son of S'iva", is a feminine word!

Ṅaṃ is also new.

MW notes ṅa for S'iva (Bhairava) from some lexicon.

The first three quarters are repeated as V. 28^{abc}.

11 Gīṃ (= ga and gaṃ) is new. Cf. notes on III. 40 and V. 26.

12[a] Saubhāgyā = Lakṣmī is new.

15[c] Correct *Saubhāgyaṃ* to *Saubhāgyā.*

18 Pañcaviṃśākṣaro for pañcaviṃśatyakṣaro.

Bkhrīṃ (combination of wave and courtesan) is new.

20 All the synonyms are well-known.

For caṃ "dance" cf. MW "ca, moving to and fro."

The first hemistich is repeated as V. 29[ab].

22[f] The number of syllables is sixteen and not fifteen.

23 All the synonyms are well-known.

Ka goes back to the Vedic period. There it means Prajāpati.

Kaṃ "Brahman", not in MW.

The name of the Tantra, from which the stanza is drawn, must be Chinnārahasya. Cf. V. 23, 24.

The first hemistich is repeated as V. 23[cd]. And cf. note on V. 23, 24.

25, 27 Viṃśākṣaraḥ for viṃśatyakṣaraḥ.

26 Ṭaṅka-dhārin does not exist in dictionaries.

28 The synonyms are well-known.

For ṭaṃ "thunder" Cf. MW "ṭa, sound, L." and "ṭaṃ (=ṭāṃ)-kāra, sound; surprise, L."

The first hemistich is repeated as V. 34[ab]. Cf. note on V. 34.

31 Vārṣika as hail-stone is new.

Kr (in *krūṃ*) might be derived from karaka.

Krūṃ is new.

32[d] *Varṇānāṃ vacmi vai manūn* "I shall declare the meanings (*manūn*) of letters."

CHAPTER V

5 The deities of letters are a unique feature of our *Ekākṣara-kośa.*

The deity of a is Pitāmaha.

The meanings are new.

A might be an abbreviation of some such word as ātman, or antaḥkaraṇa.

6 The deity of ā is Viṣṇu.

The meanings are new.

Cf. note on I. 55.

7 The deity of i is S'iva.

I is an abbreviation of Indra. It is not known to dictionaries.

8 The deity of ī is Indra.

Ī as intellect is new.

Indra is also the deity of i.

9 The deity of u is Sun.

The meanings of u are ruti, nandā, vāmana and vānta. As elsewhere here also we expect these to be synonyms, but it is not possible, as yet, to find any link between them.

10 The deity of ū is Moon.

Ū as hair is new.

11 The deity of ṛ is Maṅgala (Mars).

Ṛ as sin is new.

Kiṃkarī for sin is new. By the law of association it must mean sin.

12 Kārṣika is unintelligible. It may be hiding the deity.

Ṝ as kindness, compassion is new.

13 The deity of ḷ is Guru (Jupiter).

Ḷ as the manifested world is new. Cf. however MW "ḷ, the earth" from some lexicon.

Vyakta as the manifested world does not exist in MW.

14 The deity of ḹ is S'ukra (Venus).

Ḹ as Gaṅgā is new.

Nāka-vāpī, not in MW. Instead there are Nāka-nadī, Nākāpagā and Svar-vāpī.

15, 16 No deity is mentioned.

E as creeper is new.

Vārākī "creeper" is not in MW. Cf. however MW "vārāhī, a kind of bulbous plant" and "varāka, a kind of plant."

Correct allī-bījaṃ to vallī-bījaṃ. So also in Appendix VIII.

Kulacūḍāmaṇi is described as "composed by the best Māntrikas." Cf. notes on V. 26 and VII. 73.

17, 18 The deity of ai is Rāhu.

Tripurāsarvasva is described as "the work of Dakṣiṇāmūrti himself." So also in VII. 80. Cf. notes on V. 33 and VII. 54.

Cf. note on I. 28.

19 The deity of o is Ketu.

Cf. note on I. 30.

20 The deity of au is Agastya (the star Canopus).

Au as liberation and knowledge is new.

21 No deity is given.

Aṃ as tree is new.

Aṃ for tree may be derived from some such word as aga, agaccha, agama, aṅghripa or anokaha.

22 The deity of visarga is Dhruva (the polar star).

Aḥ, Bhāgya and Bhāvana as the Vāsuki snake, who supports the world, are new.

Tripurasundarīsarvasva is described as *viśva-durlabha*. Cf. note on III. 42.

23,24 The deity of ka is Varuṇa.

Here the meanings ascribed to ka, viz., head and Brahman are well-known. Varuṇa would have been the appropriate deity, if the meaning "water" had also been given for ka.

Cf. note on IV. 23.

25 The deity of kha is Viṣṭaraśrava.

Kha as sky is well-known.

Cakravāluka for sky is new. Cf. however MW "cakravāla, circle."

Correct नमो-बीजं to नभो-बीजं. Also in Appendix VIII.

The author describes Āgamāmṛtamañjarī as *mamāpi durlabhā*. So also in VII. 61. Cf. note on VII. 19.

26 Ga as S'iva is new.

Gaṃ and gīṃ as S'iva have occurred in III. 40 and IV. 11 respectively.

Kulacūḍāmaṇi is described as *tridive 'pi durlabha*. Cf note on V. 15, 16.

Cf. note on III. 40.

27 Gha as Buddha is new.

28 Ṅa as the son of S'iva is new.

Kubjikāsarvasva is described as *trailokya-pūjita*. Cf. note on VII. 16.

Cf. note on IV. 10.

29 Ca as dance is new.

Cf. note on IV. 20.

30 Cha, Sūti and Sundara and ja as the synonyms of Saturn are new.

Cha must be the abbreviation of some such word as Chāyā-putra, Chāyā-suta, Chāyā-tanaya or Chāyātmaja.

For Sūti the two manuscripts, ग and ड, read Mūrti "beauty".

31 Ja as breast is new. In III. 72 juṃ = hṛjja (bis).

The Āgamālaṃkaraṇa is the same tantra as the Āgamālaṃkāra. Cf. III. 38.

Cf. note on III. 38.

32 Jha as desire is new.

Vāmakeśvara is described as *trailokya-prathita.* Cf. VII. 31, 46.

Cf. note on III. 46.

33 N̄a as Yama is new.

Tripurāsarvasva is described as *trijagad-durlabha.* Cf. note on V. 17, 18.

N̄aṃ "Yama," not in MW.

Chaṃ as Saturn is new.

34 For ṭa (here "thunder") MW gives merely "sound" from some lexicon.

Ṭa is an onomatopoetic word for thunder.

Cf. note on IV. 28.

35 Ṭha as lotus is new.

MW gives "moon's disk, disk, cypher" from some lexicon.

Lotus, moon's disk and cypher are all circular. So is this letter graphically.

Cf. note on I. 52.

36 Ḍa for Siṃhikā and others is new.

MW gives ḍā for Ḍākinī from some lexicon, evidently an abbreviation.

Sarasī, Reṇukā and Añjanī as the names of Rākṣasī are not in MW.

37 Ḍha for wind is new.

Ḍhaṃ and yaṃ for wind, and ṇaṃ for arrow, not in MW.

38 Ṇa for arrow is new.

39 Ta for night and darkness is new.

Ta is an abbreviation of tamas or tāmasī.

40 Tha for hole is new.

Mark nāga-lokaka as one of the synonyms.

41, 42 Da for serpent is new.

Da may be an abbreviation of dandaśūka or darvīkara, or it may be derived from some such word as dīrghajihva, dīrghapṛṣṭha, dīrgharasana, dṛgviṣa, dṛkkarṇa, dṛkśruti, dvija, dvijanman, dvijāti, dvijihva or dvirasana.

Sva-tantra is described as *Dakṣiṇāmūrtinā kṛta.*

43 Dha for flower and progeny is new.

Correct त्रिपुरातिलकं to त्रिपुरातिलके.

44 Na for salt is new.

Sūkara, vṛka and vārāha as the synonyms of salt are new.

Tripurāśiromaṇi is described as *trailokya-prathita.* Cf. I. 53, II. 19 and VII. 37.

45, 46 Pa for fish and tortoise is new.

Pha for fish is also new.

For the first time we are told that there is no difference in the matter of pronunciation and mantra-formulation between the aspirate and non-aspirate, *p*, *ph.* The only difference lies in the graphic form.

Bījārṇa "the bīja letter" should be omitted from Appendix VIII s. v. pa, pha.

47 Pha for crab and tortoise is new.

S'āradāpaṭala is described as *trailokya-prathita.* Cf. VII. 52.

48 Bha for wave is new.

Cf. note on III. 37.

49 Bha for Bhadrikā and others is new.

Bha is evidently an abbreviation.

Cf. note on II. 6.

50 Ma for frog is new.

Ma is an abbreviation of maṇḍūka.

Duli for frog is new. MW quotes some lexicon : "duli (or dulī), a small or female tortoise ."

Our manuscripts show the forms durdura, dardura and dardurī, but MW knows only dardura.

51 Ya for wind is known to MW.

Vāgmin, vācāla, vaiśya, vīrā, śārṇa and vāpī for wind are entirely new. S'ārṇa is doubtful.

52 Ra for fire is well-known.

Cf. note on I. 59.

53 La for darkness, physical or mental, is new.

Cf. note on III. 31.

54 Va "cloud" is new, probably an abbreviation of vala, or valāhaka. Cf. MW "air, wind, the ocean, water" only from some lexicon. In this case va for air and wind may be derived from vāyu or vāta, and va for ocean and water may be an abbreviation either from varuṇa or from vāri.

Va "earth" is also new. In this case va may be an abbreviation of some such word as vasudā, vasudhā, vasumatī or vasuṃdharā.

Cf. note on III. 68.

55 S'aṃ and its synonyms are well-known, coming down from the Vedic period.

S'a might be an early abbreviation of śarman and śubha ?

Cf. note on I. 56.

56 Ṣa for lightning is new. So also rati.

57 Sa for Śakti and others is new.

S'akti, S'arman, S'arat and S'aṅkā in common parlance are quite different from each other. Here they are put down as synonyms, but it is uncertain as to what they stand for. Perhaps for Śakti "power." Sa is further extended to saḥ (III. 72 etc.) and sauḥ (I. 29 etc.), both new.

Cf. note on I. 29.

58 Ha for beauty is new.

Ha as sky is known to MW. In III. 72 all manuscripts show haṃ.

Siddhasārasvata is described as *nityaṃ māntrika-pūjita*.

Cf. note on III. 58.

59 Note that kṣa appears as a letter of the alphabet.

Kṣa as god is new.

Correct *Tridiśaṃ* to *Tridaśaṃ*. So also in Appendix VIII.

CHAPTER VI

1 Dvyakṣarāṇāṃ can mean here only two consonants, the

vowels, anusvāra and visarga being ignored.

3 Bagalāmukhī = Vagalāmukhī.

Indrākṣī does not appear in MW.

8 Dvipañcāśākṣaro for dvipañcāśadakṣaro.

9 Praśastikā for clay is new. It is to be inserted in App. VIII.

Hlīṃ for clay is also new.

11 Aṣṭāviṃśākṣaro for aṣṭāviṃśatyakṣaro.

12 Puṣkara for peak is new. It is known to MW as the name of a mountain in Puṣkara-dvīpa.

Mlauṃ "peak" does not exist in MW.

15 Gīrvāṇād daśamaṃ varṇam = ma.

16 Mark the variants of sauṣmakam !

CHAPTER VII

7 Tantramuktāvali, *tri-dive 'pi durlabha.*

16 Kubjikāsarvasva, *mamāpy atyanta-durlabha.* Cf. note on V. 28.

19 Āgamāmṛtamañjarī, *janair durlabhā.* Cf. note on VII. 61.

Durlabhaṃ, which grammatically refers to dhyānaṃ, but which is in reality intended for the book.

23 Correct -वालार्कं- to -बालार्कं-.

33 Viṣṇuṃ girīśam ari-kula-mathanaṃ hangs in the air.

39 Bhayān does not fit in.

43 S'yāmā-tantra, *sakalāgama-sāgara.*

54 Tripurāsarvasva, *tantrakottama.* Cf note on V. 17, 18.

58 Correct *mānasa-paṅkajāṃ* to *mānasa-paṅkaje.*

61 Āgamāmṛtamañjarī, *mamāpi durlabhā.* So also in V. 25. Cf. note on VII. 19.

63 Correct आगमार्णवपीपूषे to आगमार्णवपीयूषे.

Note that it is described as *bhuvane durlabha.*

64 Dvi-caturdaśa-varṇa-bhū-citaṃ is not clear.

73 Kulacūḍāmaṇi, *mantra-sāgara.* Cf. note on V. 15, 16.

Nirmitaṃ might be as good as *nirmite.*

80 Tripurāsarvasva, *Dakṣiṇāmūrtinā kṛta.* Cf. note on VII. 54.

85 Correct द्वि-जयनं to द्वि-नयनं.

88, 99 Āgamoddyota, *nānā-dhyāna-sarit-pati* and *mantra-sāgara* respectively. Cf. VII. 25, 65.

106 Bhairava-tantra, *tridaśārcita.* Cf. VII. 56.

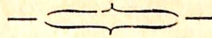
113 Kailāsa is to be inserted in Appendix III.

☞In these notes MW stands for M. Monier William's Sanskrit-English Dictionary, 1899.

THE WORKS OF DAKṢIṆĀMŪRTI

In Uddhāra-kośa there are a large number of references to Dakṣiṇāmūrti as the author. But they are not all clear in their import. The following is a collection of such of them as are rather clear:

Āgamoddyota	VII. 25, 65 mayā svayaṃ viracita, mayā viracita, respectively.
Bhairava-tantra	VII. 56 mayā viracita.
Chinnāśiromaṇi	V. 19 mayā svayaṃ racita.
Jvālāśiromaṇi	VII. 29 mayā viracita.
Mantrasāgara	V. 14 sva-kṛti.
S'āradāpaṭala	VII. 52 mayā svayaṃ racita.
Sundarīsarvasva	IV. 16 sva-kṛti.
Sva-tantra	II. 7², III. 17, 31, IV. 9, 28, V. 34, 42 (Dakṣiṇāmūrtinā kṛta), 51, 53.
Tripurāsarvasva	V. 18, VII. 80 Dakṣiṇāmūrtinā kṛta.
Tripurāśiromaṇi	I. 53, II. 19 sva-kṛti, VII. 37 sva-kṛta.
Tripurasundarīsarvasva	III. 42 sva-kṛti.
Tripurā-ṭīkā	I. 46 sva-tantra.
Tripurātilaka	III. 27 sva-kṛti.
Vāmakeśvara	VII. 31, 46 mayā svayaṃ viracita, mayā viracita, respectively.

At the end it is our pleasant duty to thank most cordially the authorities of the four Lahore libraries, who so kindly placed their manuscripts at our disposal.

उद्धारकोशस्य
विषयाः

प्रथमः कल्पः

द्वितीयः कल्पः

श्रीदक्षिणामूर्ति-विरचित

उद्धारकोशः

[1]एकदा स्फाटिकोर्वी[2]-भृत्-सानौ वन-समाकुले ।
संस्थितौ पार्वती-शंभू[3] लोक-रक्षणे[4]-तत्परौ ॥१॥

१ मङ्गलवचनं क ख ग छ ओं (ख नास्ति) श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं (छ नास्ति) घ ओं नमः सरस्वत्यै श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः॥ ङ ओं नमो गुरवे श्रीसरस्वतीरूपाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीशारिकाभगवत्यै नमः ॥ ओं च स्व[स्]ति श्रीगणेशाय नमः ॥
२ ख °विं° ३ ग °शंभो ४ क °रक्षक°

पार्वती परमेशानं [1]प्रोवाच वचनं हितम्[1] ।
[2]देव-देव सुर-श्रेष्ठ दया-त्रैगुण्य-मानस ॥२॥

१-१ क प्रोवैचानं हितं परं ग प्रोवाच परसंहितं घ प्रोवाच मंत्रसंहितं ङ प्रोवाच परमं हितम् २ प्राक्पाठः ख श्रीपार्वत्युवाच

देवी भगवती देव महात्रिपुरसुन्दरी ।
अस्मिंश्च् चराचरे [1]व्यक्ते क्रूरे[1] केन प्रकाशिता[2] ॥३॥

१-१ क (व्यत्यासेन) क्रूरे व्यक्ते २ क (अपपाठः) प्रकाशतो

ईश्वर उवाच[1]

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि गोप्यं तव कुतूहलात् ।
रेवा-तटे महा-पुण्ये श्रीगर्भा नाम सत्-पुरी[2] ।
अस्ति त्रैलोक्य-विख्याता सर्व-भू-तल-शेखरा ॥४॥

१ ङ नास्ति २ ख तत्पूरी ग सुन्दरी

तस्यां बभूव विप्रेन्द्र[1]-देव-गन्धर्व-सेवितम् ।
पुण्यं तपो-वन-पदं नाना[2]-वृक्ष-समाकुलम् ॥५॥

१ च देवेंद्र° २ च देव°

तस्मिंस् तपो-वने पुण्ये सेविते ऽपि मुनीश्वरैः[1] ।
[2]ऋषिः स्याद्[2] दक्षिणामूर्तिस् तद्-आराधन-तत्परः ।
नाना-शास्त्राब्धि पोतो[3] ऽपि सर्वागम-निधिर् अभूत्[4] ॥६॥

१ ग सुरेश्वरैः ङ सुरेश्वरैः । मुनीश्वरैरित्यपि पाठान्तरं २-२ च छ ऋषिस्तु ३ क च छ °पूतो
४ क त्वभूत्

एकदा स्नातुम् आयातो रेवां पुण्य-जलान्विताम् ॥७॥
प्राक्-पुण्य-कर्मणा तस्मै तुष्टा त्रिपुरसुन्दरी ।
[1]जल-मध्ये स्थिता गोप्त्री महात्रिपुरसुन्दरी[1] ॥८॥

१-१ क नास्ति

[1]स्व-मूलं शिक्षितो[1] देव्या[2] शुद्धं चामृत-रूपकम्[3] ।
स-त्वरं फल-दं गोप्यं स मुनीन्द्र-शिरो-मणिः ॥९॥

१-१ ग घ ङ मूलं च शिक्षितो ख स्वमूलं शिक्षितं २ ङ देव्याः
३ ग घ ङ च अमृतरूपिणम् छ अमृतरूपिणी

तदा प्रभृति तन्-मन्त्रं ध्यायन् स्तोत्रं जपन् हृदि ।
तत्-प्रभावान् महा-देवि ग्रन्थं कर्तुम् इयेष सः ॥१०॥
तद्-अनुग्रह-मात्रेण स मुनीश्वर-पूजितः ।
[1]ग्रन्थम् उद्धारकोशाख्यं चकार[2] मन्त्र-सागरम्[1] ॥११॥

१-१ ख नास्ति २ क अकरोन्

[1]अन्यान् नाना-विधान् ग्रन्थान् प्रेक्ष्य[2] त्रैलोक्य-पूजिते ।
तदा प्रभृति देवेशि प्रसिद्धं भूमि-मण्डले[1] ।
ग्रन्थम् उद्धारकोशाख्यं सर्वागम-विनिश्चितम्[3] ॥१२॥

१-१ ख नास्ति २ क ख प्रोक्त ३ छ °विनिश्चयं

श्रीदेव्य्[1] उवाच

[2]देव-देव जगन्-नाथ भक्तानुग्रह[3]-कारके[4] ।
श्रोतुम् उद्धारकोशाख्यं नानागमे[5]-विनिश्चितम्[2] ।
इच्छामि परमे[6]-प्रीत्या वक्तुम् अर्हसि धूर्जटे ॥१३॥

१ घ श्रीपार्वत्य् २-२ ग नास्ति ३ ख भक्त्या° ४ क °कारक:
५ घ ङ सर्वागम° ६ क अपरमं ग घ परया छ परमं

[1]ईश्वर उवाच[1]

शृणु पार्वति[2] वक्ष्यामि[3] ह्य् उद्धारं त्रिपुरादितः[4] ।
देवीनां दश-विद्यानां मन्त्रोद्धारम् अनुत्तमम् ॥१४॥

१-१ ङ श्रीईश्वरः २ ग घ ङ देवि ३ ग घ ङ प्रवक्ष्यामि ४ = विंश-श्लोकादितः

[1]ग्रन्थम् उद्धारकोशाख्यं सर्वागम-विनिश्चितम्[1] ।
सर्व-ग्रन्थादि-पूज्यं[2] च तच् छृणुष्व[3] ब्रवीम्य् अहम् ॥१५॥

१-१ च छ नास्ति २ ख °ग्रन्थाधिपूज्यं ३ ग छृण्वस्व

तद्-अनुग्रह-मात्रेण सर्वान् उद्धार-संचयान्[1] ।
अब्रवीद् दक्षिणामूर्तिश् छात्रम्[2] अक्षोभ्य[3]-नामकम् ॥१६॥

१ क घ °संचयात् २ ग ङ शास्त्रम् ३ घ अक्षोभ°

शृणु छात्र[1] महा-भागिन्[2] देवी-भक्ति-समन्वित[3] ।
रहस्यं सर्व-लोकानां देवानाम् अपि दुर्लभम् ॥१७॥

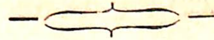
१ ग शास्त्र २ क ख ङ °भाग ग °भागि ३ क °समन्वितः ग °समन्वितं

देवि[1] तस्मिन्न् अवसरे शिष्याय प्रिय-वादिने[2] ।
मुनीन्द्रो दक्षिणामूर्तिर्[3] अब्रवीद् ग्रन्थम् उत्तमम् ॥१८॥

१ प्राक्पाठः ग ङ च छ ईश्वर उवाच (ङ नास्ति) २ क °वादिनेः ३ ग देवतामूर्तिर्

भाषितं यत् [1]पुरा तेन[1] तत्[2]-प्रभावान् महेश्वरि[3] ।
[4]देवानां[5] देवतानां च[4] तच् छृणुष्व ब्रवीम्य् अहम् ॥१९॥

१-१ क पुरानेन २ ङ त्वत्° ३ क ख सुरेश्वरी ४-४ ङ देवीनां दशविद्यानामित्यपि
पाठः च (व्यत्यासेन) देवतानां च देवानां छ देवतानां च ह्युद्धारं
५ क देवेनां ख ङ देवीनां

१

तंत्रादौ[1] त्रिपुरा[2]-मन्त्रोद्धारः[3]

तद्[4] उक्तं वामकेश्वरे[5] तन्त्रे[4]—

लक्ष्मीः[6] परा मदन-वाग्भव-शक्ति-युक्ता ।
तारं[7] च भूति[8]-कमला कथितापि[9] विद्या[7] ॥२०॥

१ प्रारम्भे क ख ईश्वर उचाव ङ ओं २ ख नास्ति । ङ छ अत्रादौ च आदौ ३ ख नास्ति क त्रिपुरसुन्दरीमंत्रोद्धारः ग त्रिपुरोद्धाराणि मंत्र घ ङ त्रिपुरामंत्रोद्धाराणि च महाषोडशीमंत्रोद्धारः ४-४ क ख च छ नास्ति ५ घ ङ वामकेश्वर- ६ च छ लक्ष्मी ७-७ क द्विरुक्तिः ८ ख भूतिः ९ क (प्रथमवारम्) कथिताय च छ कथिता च

शक्त्य्[1]-आदिकं[2] च[3] विपरीततया च[4] प्रोक्ता[5][1] ।
श्रीषोडशाक्षर-विधिः शुभ-दो[6] ऽस्तु पूर्णः[7] ॥२१॥[8]

१-१ क द्विरुक्तिः २ क ग ङ शक्त्याधिकं ३ ख च छ तु ४ छ तु ५ घ ङ च छ प्रोक्तं ग प्रोक्त ६ क ख च छ शुभम् ७ ग छ पूर्णा ८ अधिपाठः क छ इति वामकेश्वरे ख इति वामकेश्वरे तंत्रे ङ च इति कामेश्वरे

उड्डामरे च—

क्षीरोद-संभवा भूतिः[1] कामं[2]-वाग्भवम् एव च ।
शक्तिः प्रणव-लज्जे ऽपि[3] लक्ष्मीः[4] शक्त्य्-आदिकं ततः ।
विपरीततया प्रोक्ता[5] विद्या श्रीषोडशाक्षरी ॥२२॥

१ ग भूति २ क ख च छ कामं ३ क ङ च छ ति ४ ग च लक्ष्मी ५ च प्रोक्त

रुद्रयामले[1] ऽपि—

हरिणाक्षी तथा माया काम[2]-राजश्[3] च वासना शरत्[4] ।
त्र्यक्षं तथा क्षामां[2] लक्ष्मीः[5] शक्त्य्-आदिकं[1] ततः ।
विपरीततया प्रोक्ता[6] विद्या[7] श्रीषोडशाक्षरी[7][1] ॥२३॥

१-१ क ख नास्ति २-२ ग नास्ति ३ च छ काममपि ४ क ख ग शरः घ ङ शर ५ ग घ ङ च लक्ष्मी ६ छ माया ७-७ च श्रीविद्या

[(१) अथ लक्ष्मी-बीजानि]

उक्तं[1] च छिन्नारहस्ये—

लक्ष्मीः[2] पद्मा हरिणाक्षी सरोरुह-निवासिनी ।

कमला रुक्मिणी चैव [3]नारायण-प्रियापि च[3] ।
लक्ष्मी-बीजानि सप्तैव[4] कृत्रिमाण्य् अपराणि च[5] ॥२४॥

१ प्राक्पाठः सर्वेषु कोशेषु तत्राप्यस्मिन्नुद्धारकोशः (ग घ °कोशानि ङ °कोशे) २ ग ङ च लक्ष्मी घ लक्ष्मीं ३-३ ग नारायणिप्रिया प्रिये ङ नारायणप्रिया प्रिये ४ ख घ सप्तैवं ५ ग ङ च तु

अपरं च[1] त्रिपुरातिलके—

इमे द्वे[2] कमला पद्मा हरि-कान्ता तथैव च ।
श्रियो बीजानि पञ्चैवम् अनृतान्य्[3] अपराणि च[4] ॥२५॥[5]

१ घ नास्ति २ क द्वि ३ क अपराण्य् ख ग च अमृतान्य् ४ ङ च छ तु ५ अधिपाठः क ख च इति लक्ष्मीवीजानि ग घ श्री ॥ इति °वीजं ङ श्री ॥ इति °वीजं ॥ अथ श्री छ इति लक्ष्मीवीजं ॥ श्रीं

(२) अथ[1] ह्रीं-बीजानि[2]

उक्तं चागमालंकारे[3]—

परा भूतिस् तथा लज्जा मायापि सकला कृशा[4] ।
समस्तापि तथा क्षामा[5] देवी[6] प्रणव-वीरकौ[7] ।
वारणार्ण[8] सुधा-बीजं[5] कृत्रिमाण्य् अपराणि च[9] ॥२६॥[10]

१ ङ नास्ति २ ग घ ङ ह्रींवीजनामानि च भुवनेश्वरीवीजानि ३ ख च छ चागमालंकारणे ४ ? क ख तथा छ कृशा: ५-५ च छ नास्ति ६ ? ख देवि ७ ? ग °वीरुकौ घ °मिरिता ८ क वरणार्ण ९ ङ च छ तु १० अधिपाठः ग घ ङ ह्रीं ॥ इति परावीजं

(३) ततो मदन-बीजानि

उक्तं[1] च[2] भैरव[3]-तन्त्रे—

कामः [4]पञ्चेषुर् एव च मदनो[4] मन्मथस् तथा ।
मारः प्रद्युम्न-कन्दर्पाव्[5] अनृतान्य्[6] अपराणि च[7] ॥२७॥[8]

१ च नास्ति २ घ च नास्ति ३ क भैरवे° ख भैरवी° ४-४ ग पंचेष्व मदनो कन्दर्प- ५ ग प्रद्युम्नदर्पघ्नो ६ च छ कृत्रिमाण्य् ७ ङ च छ तु ८ अधिपाठः ग घ ङ क्लीं ॥ इति मदनवीजं

(४) ततो वाग्भव-बीजानि

उक्तं च त्रिपुरासर्वस्वे[1]—

वाग्भवं चोर्ध्व[2]-बीजं च चारणं[3] चण्डिकेश्वरः[4] ।
चन्द्रो ऽपि चर्म[5]-वसनं वासनापि तथैव च ।
चार्वङ्गय्[6] अपि च[7] चर्माणम् असत्यान्य् अपराणि च[9] ॥२८॥[10]

१ ग ङ त्रिपुरासारसर्वस्वे घ त्रिपुरासारसर्वस्ये २ ग छ ऊर्ध्व° घ ङ मूर्द्ध° ३ छ चातृण ४ ग ङ चंद्रिकेश्वरः ५ च चंद्र° ६ क चार्मंग्य् ग चार्वंग्य् घ चार्वांग्य् ७ क नास्ति

८ क वर्माणम् ग ङ चर्माणाम् ९ घ ङ च छ तु १० अधिपाठः ग घ ङ ऐं (घ एम्) ॥ इति वाग्भवबीजं

(५) तत[1]ः शक्ति-बीजानि[2]

उक्तं[3] छिन्नाशिरोमणौ—

शक्तिः शर्मापि[4] विज्ञेये[5] शरच-छङ्के[6] तथैव च ।
शक्तेर्[7] बीजानि चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च[8] ॥२९॥[9]

१ ग घ अथ छ ततश्च २ ग घ ङ शक्तिबीजनामानि ३ च नास्ति । ग घ ङ उक्तं च ४ ग ङ चर्मापि छ शरमणि ५ क ख विज्ञेये घ विज्ञेयो ६ क ख घ च छ शरछेके ग शरछेके ७ ख ग ङ शक्ति- ८ ग घ ङ तु ९ अधिपाठः ग घ ङ सौ (घ सौं) ॥ इति शक्तिबीजं

(६) तत[1] ओंकार-बीजानि[2]

प्रणवं च तथा[3] तारं त्र्यक्षं[4] तोमापि[5] त्र्यम्बकः[6] ।
त्रासर्स्[7] तारवं[8] एतानि बीजानि प्रणवस्य च ।
अपराणि[10] ह्य्[11] असत्यानि[11] मया[12] प्रोक्तानि पार्वति[13] ॥३०॥[14]

१ च नास्ति २ ग ङ तारबीजनामानि घ तारबीजानि नामानि ३ ख ग घ ङ धनुस् ४ क च त्र्यक्षं ङ त्र्यक्ष ५ घ तोगोपि च छ तोमोपि ६ घ त्र्यंविकाः च त्र्यंविकः छ त्र्याविकः ७-७ ग नास्ति ८ घ त्रास ९ ख ङ च तारक १० ग अपरा ११-११ च नास्ति १२ घ सैमया १३ क घ पार्वती १४ अधिपाठः ग घ ङ ओं ॥ इति तारबीजं

विपरीततया प्रोक्ता विद्या श्रीषोडशाक्षरी ॥३१॥

प्रकाशम्

श्रीं ह्रीं क्लीं[1] ऐं सौः[2]
ओं ह्रीं श्रीं
कै[3] ए ई[4] ल ह्रीं[5]
ह सकल ह्रीं सकल ह्रीं[3]
सौः[6] ऐं[7] क्लीं ह्रीं श्रीं ॥[8]

१ क क्लिं २ क ख सौः ग सौ ङ सौ ३-३ क स्तलीं: स्ह्रीः च क५ ह६ स४ छ क्लीं क्लीं क्लीं ४ ङ नास्ति ५ ङ नास्ति ६-६ छ (व्यत्यासेन) ऐं सौः ७ ख ग सौं ८ अधिपाठः क ख ग ङ इति त्रि(ख श्रीत्रि)पुरामंत्रोद्धारकोशः(ग ङ कोशानि) घ इति त्रिपुरामंत्रोद्धाराणि

उक्तं[1] च[2] आगमलहर्याम्[3]—

त्रिपुरा श्रीश् च वाग्देवी तारापि भुवनेश्वरी ।
मातङ्गी शारिका राज्ञी भेडा[5] ज्वालामुखी तथा ।
दश-विद्याः स्वयं चैता[6] भाषिताः कृत्ति-वाससा ॥३२॥

१ प्राक्पाठः क ख ग च ततो लक्ष्मीमंत्रोद्धारकोशः ॥ अतः परं क उक्तं च दशविद्यावां मन्त्रोद्धाराणि ख उक्तश् च दशविद्यानां मन्त्रोद्धारः ग उक्तं च दशविद्यावां ॥ अथ दशविद्या घ ङ अथ दशविद्या च उक्तं च दशविद्यानां २ च नास्ति ३ च आ° ४ आधिपाठः क ख अथ दशविद्याः(ख °द्या) ५ क वीडा ख भिंडा ग ङ भीडा ६ क एवा- च छ एता

वामकेश्वरे[1] षोडश-विद्याः[2]—

एता[3] दशैव षड् अन्या योजिता षोडशाक्षरी[3] ॥३३॥

१ घ नास्ति । क ग वामकेश्वरी घ वामकेश्वरतंत्रे २ घ नास्ति । क ख ग ङ षोडशाक्षरी विद्या(ख विद्याः) च षोडश महाविद्या ३-३ च छ नास्ति

दश-विद्या भद्रकाली तुरी च छिन्नमस्तका[1] ।
दक्षिणाकालिका श्यामा कालरात्र्य् अपि सुन्दरि[2] ॥३४॥

१ ख छिन्नमस्तिका २ क ख ग छ सुंदरी

एतासां मूल-मन्त्रेण योजितैकाक्षरेण च ।
ब्रह्मादि-दैवतैः[1] पूज्या विद्या श्रीषोडशाक्षरी ॥३५॥

१ ख °देवतै ग °दैवताः घ °दैवतै च छ °देवता

२

ततो[1] लक्ष्मी-मन्त्रोद्धारः

उक्तं[2] च[2] रुद्रयामले—

हरिणाक्षी परा[3] त्र्यक्षं लक्ष्मी-बीज-त्रयम्[4] इदम् ।
विपरीततया प्रोक्तं स-स्वरं फल-दायकम् ।
क्षामा[5] शङ्कापि नीरं तद्-अन्ते प्रोक्तं शिष्योत्तम ॥३६॥

१ च नास्ति २-२ च नास्ति ३ घ परातं ४ क च छ लक्ष्म्या ५ क च क्षमा

(७) ततो[1] नीर-बीजानि[2]

उक्तं[3] चोड्डामरे[1]—

आपो[4] वनं तथा नीरं ठ-द्वयं च पयस् तथा ।
जलं[5] बीजानि प्रोक्तानि षड्[6] असत्यान्य् अपराणि[7] च[8] ॥३७॥[9]

१-१ क ख च छ उक्तं (च नास्ति) चोड्डामरे (च उड्डामरे) ततः (च नास्ति) स्वाहाबीजानि २ ग घ ङ नीरबीजनामानि ३ प्राक्पाठः ग घ ङ यद् ४ क च छ अपो ५ घ जल- ६ ग घ ङ ह्य् ७ क ख अन्यानि ८ ग ङ तु घ षट् ९ अधिपाठः ग घ ङ स्वाहा ॥ इति नीरबीजं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं
लक्ष्मि[1] महालक्ष्मि[2]
सर्व-काम-प्रदे
सर्व-सौभाग्य-दायिनि
अभिमतं प्रयच्छ
सर्वे सर्व-गते सर्व[3]-स्व-रूपे
सर्व-दुर्जय[4]-विमोचिनि
ह्रीं सौः[5] स्वाहा ॥[6]

१ क ख घ छ लक्ष्मी २ क ख घ छ °लक्ष्मी ३ क च छ नास्ति ४ ख °दुर्जयटा° घ °दुःख° ५ क च छ सः ख सौं सः ६ अधिपाठः क ख ग घ ङ छ इति मूलं

३

ततः[1] सरस्वती-मन्त्रोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] शारदापटले—

तारं लज्जां[4] वाग्भवं च[5] परा प्रणवम्[6] एव च ।
बीजं पञ्च-शिरो ज्ञेयम् अन्ते ज्ञेयं[7] नम इति ॥३८॥

१ च नास्ति २ च सरस्वतीमंत्रः ३-३ च नास्ति । ग य उक्तं च घ ङ यदुक्तं ४ च लज्जं छ लज्जां ५ क नास्ति ६ क प्रणव ७ क ख ज्ञेयो ग घ ङ प्रोक्तं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं ऐं ह्रीं
ओं वाग्देव्यै नमः ॥

(८) ततो[1] नमो-बीजानि[2]

उक्तं[3] चागमालंकारे[4][5]—

नमो विश्वं तथा स्तम्भं सौष्मकर्म्[6] अश्मरीं[7] तथा ।
अन्यानि कृत्रिमाण्य् एवं[8] सुरासुर-नमस्कृते ॥३९॥[9]

१ ग घ ङ च नास्ति २ क नमो ग घ ङ नमोवीजनामानि ३ च नास्ति ४ च आ° ५ ख च छ चागमालंकरणे ६ ख सौष्मप्रोक्तंरेकम् छ सौकमम् ङ सौरमकम् ७ ङ च अश्मरीं ८ क ख छ एवं ९ अधिपाठः ग घ ङ इति मूलं

४

ततस्[1] तारा-मन्त्र-निर्णयः[2]

उक्तं[3] च[3] भैरवसर्वस्वे—

तारं व्योषं तथा कान्तां[4] मायां[5] वाग्भवम् एव च ।
कूर्चं चैव महेशानि ह्य् अन्ते फट् ठ-द्वयं तथा ॥४०॥

१ च नास्ति २ ग घ ङ तारमन्त्रनिर्णयः च तारामंत्रो ३-३ च नास्ति ४ क कांतं च छ कांतां ५ क छ मायां

(९) ततो[1] ह्रां-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] चागमसिन्धौ[4]—

स्कन्दं[5] व्योषं च[6] डिम्बं च[6] संयोज्य[7] ह-र्म्[8] इत्य् अतः ।
ह्रां[9]-बीजोद्धारम् एतद् धि चान्यद् अनृतम् आवदेत् ॥४१॥[10]

१ च नास्ति २ ग व्योहांयवीजानि नामानि घ ङ व्योषवीजनामानि च ह्रांवीजोद्धारः ३ च नास्ति ४ च आ° ५ क स्कंध ख स्कंदं ६-६ ख घ चांडिंभं च ङ च डिंभं च च छ तथा डिंवं ७ क ख संयोज्यं ८ क चरम् ९ क च ह्रीं १० अधिपाठः ग घ ङ ह्रां ॥ इति व्योषवीजं

(१०) ततः[1] स्त्री-बीजोद्धारः[1]

उक्तं[2] च[2] वामकेश्वरे—

कान्ता च कमलाक्षी च प्रियापि परमापि च ।
लम्भापि[3] ललनां[4] लाजां[5] ह्य् असत्यान्य् अपराणि च ॥४२॥[6]

१-१ क ख ततस् स्त्रीवीजोद्धाराणि ग ततः कास्त्रींतावीतनामानि तत स्त्रींवीजोद्धाराणि घ तत कांतावीजनामानि ङ ततः कातावीजनामानि ततः स्त्रीबीजोद्धाराणि च स्त्रीं वीजोद्धारः २-२ क ख च छ नास्ति ३ ? ख लंभीपिं ग लंवापि ४ च छ लत्तना ५ ? क च लजा ख लाटा ङ छ लज्जा ६ अधिपाठः ग घ ङ स्त्री (घ नास्ति । ङ स्त्रीं) ॥ इति कांतावीजं

(११) ततः[1] कूर्च-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] छिन्नारहस्ये—

कूर्चं[4] कूलं तटं तीरम् असत्यान्य् अपराणि च[5] ॥४३॥[6]

१ च नास्ति २ क ख कूर्चबीजोद्धाराणि ग ङ कूर्चबीजनामानि घ कुर्चबीजं नाम
३-३ च नास्ति ४ क ग च क्तूर्चं घ कुर्चं ५ ग ङ च छ तु ६ अधिपाठः ग घ ङ
हूं (घ हुं ङ हूं) ॥ इति कूर्च(घ ङ कुर्च)बीजं

(१२) ततः[1] फट्-बीजोद्धारः[2]

अस्मिन्न्[3] एव[3]—

फट्[4] हरं[4] तुरगं[5] चान्यद् असत्यं तु[6] सुरेश्वरि[7] ॥४४॥

१ च नास्ति २ क ख ग घ ङ °द्धाराणि ३-३ ग ङ तत्रैव छिन्नारहस्ये घ तथा
छिन्नार च छिन्नारहस्ये ४-४ ख फट् एव । ग घ ङ (व्यत्यासेन) हरं पट् ५ क तुरंगं
च तुरंग ६ ख च ७ क सुरेश्वरी ग मदेश्वरि

प्रकाशम्[1]

ओं ह्रां[2] स्त्रीं ह्रीं ऐं हूं

उग्रतारे फट् स्वाहा[1] ॥

१-१ क नास्ति २ च ह्रीं

५

ततो[1] भुवनेश्वरी-मन्त्रोद्धारः[3]

उक्तं[4] च[4] कुब्जिकासर्वस्वे—

प्रणवं च तथा माया कमला मन्मथस् तथा ।
अन्ते विश्वं नाम[5] मध्ये[5] प्रोक्तं[6] वै तु सुरेश्वरि[6] ।
प्रोक्तो ऽयं भुवनेश्वर्या मनुस् तुर्याक्षराभिधः ॥४५॥

१-१ क नास्ति २ च अथ ३ ख घ ङ भुवनेश्वरीमंत्रोद्धाराणि ग भुवनीश्वरीमंत्रोद्धाराणि
४-४ च नास्ति ५-५ ख महेशानि ६-६ ख नाम मध्ये सुरेश्वरि च छ सर्वदेवप्रपूजिते

(१३) अथ[1] मन्त्र-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] स्व-तन्त्रे त्रिपुरा-टीकायाम्—

मन्त्रो[4] मनुर्[5] हरश् चैव[6] हनुर् वालं विदुर् बुधाः ।
बीजान्य् एतानि मन्त्रस्य कृत्रिमाण्य् अपराणि च[7] ॥४६॥
हर-बीजौ द्वौ मन्त्रः फट्[2] च ॥

१ च नास्ति २ क ख मन्त्रवीजोद्धाराणि ग ङ मनुवीजनामानि घ मनुवीजनाम ३-३ च नास्ति। ख घ उक्तं एव ४ ग ङ मंत्रे घ मंत्रं ५ क ग घ मनु ६ ग छ चैवं ७ ग ङ छ तु ८ क मंत्र च छ मंत्रं ९ क पट

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं क्लीं

भुवनेश्वर्यै नमः ॥[१]

१ अधिपाठः क ख ग घ ङ इति मूलं च छ मूलं

६

ततो[१] मातङ्गी-मन्त्रोद्धारः

उक्तं[३] च[४] कुल[३]सिद्धसंताने[५]—

तोम[६] काली तथा लक्ष्मीर्[७] वागुरा-द्वयम् एव च।

चारुकं रस[८]-बीजानि ह्य् आदौ प्रोक्तानि शंभुना ॥४७॥

१ च अथ २ क ग ङ मातंगीवीजोद्धाराणि ख छ मातंगीवीजोद्धारः घ मातंगीवीजमंत्रोद्धाराणि ३-३ च नास्ति ४ ग ङ हि ५ ख कूलसिद्धसंताने ग कुलसिद्धांते घ कुलसिद्धांतसंताने ६ ग उमा च तोमः ७ क ग च छ लक्ष्मी ८ च सर्वं

अन्ते जिह्वा तथा पद्मं लज्जा नीरजम् एव च।

वासना पङ्कजं चैव वनं प्रोक्तं तु शूलिना[१] ॥४८॥[२]

१ च शंभुना २ अधिपाठः क ख ग ङ छ इति मातंगी(ख °गि)मन्त्रोद्धारः

(१४) अथ[१] काली-बीजोद्धारः[२]

उक्तं[३] च[३] कुलचूडामणौ—

काली कुन्ती रसज्ञा[४]पि जिह्वा[५]पि रसना तथा।

क्रीं-बीजानि च ह्य् एतानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥४९॥[६]

१ प्राक्पाठः ग घ ङ तत्र जिह्वावीजनामानि २ क ख ग घ ङ कालीवीजोद्धाराणि ३-३ च नास्ति ४ क रसजापि ङ रसंज्ञापि ५ क जिकापि ख त्रिजिकापि ६ अधिपाठः ग घ ङ क्रीं ॥ इति जिह्वावीजं

(१५) अथ[१] वागुरा-बीजोद्धारः[२]

वागुरा वायु-पूज्यापि वान्तुदास्य[३] त्रि-बीजकम्[४]।

प्रीं-बीजानि तु[५] प्रोक्तानि[६] ह्यँ असत्यान्य् अपराणि तु[९] ॥५०॥[१०]

१ घ च नास्ति २ क ख वागुरा(ख र)वीजोद्धाराणि ग ङ वागुरावीजनामानि घ वागुरावीजनाम च वागुरा एव ३ ? क ङ च छ वांतदास्य ख चांतुचांतदास्य वातुदाप्य घ वांतुदास्य ४ क प्रवीजकं घ तिवीजकं ५ क तथा घ च ६ क प्रोक्तम् ७ क नास्ति ८ क अनृतान्य् ९ क ख च १० अधिपाठः ग ङ प्री ॥

इति वागुरावीजं घ प्रा

(१६) अथ[1] चारुक-बीजोद्धारः[2]

मुण्डमाला-तन्त्रे[3]—

चारुकं चैव चार्वङ्गी[4] चारुतोच्छूनं[5]-बीजकम् ।

चतुष्टयं च[1] छ्रौँ[6]-बीजम् असत्यान्य् अपराणि च[1] ॥५१॥

चार्वङ्गी-बीजौ[7] ह्रौ छ्रौँ[8] ऐं ॥

१-१ घ नास्ति २ क चारुकवीजोद्धाराणि ख चारुकंछ्वीजोद्धाराणि ग ङ चारुकवीजनामानि ३ क नास्ति ४ ख चार्वांगि ग चार्वांगी ५ क चारुतोच्क्षून° ख ग चारुतोभुन° च चरुतो छून्थ° ६ क क्ष ङ तु ७ ख श्रीं° ङ च्छ्रीं° च छ्री° छ श्छीं° ८ ग भ्रीं घ छूं च छ्री छ श्छीं

(१७) ततः[1] पद्म-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] वामकेश्वरे[4]—

पद्मं[5] पङ्कज-पयोजे[6] नीरजम् अम्बुजं तथा ।

पद्म ठकार-बीजानि ह्य् अनृतान्यूँ[7] अपराणि च ॥५२॥[8]

१ च अथ २ क ख पद्मवोजोद्धाराणि ग घ ङ पद्मवीजनामानि ३-३ च छ नास्ति ४ अधिपाठः च तंत्रे ५ क ख घ पद्म ६ क ङ °पयोजौ ख °पयोजो च पयो ७ ग घ ङ असत्यान्य् ८ अधिपाठः ग घ ङ ठ (घ ठम्) ॥ इति पद्मवीजं प्रकाशम्

ओं क्रौं[1] श्रीं प्रीं प्रीं छ्रौं[2]

उच्छिष्ट-चण्डालिनि[3] देवि महा-पिशाचिनि मातंगि[4] देवि

क्रीं ठः ह्रीं[5] ठः[5] ऐं ठः स्वाहा ॥[6]

१ क क्रौं घ क्लीं छ क्रीं क्रीं २ च श्छी ङ श्छीं ३ घ ङ °चांडालिनि (घ °नी) ४ घ मातंगी ङ मातंगिनि ५-५ ङ नास्ति ६ अधिपाठः सर्वत्र इति (च नास्ति) मातंगी(ख °गि)मूलं

७

अथ शारिका-मन्त्रोद्धारः

उक्तं[1] च[2] स्वै[3]-कृतौ[1] त्रिपुराशिरोमणौ—

तारं[4] मायां[5] श्रियं[6] कूर्चं[7] सिन्धुरं[8] शून्यम् एव च।
कल्याणं शारिका-देव्या बीजं सप्ताक्षरं स्मृतम् ।
अन्ते स्तम्भं च विज्ञेयं[9] शारिका-मूलम्[10] उत्तमम् ॥५३॥

१-१ च नास्ति २ ङ छ नास्ति ३ ग सु° ४ ग घ तारा ङ तारां ५ ख घ ङ माया ग मारा ६ क शिरं ग घ श्रिया ङ श्रियां ७ क घ ङ क्तूर्चं ८ घ सिंधूरं ९ ख वितथं १० ग घ ङ °मंत्रम्

(१८) ततः[1] सिन्धुर-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] वामकेश्वरे तन्त्रे[4]—

सिन्धुरं[5] च गजं घोणां[6] हस्तिनं[7] द्विरदं तथा ।
हां-बीजानि[8] च[9] चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥५४॥[10]

१ च अथ क ख सिंधुरवीजोद्धाराणि घ ङ सिंधुरवीजनामानि घ सिंदूरवीजानि ३-३ च नास्ति ४ च छ नास्ति ५ क सिधुरं घ सिंदूरं ६ ? ख घोयोण घ योगा ७ क ख च छ हस्तं च ८ ? ग हींक्रींवीजानि घ हींक्रांवीजानि ङ हांआंवीजानि च छ प्रुंवीजानि ९ ग घ छ नास्ति १० अधिपाठ: ग घ ङ क्रीं (घ क्राम् ङ हां) ॥ इति सिंधुर-(घ सिंदूर)वीजं

(१९) ततः[1] आकाश-बीजानि[2]

उक्तं[3] च[3] भैरवे[4] तन्त्रे—

शून्यं खम् अम्बरं व्योम आं-बीजं च चतुष्टयम् ।
हकारं चैवं[5] विज्ञेयम् उक्तं च रुद्रयामले ।
असत्यम्[6] अपरं ज्ञेयं तारा-भक्ति-समन्वितं[7][6] ॥५५॥[8]

१ च अथ २ ग घ ङ शून्यवीजनामानि ३-३ च नास्ति ४ क भैरवी- घ ङ च छ भैरव- ५ ग घ ङ चापि ६-६ क नास्ति ७ क ख ग ङ °समन्वितम् च °समन्विते ८ अधिपाठः ग घ ङ आं (ग आ) ॥ इति शून्यवीजं

(२०) ततः[1] कल्याण-बीजानि[2]

अस्मिन्न् एव—

कल्याणं चैव शर्मापि[3] शं शुभं[4] च चतुष्टयम्[1] ।
अनृतम्[5] अपरं[5] ज्ञेयं पर्वतेश्वर-नन्दिनि[6] ॥५६॥
शर्म-बीजौ[7] द्वौ[8] सौ: शं च ॥

१-१ क नास्ति २ ग घ ङ कल्याणवीजनामानि ३ ख शर्माणि ४ ख घ शूभं ५-५ क असत्यमपरं ग घ ङ (व्यत्यासेन) अपरमनृतं च अनृतं ह्यपरं ६ क सर्वतेश्वर° ग °नंदिने च °नंदनि ७ ☞ इतः प्रभृति घ-पाठः परिशिष्टे निवेशितः ८ क ख नास्ति

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं

हूं[1] ह्रां[2] आं शां

शारिकायै[3] नमः ॥[4]

१ ग हूं २ ? क हें ख फें ग फ्रां च छ पुं ३ ख शारिकाभगवत्यै ४ अधिपाठः क ख ग ङ छ इति (छ नास्ति) मूलं

८

ततो[1] राज्ञी-मन्त्रोद्धारः[2]

तारं लज्जा[3] श्रियम् अग्निः[4] कामं शक्तिः[5] षड्-अक्षरः ।
बीजं च षट्-शिरो ज्ञेयं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥५७॥

१ च अथ २ क ख घ राज्ञीमंत्रोद्धाराणि । अधिपाठः च श्यामातंत्रे ३ च लज्जां ४ क नास्ति ५ ख ग शक्ति

भगवत्यै तथा राज्यै ह्रीं[1] अन्ते[1] माया[2] च ठ-द्वयम् ।
एभिः[3] सह[4] मनुः[5] प्रोक्तो राज्ञ्याः[6] पञ्चदशाक्षरः ॥५८॥

१-१ च नास्ति २ छ मायां ३,४ च नास्ति ४,५ ग (व्यत्यासेन) मनुः सह ६ ख राज्ञः ग राज्ञी ङ राज्ञा

(२१) ततो[1] ऽग्नि-बीजोद्धारः[2]

अग्नी[3] रेफश् च वह्निश् च हुतभुग् हव्यवाहनः ।
रं-बीजोद्धारम् एतद्[4] धि कृत्रिमम्[4] अपरं स्मृतम् ॥५९॥[5]

१ ग ङ च नास्ति । छ अथा- २ च नास्ति । क ख ग्निवीजोद्धाराणि ग ङ अग्निवीजनामानि ३ क ख ग अग्नि च छ अग्निः ४-४ क एतं तु ह्यसत्य् ५ अधिपाठः ग ङ रं ॥ इति अग्निवीजं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं

रां[1] क्लीं[2] सौः

भगवत्यै राज्यै ह्रीं स्वाहा ॥[3]

१ छ रा २ ख च सौं ३ अधिपाठः क ख ग ङ छ इति (ग ङ छ नास्ति) राज्ञी(क राज्यो)मूलं श्यामातंत्रे

९

अथ[1] भेडा-मन्त्र-निर्णयः

तद् उक्तं कुलचूडामणौ[1]—

प्रणवं च विभूतिश् च हरिकान्ता तथैव च ।
वियच्-छक्त्य्-अग्नि-बीजानि संयोज्य वाग्भवं तथा ॥६०॥

१-१ क ख छ कुलचूडामणौ भीडा(छ भेडा)मंत्रनिर्णयः च भेडामंत्रो कुलचूडामणौ

मदनं च तथा शङ्खं[1] बीजं सप्ताक्षरं वदेत्[2] ।
ठ-द्वयेन समायुक्तः प्रोक्तो विंशाक्षरो मनुः ॥६१॥

१ ङ शंख २ च छ स्मृतं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं
ह्स्रं[1] ऐं क्लीं सौः[2]
भेडाभगवति[3] हंसरूपिणि स्वाहा[4] ॥[5]

१ क हूं ख हस्रं ग ह्रां ङ रतुं २ ग सौ च सौं ३ क ख ङ भीडाभगवति(क °ती)
४ ☞ इतोऽवधिः घ-पाठः परिशिष्टे निवेशितः ५ अधिपाठः च-वर्जं सर्वत्र इति मूलं

१०

अथ[1] ज्वालामुखी-मन्त्रोद्धारः[2]

शारदातिलक-टीकायाम्[3]—

तारं लज्जां[4] श्रियं चैवम् अन्ते कूर्चं[5] हरं पयः ।
बीजं षड्-अक्षरं[6] देव्या ज्वालामुख्याः सुरेश्वरि ॥६२॥

१ घ नास्ति २ घ नास्ति । ख ग ङ छ ज्वालामुखी(ख °खि)मंत्रनिर्णयः च ज्वालामुखी-मंत्रः ३ क ख च छ शारदाटीकायां ४ च खण्डितम् । क ख ग घ ङ लज्जा
५ घ कुर्चं ६-६ ? क अक्षरं ख ग घ च छ च अक्षरं ङ श अक्षरं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं
ज्वालामुखि मम शत्रून्[1] भक्षय भक्षय[2] हूं[3] फट् स्वाहा ॥[4]

१ ख ग सर्वशत्रून् २ क नास्ति ३ क ग घ च छ हुं ४ अधिपाठः क ख ग घ ङ च इति मूलं

दश-विद्या मया प्रोक्ता[1] यथागम-विनिश्चिताः ।
साधकेष्ट-प्रदा देव्यो[2] नाना-रत्न-विभूषिताः ।
एतासां दश-विद्यानां गुणान् वक्ष्यामि त्वं शृणु ॥६३॥

१ ग घ ङ ख्याता २ क ग ङ देव्या घ देवि छ देव्यौ

दक्षिणामूर्तिर् उवाच[1]

मुक्तिं ददाति त्रिपुरा लक्ष्मीं[2] लक्ष्मीर्[2] ददाति च ।
विद्यां ददाति वाग् देवी प्रत्येकं जन्म-निश्चलाम्[3] ॥६४॥

१ क नास्ति २-२ घ (व्यत्यासेन) लक्ष्मीर्लक्ष्मीं ३ ? क छ °निश्चलं घ °निश्चलात् च °निश्चयं

तारा[1] तारयते[1] सिन्धुं[2] ह्य् ऐश्वर्यं भुवनेश्वरी[1] ।
मातङ्गी राक्षसी[3] शत्रु[4]-भीतिं हरति नित्यशः ।
शारिका शं ददात्य् एव राज्ञी राज्यं प्रयच्छति ॥६५॥

१-१ कखचछ नास्ति २-२ ग ज्ञानं तथा मोक्षं ३ ङ राक्षति च राक्षरी ४ घ ङ शत्रोर्

भेडा[1] देवी ददात्य् एवं[2] संततिं विश्व-ख्यापिताम्[3] ।
धनं ज्वालामुखी देवी भक्तेभ्यः सा[4] प्रयच्छति ॥६६॥

१ क ख भीडा २ ख च छ एवं ३ क °ख्यापितं ग घ ङ °व्यापिनी(ङ °नीं) ४ घ ङ छ सं-

दश[1]-विद्या यथा एता[2] भक्तेभ्यः[1] फलम् इष्ट-दाः[3] ।
प्रयच्छन्ति महा-देवि[4] पूजा-होम-जपादिभिः ॥६७॥

१-१ ग नास्ति २ क ख चैता ३ घ इष्टदा अन्यत्र इष्टदं ४ ग °देव्यः घ ङ °देव्या

इति[1] श्रीदक्षिणामूर्ति-विरचिते[2] उद्धारकोशे[3]
सर्वागमार्णवे[4] दश-विद्या-मन्त्रोद्धार-कोशे[5]-गुणाख्यानं[6] नाम[1]
प्रथमः कल्पः[7] ॥

१-१ घ इति उद्धारकोशे दशविद्यामंत्रनिर्णय: २ ग ङ श्रीदक्षिणामूर्तिमुनिविरचिते ३ क ग छ उद्धारकोश- ४ क शोगनिर्णय च छ सर्वागमविनिश्चये ५ ङ °कोशे ६ क °गुप्ताख्यं च °गुणाख्यं ७ ग ङ पटलः

[1]ततम् त्रिपुरा-षट्-सखीनाम् उद्धार-गुणाः[2][1]

ईश्वर उवाच[3]

श्रृणु देवि प्रवक्ष्यामि त्रिपुरां परिवारिताम् ।
षट्-सखीभिर्[4] [5]अहं तासां मन्त्रोद्धारं[6] ब्रवीमि ते[7] ॥१॥

१-१ ग घ नास्ति २ क ङ उद्धारगुणानि ख उद्धारगुणाः । गुणेति मंत्रेति मंत्राणि नेयानि च छ उद्धारः ३ ङ नास्ति ४ ख घ षण्मुखीभिर् ५ ☞ इतः प्रभृति क नास्ति ६ ख मन्त्रोद्धारान् ७ घ अहं

अक्षोभ्य उवाच[1]

गुरो विधातृ-संभूत नाना-शास्त्र-विचक्षणे[2] ।
श्रोतुम् इच्छाम्य् अहं [3]मन्त्रान् सर्वांश्[3] च[4] मुक्ति-हेतवे ॥२॥

१ घ नास्ति २ ग घ ङ °विशारद ३-३ ख (व्यत्यासेन) सर्वान्मंत्रांश् घ तंत्रान्सर्वा ४ ग घ ङ सं-

दक्षिणामूर्तिर् उवाच[1]

श्रृण्व् अक्षोभ्य महा-भागिन्[2] सर्वं वक्ष्यामि तत्त्वतः ।
दश-विद्या भद्रकाली [3]तुरी च[3] छिन्नमस्तका[4] ।
दक्षिणाकालिका श्यामा कालरात्रीति सुन्दरि[5] ॥३॥

१ ङ नास्ति २ घ °भाग ३-३ ख तुरि च ग तुरीय घ तुरिया ङ तुरीया च तुरी ४ ख छिन्नमस्तिका ५ ग घ ङ सुंदरी

षट्-सखीनाम् अहं तासां मन्त्रोद्धारं[1] ब्रवीमि ते ॥४॥

१ ख मन्त्रोद्धारान्

११

तत्रादौ[1] भद्रकाली-मन्त्रोद्धारः[2]

[3]काली-त्रयं कूर्च[4]-युग्मं लज्जा-युग्मं च भद्रिका ।
भद्रकालि[5]-पदं ब्रूयाद्[6] बीजानि प्रतिलोमतः ।
ठ-द्वयेन समायुक्तो भद्रकाली[7]-महा-मनुः ॥५॥

इति श्यामा-तन्त्रे[8] ॥

१ च अथ २ ख घ भद्रकालि° ग ङ °मंत्रोद्धाराणि च °मंत्रो ३ प्राक्पाठः च मुंडमालातंत्रे छ उक्तं च मुंडमालातंत्रे ४ घ कुर्चं° ५ घ भद्रकाली° च भद्रिकालि° ६ घ तथा ७ ख भद्रकालि° ८-८ घ च नास्ति

(२२) अथ[1] भद्रिका-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च मुण्डमाला-तन्त्रे[3]—

भद्रिका[4] भास्वती[5] भीमा भैं-बीज-त्रितयं[6] स्मृतम् ।
अनृतम् अपरं ज्ञेयं ब्रह्मान्वय-समुद्भवं[7] ॥६॥

१ ग घ च नास्ति २ घ नास्ति । ख °बीजोद्धाराणि ग ङ °बीजनामानि ३-३ घ च छ नास्ति ४ ख ग ङ च भद्रीका ५ ख भाश्वति च भवति ६ ग भैंभींवीजत्रयं घ छ भैरवीजत्रितयं ७ ख °समुद्भवः ग घ °वं च °वे

प्रकाशम्

क्रीं क्रीं क्रीं
हूं[1] हूं[1] ह्रीं ह्रीं[2]
भैं भद्रकालि भैं
ह्रीं ह्रीं हूं[3] हूं[4]
क्रीं क्रीं क्रीं[5]
स्वाहा ॥[6]

१ छ हूं २ ग नास्ति ३ घ ह्रे छ हूं ४ घ हू छ हूं ५ ग घ च नास्ति ६ अधिपाठः ख ग घ ङ छ इति भद्रकाली(ख घ °लि)मूलं

१२

अथ तुरी-मन्त्रोद्धारः[1]

उक्तं[2] च[3] स्व-तन्त्रे—

प्रणवं तारका[4] ज्योतिस् तारा ह्य् अन्ते नम इति ।
तुर्या[5] मूलम् इदं प्रोक्तं स्व-तन्त्रे शंभुना स्मृतम् ॥७॥

१ ख तूरिमंत्रोद्धारः च तूरीमंत्रः २ च नास्ति ३ ग घ च नास्ति ४ ख तारकं घ तारिकं ५ ख तूर्या

(२३) अथ तारका-ज्योतिस्-तारा-बीजोद्धारः[1]

उक्तं[1] च[2] वामकेश्वरे[3] तन्त्रे—

ऋक्षं[4] भं तारका ज्योतिस् तारा बीजानि पञ्च च ॥८॥

१ ख छ तारक(छ तारा)ज्योतिस्तारामंत्रोद्धाराणि(छ °द्धारः) ग घ ङ तारका(घ तारिका)-ज्योतिस्तारवीजोद्धाराणि च तारावीज २-२ च नास्ति ३ ग घ कामिश्वरे ङ च छ कामेश्वरी- ४ ग च त्र्यक्षं ५ ख घ तारिका ६ ग तार-

प्रकाशम्[१]

ओं त्रृं[२] त्रौं[३] त्रों[४] महातुर्यै नमः ॥[५]

१ ग घ ङ नास्ति २ ख त्रु ग तं घ ङ त्रूं ३ ग नास्ति । ख त्रां ४ छ त्रौं
५ अधिपाठः ख इति क्षूरिमंत्रोद्धारः ग घ ङ इति मूलं छ इति तुरीमूलं

१३

अथ छिन्नमस्तका-मन्त्रोद्धारः[१]

उक्तं[२] च[३] छिन्नाशिरोमणौ—

त्र्यम्बकः[४] सकला पद्मा चारुकं च सुरेश्वरि ।
अन्त उच्छूनं[५]-बीजं च फट्[६] ठ-द्वय-समायुतम्[७] ॥९॥[८]

१ ख ग घ ङ छिन्नमस्ता(ङ °मस्तिका)मंत्रोद्धार: च छिन्नमस्तकोद्धारः २ च नास्ति
३ ग घ ङ च नास्ति ४ ग च छ त्र्यंबिकः घ त्र्यंबिका ङ त्र्यंबिकास् ५ ख उच्छंन° ग तछून° घ उछिष्ट° ङ उच्छून्न° च तछून्य° छ उछन° ६ ग छट् ङ छट
७ घ °संयुतं ८ अधिपाठ: ख इति उद्धारः छ उद्धारः

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं छ्रीं[१] छिन्नमस्तके[२] छ्रीं[३] फट् स्वाहा ॥[४]

१ च श्छ्रीं २ ख छिन्नमस्ते ३ च श्छीं ४ अधिपाठः ग घ ङ इति छिन्नमस्ता-(ङ छिन्नमस्तिका)मूलं

अथ द्वि-भेदात्मके[१] ॥

उक्तं[२] चागमलहर्याम्[३]—

लक्ष्मीं[४] लज्जां[५] तथा मायां[६] मात्रां द्वादशकाम् अथ[७] ।
वज्रवैरोचनीये द्वे मायें[८] फट्-स्वाहया युते ॥१०॥[९]

१ ग त्रिभेदात्मके घ द्विभेदात्मिके २ च नास्ति ३ च आ° ४ ख ग घ लक्ष्मी
५ ग ङ लज्जा ६ ङ माया ७ घ अपि ८ ग नास्ति ९ अधिपाठः ख ग घ ङ छ इत्यु(ख नास्ति) उद्धारः

प्रकाशम्[१]

श्रीं[२] ह्रीं ह्रीं[३] ऐं वज्रवैरोचनीये ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा ॥

१ ग छ नास्ति २ प्राक्पाठः ख ओं ह्रीं ३ ख ङ नास्ति

१४

अथ दक्षिणा[1]काली-मन्त्रोद्धारः

उक्तं[2] च[2] श्यामारहस्ये[3]—

कुन्ती[4]-त्रयं[5] तीर-युग्मं क्षामा-युग्मं ततो ऽभिधर्म्[6] ।

दक्षिणे[7] कालिकेत्यू[8] एवम् अन्ते काली-त्रयं पुनः ॥११॥

१ ख घ दक्षिण° २-२ च नास्ति ३ घ श्यामातंत्रे ४ ☞ इतोऽवधिः क-लोपः
५ ग °त्रयीं ६ ग छ भिधां ७ ङ च छ दक्षिण- ८ = कालिके इत्यू

कूर्च[1]-युग्मं परा-युग्मं पयश् चैव सुरेश्वरि ।

दक्षिणा[2]कालिकायाश् च मनुर्[3] द्वाविंशद्-अक्षरः ॥१२॥

१ क च छ कूल° ग कूर्चा° घ ङ कुर्च° २ ग ङ दक्षिणायाः ३ क छ हनुर्

प्रकाशम्

क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं

दक्षिणे कालिके

क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं

स्वाहा ॥

१५

अथ श्यामा-मन्त्रोद्धारः

उक्तं[1] च[1] श्यामा-तन्त्रे[2]—

हरिणाक्षीं[3] तथा लज्जां[4] कालीं[5] जिह्वा-चतुष्टयम् ।

ततः सुधा-रसे श्यामे कृष्ण-शापं विमोचय ।

अमृतं[6] स्रावय स्वाहा श्यामा-मन्त्रम्[7] उदाहृतम्[6] ॥१३॥

१-१ घ च नास्ति २ घ नास्ति ३ क ग घ ङ च हरिणाक्षी ४ घ ङ लज्जा
५ ख कालिं ग घ ङ काली ६-६ ग नास्ति ७ क ख च °तंत्रम्

प्रकाशम्[1]

श्रीं ह्रीं[2] क्रीं[3]

क्रीं[4] क्रैं क्रौं क्रः

[5]सुधा-रसे श्यामे
कृष्ण-शापं विमोचय[2]
अमृतं स्त्रावय[6]
स्वाहा[5] ॥[7]

१ ग च नास्ति २-२ ग नास्ति ३ ख च छ क्रां ४ घ क्रों । अधिपाठः च क्रूं
५-५ ख नास्ति ६ घ श्रावय२ ङ स्त्रावय२ ७ अधिपाठः क ग ङ छ इति श्यामामूलं

१६

[1]अथ कालरात्री-मन्त्रोद्धारः[1]

[2]उक्तं च[2] कालरात्री-कल्पे—

प्रणवं वासना माया [3]मन्मथः कमला तथा[3] ।
बीजं पञ्च-शिरो[4] ज्ञेयं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥१४॥[5]

१-१ ख नास्ति २-२ घ च नास्ति ३-३ क ख छ मन्मथ: कमलोद्भवम् इति दोषः। मन्मथः कमला तथा ग घ ङ मन्मथः कमलोद्भवम् इति दोषः । मन्मथः कमला तथा इत्ययं पाठो रम्यतरः ४ क पंचाक्षरं ५ अधिपाठः ख घ ङ छ इति (घ ततो) छिन्नारहस्ये

ततो मध्ये ऽभिधां[1] त्यक्त्वा[2] ह्य् अन्ते सर्वं वश्यं[3] कुरु ।
[4]कुरु नीरो देहि-युग्मं[4] [5]मध्ये त्यक्त्वाभिधां[6] पुनः[5] ।
गणेश्वर्यै [7]तथा चान्ते[7] विश्वं च समुदाहृतम् ॥१५॥

१ क भिधांस् ग घ भिधा २ ख कृत्वा ३ सर्वत्र वशं ४-४ ख ग घ ङ च छ नीरो (च नीरं) देहियुग्मं(ग °युगो घ ङ °युगं)मध्ये ५-५ च छ नास्ति। ग घ ङ त्यक्ताभिधा(घ ङ °धां) च कामिनि ६ क ख °भिधं ७-७ क ख तथांते च

प्रकाशम्[1]
ओं ऐं ह्रीं क्लीं श्रीं
काह्लेश्वरि[2] सर्व-जन-मनो-[3]हरि
सर्व-मुख-स्तम्भिनि
सर्व-राज-वशं-करि सर्व-दुष्ट-निर्दलिनि
सर्व-स्त्री-पुरुषाकर्षिणि
वन्दी-शृङ्खलास्[4] त्रोटय त्रोटय
सर्व-शत्रून्[5] भञ्जय भञ्जय द्वेषान्[6] निर्दलय निर्दलय
सर्वास् स्तम्भय स्तम्भय मोहनास्त्रेण द्वेषिणम्[7] उच्चाटय उच्चाटय[3]
सर्वं[8] वश्यं कुरु कुरु स्वाहा ॥

देहि[९] देहि[१०] सर्वं[११]

काल-रात्रि कामिनि[१२]

गणेश्वर्यै नमः[९] ॥[१३]

१ क नास्ति २ ? क काह्लेश्वरी ग कहेश्वरि घ काह्लीश्वरि ङ कामेश्वरि ३-३ घ नास्ति ४ ग वंधीं शृंखलां ङ बंधीशृखलां ५ ग सर्वद्वेषान् ङ सर्वशषां छ शत्रून् ६ क हेषिणो च द्वेषी ७ ख ग द्वेषणम् च द्वेषिणाम् ८ घ नास्ति। क ख ग ङ सर्वं ९-९ घ नास्ति १० क नास्ति ११ छ-वर्जं सर्वत्र सर्वं- १२ क कामनि ख कागामिनि च नामिनि १३ अधिपाठः क ख ङ छ इति कालरात्रि(ङ °त्री)मूलं ग इति रात्रिमूलं घ इति मूलं

—⁓—

अथ[१] भेदाः[२]

(१) [अथ त्रिपुरायाः]

देवेशि[३] त्रिपुरा-वालं[४] विज्ञेयं द्वादशात्मकम् ॥१६॥

१ ☞ इतः प्रभृति घ-पाठः परिशिष्टे निवेशितः २ क ख भेदानि ग भेदः ३ ख छ देवि त ४ अधिपाठः क त्रिपुरामंत्रमुत्तमं

उक्तं[१] च[१] मुण्डमाला-तन्त्रे—

द्वादशात्मकं विज्ञेयं त्रिपुरा-मन्त्रम्[२] उत्तमम्[२]।

केवलं मुक्तये देवि यत् प्रोक्तं तच् छुभं स्मृतम् ॥१७॥

१-१ घ नास्ति २-२ ख देवि त त्रिपुरामनुं ग देवि त त्रिपुराहनुं ङ देवि तन्त्रपुराहनुं ङ-प्रान्ते त्रिपुरामन्त्रमुत्तमं

अथोड्डामरे[१]—

अष्टादशात्मका[२] ज्ञेया[२] विद्या श्रीषोडशाक्षरी।

परं यत् सूचितं देवि सद्यो-मुक्ति-प्रदं स्मृतम् ॥१८॥

१ क ततोड्डामरे ख अतोड्डामरे च उड्डामरे २-२ ग अष्टात्मिका च विज्ञेया ङ अष्टात्मिका ज्ञेया च छ अष्टादशात्मिका ज्ञेया(छ ज्ञेय)

तथा[१] स्व-कृतौ त्रिपुराशिरोमणौ[१]—

अष्टात्मकम् इदं बीजं[२] त्रिपुरायाः स्मृतं यथा[३,२]।

अष्टभिर्[४] वत्सरैर् वापि मासैर् अष्टभिर् एव च[४]।

अष्टभिर् दिवसैर् वापि जानीयान् मुक्ति-लक्षणम् ॥१९॥

१-१ क तथा च स्वकृतो मंत्रो त्रिपुरा च शिरोमणौ ख तथा च स्वकृतो त्रिपुराशिरोमणौ ज्ञेयं च त्रिपुराशिरोमणौ २-२ च छ प्रोक्तं त्रिपुरायास्तु बीजकं ३ ख ङ तथा ४-४ क नास्ति

(२) [अथ लक्ष्मी-भेदौ]

लक्ष्मी-भेद-द्वयं[1] ज्ञेयं भाषितं कृत्ति-वाससा ।
लक्ष्मीश् च रुक्मिणी चैवं[2] त्रिभिर् वर्षैः फलं लभेत्[3] ॥२०॥

१ ख लक्ष्मीबीजद्वयं ग लक्ष्मभेदद्वयं २ क देवि ३ ☞ इतोऽवधिः घ-पाठः परिशिष्टे निवेशितः । ख भवेत्

(३) अथ सरस्वती-भेदाः[1]

उक्तं[2] च[2] कामिनीकल्पे[3]—

वाग्देवी च तथा वाणी सरस्वत्य् अनलप्रिया[4] ।
भेदास्[5] ते ते तु विख्याताः[5] फलं वर्ष-चतुष्टये[6] ॥२१॥

१ क ख सरस्वती(ख °ति)भेदानि २-२ घ च नास्ति ३ घ नास्ति ४ क अनिल-प्रियः छ °प्रियं ५-५ क ख भेदान्येतानि ख्यातानि ग भेदास्तैस्ते तु विज्ञेयाः ङ च छ भेदास्त्वेते(ङ भेदास्त्वते) तु(छ नास्ति) विख्याताः ६ क ग °चतुष्टयं

(४) ततस्[1] तारा-भेदाः[2]

उक्तं[3] च[3] वामकेश्वरे[4]—

तारापि तारिणी[5] चैवं[6] एकजटापि[7] तथैव च ।
नीलसरस्वती[8] चैवम्[9] उग्रतारा प्रकीर्तिताः ।
तारा-भेदास्[10] तु[10] पञ्चैवम् अक्षोभ्येन[11] प्रकाशिताः[12] ॥२२॥

१ च अथ २ क ख ताराभेदानि ३-३ च नास्ति ४ ग घ ङ भैरवतंत्रे च वामकेश्वरतंत्रे ५ ख तारणी ग छ तारिणे ६ ग च चैवम् ७ घ स्वैकजटापि ८ क ङ नीलासरस्वती ९ घ चैव १०-१० क च ताराभेदानि ११ क अक्षोभ्योन ग घ ङ अक्षोभ्यं मे १२ क ख प्रकाशितं घ °ता

(५) अथ भुवनेश्वरी-भेदाः[1]

उक्तं[2] च[2] भैरवे[3] तन्त्रे[3]—

भैरवी भीम[4]रूपा च भीमापि भुवनेश्वरी ।
भक्त्या फल-प्रदा देवी नित्यं वर्ष-चतुष्टये[5] ॥२३॥

१ क ख °भेदानि ग भुवनीश्वरी° च भुवनेश्वरीमंत्राः २-२ क च नास्ति ३-३ क नास्ति । च छ भैरवतंत्रे ४ क घोर° ५ क °चतुष्टयं

(६) अथ मातङ्गी-भेदाः[1]

उक्तं[2] च[2] रुद्रयामले[3]—

मातङ्गी-सुमुख्योर्[4] ऐक्यं मतङ्ग-मुनिना[5] स्मृतम् ।
मातङ्गी[6] चक्रिणी देवी कुब्जिका शाम्बरी[7] तथा ।
देव्या भेदास्[8] तु चत्वारः[9] फलं वर्ष-चतुष्टये[10] ॥२४॥

१ क ख °भेदानि २-२ ख-वर्जम् अन्यत्र नास्ति ३ क ग नास्ति ४ क मातंगी-स्वमुखेर् ग घ मातंगसमुख्योर् (घ °मुखेर्) छ मातंगीसुमुख्यार् ५ ख मातगीमत्तंममनु-निना घ ङ मातंगमुनिना ६ ख मातंगि ग ङ मातंग ७ ? क वांभरी ख शांभरी घ शांभडी ८-८ क वीजानि ख भेदानि ९ क ख ग ङ चत्वारि घ चत्वारी १० घ वर्षद्वये तथा

(७) अथ[1] शारिका-भेद-द्वयम्[2]

शारिकापि तथापर्णा फल-दापि द्वि-वर्षके[3][1] ॥२५॥

१-१ क मातङ्गी-भेद-पूर्वं निविष्टम् २ ग शारिकावीजद्वयं घ शारिका ३ ग घ च द्विवार्षिके

(८) ततो[1] राज्ञी-भेदौ[2]

राज्ञी[3]-भेद-द्वयं प्रोक्तं[4] राज्ञी च[5] खगगामिनी[5] ।
द्वि-वर्ष-मध्ये भक्त्या[6] च[6] राज्ञी[7] राज्यं प्रयच्छति ॥२६॥

१ ग घ ङ छ नास्ति । च अथ २ क ख °भेदानि अन्यत्र °भेदा: ३ क ख च राज्ञा छ राज्ञ्या ४ छ उक्तं ५-५ च च पग° छ चापग° ६-६ घ भक्तिभ्य: ७ ख राज्ञा

(९) [भेडा भेद-विहीना]

भेडा[1] भेद-विहीना च[2] प्रजा-भाग्य-विवर्धिनी ॥२७॥

इति[3] कुलिकार्णवे[4] ॥

१ क ख ङ भीडा २ च छ तु ३ क ग घ ङ नास्ति ४ घ नास्ति

(१०) अथ ज्वालामुख्या[1]ः

उक्तं[3] च[3] ज्वालाशिरोमणौ—

ततो[3] ज्वालामुखी चैवम्[4] अम्बिका[5] भगरूपिणी ।
यथेष्ट-फल-दं[6] प्रोक्तं[7] ज्वाला-भेद-त्रयम् इदम् ॥२८॥

१ क ख ज्वालभेदानि । अधिपाठः च भेदाः २-२ च नास्ति ३ ग घ ङ तारा ४ घ चैव ५ छ अम्भिका ६ घ °दा ७ घ प्रोक्ता

एतासां दश-विद्यानां नाना-भेदम् उदाहृतम् ॥२९॥

(११) तत्रादौ[1] त्रिपुरा-भेदाः[2]

उक्तं[3] च मुण्डमाला-तन्त्रे त्रिपुरातिलके च[3]—

त्रिपुरा भैरवी विद्या हिङ्गुला चण्डिका तथा ।
चामुण्डा[4] नारसिंही च ह्यैन्द्री[5] हैमवतीश्वरी ॥३०॥

१ च अथ। अधिपाठः क ख छ त्रिपुरातिलके २ क °भेदानि ३-३ घ नास्ति। ग ङ (व्यत्यासेन) त्रिपुरातिलके मुंडमालातंत्रे च (ग नास्ति) च त्रिपुरातिलके ४ ग घ ङ चामुंडी ५ ? क ह्यैद्रि छ ह्यैद्री

मृडानी वारुणी दुर्गा महात्रिपुरसुन्दरी ।
देव्या द्वादश भेदास्[1] तु प्रोक्ता ह्य् एते त्रिशूलिनां[1] ॥३१॥

१-१ क ख भेदानि प्रोक्तान्येतानि शूलिना

—⁓—

१७–२८

[अथ त्रिपुरा-मूलम्]

श्रीं[1] ह्रीं सौः[2] त्रिपुरे ऽपि चर्मवसनं[3] कामः शरद् भैरवि ।
ओं ह्रीं श्रीं हिङ्गुले तथैव कमला[4] क्षामों[5] त्र्यक्षं चण्डिके[4] ॥३२॥

१ प्राक्पाठः सर्वत्र प्रकाशं २ क ग सौ ख सौः ३ ख चंद्रवसनं ग चंद्रवाससे घ चंद्रवादने ङ चंद्रवसशे ४-४ क नास्ति ५ घ नास्ति

चामुण्डे[1] ह्रें[2] सकल ह्रीं[3] सकलें[3] ह्रीं[4] श्रीं[4] नारसिंहि तथा ।
ह्यैन्द्रि ? चारणम् एव ह्रीं च मदनः कामं परा रुक्मिणी[1] ॥३३॥

१-१ क नास्ति २ घ नास्ति ३-३ ग नास्ति। ख घ ङ च छ ह्रीं च सकल (ख °लं) ४-४ ग (व्यत्यासेन) श्रीं ह्रीं

देवि[1] हैमवतीश्वर्य् अपि[1] कमला लज्जा तथा मन्मथः ।
चन्द्रो वारुणि वा कं[2] एं[3] ईं[3] ल परा दुर्गे स्मृता शंभुना ॥३४॥

१-१ क नास्ति। ख हैमवतिश्वर्यापि ग हेमवतीश्वर्यपि घ हैमवतीचश्वर्य ङ च छ हैमवति-श्वर्यपि (ङ °षि) २ क नास्ति। ख कृ ग का ३-३ च (व्यत्यासेन) ई ए

श्रीं ह्रीं क्लीं चरणं शरद् अपि तथा त्र्यक्षं परा रुक्मिणी ।
विद्या श्री विपरीत-भाव-सहिता स्यात्[1] षोडशात्मा विधिः ॥३५॥

१ क च छ सत्

[1][प्रकाशम्
श्रीं ह्रीं सौः त्रिपुरे ॥
ऐं क्लीं सौः भैरवि ॥
ओं ह्रीं श्रीं हिङ्गुले ॥
श्रीं ह्रीं ओं चण्डिके ॥
चामुण्डे ह सकल ह्रीं ॥

सकल ह्रीं श्रीं नारसिंहि ॥

ह्यैन्द्रि ? ऐं ह्रीं क्लीं ॥

क्लीं ह्रीं श्रीं देवि हैमवतीश्वरि ॥

श्रीं ह्रीं क्लीं [मृडानि] ॥

ऐं वारुणि क ऐं ई ल ह्रीं ॥

दुर्गे श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॥

ओं ह्रीं श्रीं [महात्रिपुरसुन्दरि] ॥][1]

१-१ सर्वेषु कोशेषु नास्ति

[1]देव्य्[2] उवाच

महेश्वर त्रि-काल-ज्ञ[3] शरणागत-वत्सल ।

भेदैर् युतानां[4] देवीनां मनुं[5] त्वं वक्तुम् अर्हसि[1] ॥३६॥

१-१ घ नास्ति २ ख ग ङ श्रीदेव्यू ३ च त्रिकाल ४ ख युक्तानां ५ क ग च मनुस्

[1]ईश्वर उवाच[2]

दयया तव देवेशि तद् वक्ष्यामि समासतः[1] ॥३७॥

१-१ घ नास्ति २ ङ नास्ति

२९

[1]अथ श्रियः

यद् उक्तं भैरवे[2] तन्त्रे[1]—

ओं ह्रीं[3] श्रीं हरिणाक्षी[4]-बीज-द्वयं [5]फल-प्रदं सर्वैः[5] ।

त्र्यक्षं ह्रीं शक्ति-नीरम् अन्ते प्रोक्तम् अपि[6] धूर्जटिना ॥३८॥

१-१ क ख छ (व्यत्यासेन) यदुक्तं भैरवे(क [०]वी-) तंत्रे । अथ श्रियः घ अथोक्तभेदानां मंत्राः च अथ भैरवीतंत्रो श्रियः २ ग ङ भैरव- ३ क ह्रां ४ क च छ हरिणाक्ष्या

५-५ घ नास्ति ६ ग घ नास्ति

३०

अथ रुक्मिण्याः

ओं[1] ह्रीं चैवं तु रुक्मिण्यास् तारं लक्ष्मी पयस्[2] तथा ।

अन्ते प्रोक्तं महेशानि लक्ष्म्या[3] भेद-द्वयम् इदम्[1] ॥३९॥

१ घ नास्ति २ क च छ मयस् ख घ परस् ग ङ रपस् ३ ग घ ङ लक्ष्मी-
४ ग ङ त्विदं च स्मृतं

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं लक्ष्मि[1] ओं[2] ह्रीं सः स्वाहा ॥

ओं ह्रीं रुक्मिणि ओं[3] श्रीं[4] स्वाहा ॥

१ क ख ग ङ लक्ष्मी घ लक्ष्मीं २ क ख घ च छ नास्ति ३ ख श्रीं ४ क ग्रीं
ख च ह्रीं

३१

अथ वाग्देवतायाः

तोमौ[2] परौ[3] वाग्भवम् एव क्षामा तारं च प्रोक्तं परमेश्वरेण ।

वाग्देवतायाः फल-दं हि[4] वालं नृणां नमो[5] भक्ति-परायणानाम् ॥४०॥

१ क सरस्वतीभेदानि अन्यत्र सरस्वतीभेदाः २ च तोमः ३ ग ङ पर ४ घ च ङ वि
५ ग ङ परो

प्रकाशम्[1]

ओं ह्रीं ऐं ह्रीं ओं वाग्देवतायै नमः ॥

१-१ ङ-वर्जम् अन्यत्र नास्ति

३२

अथ वाणीभगवत्याः

तारं लज्जोर्ध्वबीजं च ह्यु अन्ते स्तम्भम् उदाहृतम् ॥४१॥

[प्रकाशम्]

ओं ह्रीं ऐं वाणी[1]भगवत्यै नमः ॥[2]

१ ग्ङ वाणि° छ वाण्यै २ अधिपाठः च-वर्जं सर्वत्र इति मूलं । अतः परं ग अथ
सरस्वतीमंत्रः ओं ह्रीं ऐं ह्रीं ओं वाग्देवतायै नमः ॥ घ अथ सरस्वतीमंत्रः ङ अथ सरस्वतीमंत्रः
प्रकाशं ओं ह्रीं ओं सरस्वत्यै नमः ॥

३३

[अथ सरस्वत्याः]

चार्वङ्ग्यू अपि विभूतिश् च त्र्यक्षं सरस्वत्यै ततः[1] ।

नमो ऽन्ते परमेशानि मया प्रोक्तं नगात्मजे ॥४२॥

१ ख तथा ग घ ङ छ नमः

[प्रकाशम्]

[ऐं ह्रीं ओं सरस्वत्यै नमः ॥]

३४

अथानलप्रिया-मूलम्

तारं लज्जा वाग्भवं च मध्ये ऽनलप्रिये ततः[1] ।

त्र्यक्षं विश्वं तथान्ते च पर्वतेश्वर-नन्दिनि[2] ॥४३॥

१ ख च छ तथा २ ग च पर्वतीश्वर(च पार्वतेश्वर)नंदिनि

[प्रकाशम्]

[1]ओं ह्रीं ऐं अनलप्रिये ओं नमः[1] ॥

१-१ क ख घ च छ नास्ति । ग ओं ह्रीं ऐं अनलप्रिये गः नमः त्र्यक्षं विश्व तथांते च

देव्या [1]भेदास् तु चत्वारः[1] सरस्वत्या वरानने ॥४४॥

१-१ क ग घ ङ चत्वारि भेदानि ख चत्वारि वीजानि

३५–३९

अथ तारायाः[1]

प्रकाशम्

ओं ऐं हूं[2] तारे फट् स्वाहा ॥

[3]ओं ह्रीं[4] ऐं हूं[5] तारिणि[6] फट् स्वाहा[3] ॥

ओं स्त्रीं ऐं हूं[7] एकजटे फट् स्वाहा ॥

ओं ह्रीं[8] ऐं हूं[9] नीलसरस्वति फट् स्वाहा ॥

ओं हां[10] स्त्रीं ह्रीं[11] ऐं हूं[12] उग्रतारे फट् स्वाहा ॥[13]

१ क ख ताराभेदानि अन्यत्र ताराभेदाः २ घ हुं । अधिपाठः ग ङ ह्रीं ऐं हूं ३-३ घ नास्ति ४ ख नास्ति ५ क नास्ति ६ क ताराणि ग ङ उग्रतारे ७ ग क्रुं ङ क्रं ८ क नास्ति । छ हां ९ ग ह्रीं १० क ह्रीं ११ ग घ नास्ति १२ छ हुं

१३ अधिपाठः क ग घ ङ छ इति ताराभेदा: (क °भेदानि) ख अथ रागभेदाः

४०–४३

अथ भुवनेश्वर्याः[1]

[प्रकाशम्]

ओं भैरव्यै नमः ॥[2]

ओं ह्रीं भीमरूपायै नमः ॥[३]
[४]ओं श्रीं भीमायै नमः[४] ॥
ओं ह्रीं श्रीं क्लीं भुवनेश्वर्यै नमः ॥[५]

१ क ख भुवनेश्वरीभेदा: २ अधिपाठः ग घ ङ छ मूलं ३ अधिपाठ: ग घ ङ छ मूलं ४-४ ग नास्ति । अधिपाठः घ छ मूलं ङ इति मूलं ५ अधिपाठः ग घ ङ छ इति मूलं

४४

अथ मातङ्ग्याः[१]

प्रकाशम्[२]

ओं क्रीं श्रीं प्रीं प्रीं छ्रीं[३]
उच्छिष्ट-चण्डालिनि[४] देवि महा-पिशाचिनि [५]मातङ्गि देवि
क्रीं ठः[५] ह्रीं ठः ऐं ठः स्वाहा[६] ॥

१ क मातंगीभेदानि ख मातंगिभेदा: २ घ नास्ति ३ ग श्छीं घ फीं ४ क घ ङ °चांडालिनी(ङ °नि)। अधिपाठः घ सुमुखे ५-५ घ नास्ति ६ घ नास्ति । अधिपाठः ग ङ द्वाविंशाक्षरो मंत्र: घ द्वाविंशत्यक्षर

४५

[अथ] [१]सुमुखायाः[२]

[३]स्वाहान्ते वा[३] ॥

[प्रकाशम्]

ओं उच्छिष्ट-चण्डालिनि[४] सुमुखे देवि
महा-पिशाचिनि ह्रीं ठः ठः[१] ॥[५]

१-१ क घ च छ नास्ति २ ख नास्ति । ग समुखया: ३-३ ख नास्ति ४ ख °चांडालिनी ५ अधिपाठः ख ग ङ द्वाविंशत्

४६

अथ चक्रिण्याः

[प्रकाशम्]

ओं क्रां[१] छ्रीं महाचक्रिणि ऐं ठः स्वाहा ॥

१ ? ख छ्रां ग घ त्रीं ङ छ क्रीं च क्रों

४७

ततः[1] कुब्जिकायाः

[प्रकाशम्]

ओं श्रीं प्रीं[2] कुब्जिके देवि ह्रीं ठः स्वाहा ॥

१ ग ङ च अथ २ ख ह्रीं

४८

अथ[1] शाम्बर्याः[2]

[प्रकाशम्]

ओं प्रीं देवि शाम्बरि[3] क्रीं ठः स्वाहा ॥

१ ग घ ङ ततः २ क सांवरीमंत्रः ख शांभरीमंत्रः छ शांभर्याः ३ क घ शांवरी ख छ शांभरि

अथ[1] शारिका-भेद-द्वयम्[1] ॥

१-१ ग नास्ति

४९

ततो[1] ऽपर्णा-मूलम्[1]

[प्रकाशम्]

ओं हूं प्रें[3] ओं शां[4] देव्यै अपर्णायै[5] नमः[6] ॥

१-१ ग नास्ति २ क ख पर्णा घ पर्णमूलं ३ ? क हं ङ छ्रूं च फ्रुं छ फ्रं ४ क ख शं ५ घ अपर्ण्यै ६ ख स्वाहा

५०

अथ[1] हैमवतीश्वरी-मूलम्[1]

[प्रकाशम्]

ओं ह्रीं श्रीं हैमवतीश्वरि ह्रीं[4] स्वाहा[1] ॥

१-१ ग नास्ति २ क घ नास्ति ३ क ख हैमवतीश्वरी च हैमवतीश्वरमंत्रः ४ ख ह्रिं घ क्रीं

भेडा[1] भेद[2]-विहीनेत्य् अलम् ॥

१ प्राक्पाठः क अथ २ क ख ङ भीडा

५१

अथाम्बिका-मूलम्[1]

[प्रकाशम्]

ओं ह्रीं मातर् अम्बिके हूं[2] फट् स्वाहा ॥

१ क ख अथांविका घ अंविकामूलं २ क घ हुं

५२

अथ[1] भगरूपिण्याः[2]

[प्रकाशम्]

ओं[1] श्रीं देवि भगरूपिणि हूं फट् स्वाहा[3] ॥[4]

१ ङ छ नास्ति २ ङ छ नास्ति । क ख च भगरूपिणी(ख °णि) ३-३ छ नास्ति

४ अधिपाठः ङ इति भगरूपिण्याः

एतानि भेद-मन्त्राणि[1] मया प्रोक्तानि पार्वति ।

एतासां दश-विद्यानाम् अन्यासां[2] शृणु वच्म्य्[3] अहम् ॥४५॥

१ ग भेदमात्राणि घ भेदरूपाणि २ ग अन्यानां ३ छ वदाम्य्

५३–५४

भद्रकाली यथा देवी[1] दक्षिणाकालिका तथा ॥४६॥

१ क ख च छ देवि

प्रकाशम्

क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं

भैं[1] भद्रकालि भैं

ह्रीं ह्रीं हूं हूं[2] क्रीं क्रीं क्रीं[3] स्वाहा[1] ॥

१-१ ङ नास्ति २ अधिपाठः ग हूं ३ क घ च नास्ति

क्रीं[1] क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं

द[2]क्षिणे[3] कालिके

क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं[2] स्वाहा[4] ॥

१-१ घ ङ च नास्ति   २-२ ग घ च नास्ति   ३ ख ङ दक्षिण-   ४ घ च नास्ति

तुरी भेद-विहीनास्ति[1] यथेष्ट-फल-दायिनी ॥४७॥

१ च छ °विहीना तु

५५–५६

अथ छिन्नमस्तका[1] द्वि-विधा[2] ॥

१ क ङ छिन्नमस्तिका ख छिन्नमस्ता   २ क द्विविधाः ख द्विविद्या घ द्विधा

[तत्र प्रथमा]

[प्रकाशम्]

ओं ह्रीं[1] श्रीं छ्रीं[2] छिन्नमस्तके[3] छ्रीं[4] फट् स्वाहा ॥

१ च ह्रीं   २ अधिपाठः ग ङ छ्रीं   ३ क ख छिन्नमस्तिके   ४ घ छ्रिं । अधिपाठः ग हूं

द्वितीया[1]

[प्रकाशम्]

श्रीं[2] ह्रीं[2] ह्रीं[3] ऐं वज्रवैरोचनि[4] ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा ॥

१ च छ नास्ति । क घ द्वितीय ग ङ द्वितीयः   २-२ प्राक्पाठः ख ग घ ङ ओं । ङ (व्यत्यासेन) ह्रीं श्रीं   ३ ङ नास्ति । ग श्रीं घ च ह्रीं   ४ क च वज्रवैरोचिनी(च °नि)
घ वज्रवैरोचनीयें

दक्षिणाकालिका श्यामा कालरात्रिः सुरेश्वरि ।
एता भेद-विहीनाश् च यथा-काम-फल-प्रदाः ॥४८॥

इति श्रीदक्षिणामूर्ति-विरचित उद्धारकोशे
सर्वागमसारे[2] षड्-देवी-मन्त्रोद्धार-कोश-भेद-सूचको[3] नाम
द्वितीयः कल्पः[1] ॥

१-१ घ इति उद्धारकोशे उमामहेश्वरसंवादे देवीभेदानामध्यायः   २ ख छ सर्वागमसागरे
३ क ख षड्(क नास्ति)देवीमंत्रोद्धारसूचको(ख °सूचनं) ङ °मंत्रोद्धारकोशे भेदसूचको

ईश्वर उवाच

अथ देवि प्रवक्ष्यामि देवानां मन्त्रम् उत्तमम् ।
शृणुष्वैकाग्र-मनसा ब्रवीमि त्वत्-कुतूहलात् ॥१॥

१-१ क घ च छ नास्ति । ख श्रीभैर उवाच २ क ख ततो

दक्षिणामूर्तिना तस्मिन् काले ऽन्ते-वासिने तदा ।
भाषिता षोडशी विद्या ननन्दाक्षोभ्यको मुनिः ॥२॥

१ प्राक्पाठः क ख ईश्वर उवाच २ छ खण्डितम् । ग घ ङ तथा

तस्मिन् काले मुनेस् तस्य चाश्रमं मुनि-सेवितम् ।
आययुर् मुनयस् सर्वे सोत्सुका मन्त्र-काङ्क्षिणः ॥३॥
लोहितोद्दालकौ शङ्ख-मातङ्गौ पुण्डरीक-जौ ।
शाण्डिल्य-गालवौ चैवम् एते तस्याश्रमं ययुः ॥४॥

१ च तं चाश्रमं छ तमाश्रमं

सर्वे मिलित्वा मुनि-पुंगवं ते श्रीदक्षिणामूर्तिम् इदं तम् ऊचुः ।
परस्परं वै स्वे-कुलेष्ट-देवी-मन्त्रांश् च वन्द्यान् शुभदान् पप्रच्छुः ॥५॥

१ ख च स्व॰ ग घ सु॰ २-२ क ख च छ मन्त्रानवद्या(ख ॰धा च छ ॰द्यान्) घ मंत्रा-स्ववक्ष्या ङ मंत्रांश्चवद्या

श्रीदक्षिणामूर्तिर् उवाच

शृणुध्वं मुनयः सर्वे वक्ष्याम्य् आश्चर्यम् उत्तमम् ।
चराचरे ऽस्मिन् जगति देवी त्रिपुरसुन्दरी ॥६॥
नैवं तादृक् क्वचिद् अस्ति देवी सीमन्त-शेखरा ।
तस्याश् च वदनाम्भोजात् सप्त देव्यः श्रुता मया ॥७॥

१ क ख छ न वै च न चै-

यथेष्ट-फल-दायिन्यः सर्व-रोग-भयापहाः ।
अचिरेणैव कालेन फल-दास् तन्-मुखाच् च्युताः ॥८॥

ऋषय ऊचुः

का देव्यः कानि नामानि कीदृशानि मनूनि च ।
प्रसादं कुरु विप्रर्षे चेद् अस्मासु दया तव ॥९॥

मुनिर्[1] उवाच

[2]देवीनां परम[3]-प्रीत्या मन्त्रान् शृणुध्वम् अग्रतः ।
येन श्रवण-मात्रेण हय-मेध-फलं लभेत्[2] ॥१०॥

१ घ दक्षिणामूर्तिर् २-२ च नास्ति ३ ग घ ङ परया

[1]ईश्वर उवाच[1]

मुनीश्वरान् मनून् देवि दक्षिणामूर्तिर् अब्रवीत् ।
सप्त विद्याः पुरा प्रोक्ता वज्रयोगिन्य्-आदि-देवताः[2] ॥११॥

१-१ च नास्ति २ क ख वज्रयोग्यानि(ख °योगिनि)देवताः(ख °ता) घ वज्रयोगिमुख्याका

तासां [1]नामानि वक्ष्यामि[1] पर्वतेश्वर-नन्दिनि ।
दक्षिणामूर्तिना देवि[2] प्रकाशितानि च तत्त्वतः ॥१२॥

१-१ ग घ ङ (व्यत्यासेन) वक्ष्यामि नामानि २ ग घ ङ तेषां

श्रीवज्रयोगिनी देवी वाराही शारदा तथा ।
कामेश्वरी[1] तथा गौरी ह्य् अन्नपूर्णा तथैव च ।
कुलवागीश्वरी [2]ह्य् एताः[2] सप्त देव्यः श्रुता मया ॥१३॥

१ क ङ कामीश्वरी २-२ च नास्ति । छ एताः

दक्षिणामूर्तिना तेभ्यः[1] सप्त विद्याः प्रकीर्तिताः[2] ।
एतासां बलम् आश्रित्य देवी त्रिपुरसुन्दरी ॥१४॥

१ ग घ ङ तेषां च ग्रेभ्यः २ ग श्रुता मया

ससृजे जगद् एतच् च पालयते[1] च[2] सुरेश्वरि ।
हरते ऽपि[3] तथा[4] विश्वं चराचर-समन्वितम् ॥१५॥

१ घ कल्यादौ २ क हि च छ पि ३ घ च ४ घ पुनर्

[1]ऋषिर् उवाच[1]—

[2]एतद् वाक्यामृतं तस्या मुखाम्भोजाच् छ्रुतं मया[2] ।
एतासां [3]मन्त्राणि वक्ष्यामि[3] शृणुध्वं मुनि-पुंगवाः ॥१६॥

१-१ घ छ नास्ति २-२ घ नास्ति ३-३ ग (व्यत्यासेन) वक्ष्यामि मंत्राणि

५७

अथ [वज्रयोगिनी-]मन्त्रोद्धारः

उक्तं च स्व-तन्त्रे—

प्रणवं सकला चैव बीजौ द्वौ फल-दायकौ ।
मध्ये ऽपि वज्रयोगिन्यै ह्य् अन्ते नीरम् उदाहृतम् ॥१७॥

प्रकाशम्

ओं ह्रीं वज्रयोगिन्यै स्वाहा ॥

अस्या[1] मूलं[2] समुच्चार्य[3] यः संग्रामं प्रविश्यति[4] ।
स[5] निर्जित्य रिपून् सर्वान् कल्याणी[5] गृहम् आविशेत् ॥१८॥

१ क ङ यस्या २ ग घ मंत्रं ङ मंत्र ३ क च छ अपदिश्य ख समुचार्य मुपादिश्य
४ क ग ङ च छ प्रविशति घ प्रविशेन्नर ५-५ घ जित्वा स सकलान्शत्रून्कल्याणैर्

अस्या बीज-द्वयं देवि जपते[1] हृदि मानवैः[2] ।
द्वादश दिवसांस्[3] तावत् सिद्धिर् भवति वाञ्छिता ॥१९॥

१ क ख जप्यते च जापते २ ग घ मानवाः छ मानसः ३ ग दिवसं च दिवसै

अस्या बीजाव्[1] अपदिश्य[2] ह्य् एकान्ते[3] प्रजपेन् नरः ।
ऋतु-स्नातायां[4] भार्यायां[5] मैथुनं कुरुते नरः ॥२०॥

१ ख वीजम् घ वीजां २ ख च उपदिश्य घ ङ उपादिश्य ३ क च छ एकांतं
४ क °स्नाता च या ख °स्वाताय घ °स्वातायदा ङ °स्नात्वाया ५ क ग घ भार्या

शुक्रेण सह देवेशि सप्तभिर् औषधैर् लिखेत् ।
लिखित्वा संभवेद्[1] राजा अस्या यन्त्रं समन्त्रकम्[2] ।
लिखित्वा धारयेन् मूर्ध्नि त्रैलोक्य-विजयी[3] भवेत् ॥२१॥

१ क च छ मंत्रं ख मंत्र २ छ सयंत्रकं ३ क °विजयै ग ङ °विजयो

अस्याः संभोग-काले तु मन्त्रं जपेत् सुरेश्वरि ।
कान्ताया मैथुनं कुर्याद् बहु-पुत्र-युतो भवेत् ॥२२॥
अस्या यन्त्रं[1] समन्त्रं[2] च बाहौ यो धारयेन् नरः ।
यावज् जन्म भवेत् तस्य तावच्[3] छत्रुर्[3] न जीवति ॥२३॥

१ च छ मंत्रं २ ङ स्वमंत्रं च छ सयंत्रं ३-३ क च छ (व्यत्यासेन) शत्रुस्तावन्

अस्या[1] यन्त्रं[2] समन्त्रं[3] च हृदि यो धारयेन् नरः[1] ।
यावज्[4] जन्म भवेत् तस्य तावल् लक्ष्मीर् भविष्यति[4] ॥२४॥

१-१ क नास्ति २ च छ मंत्रं ३ च छ सयंत्रं ४-४ क ख घ नास्ति

अस्या[1] यन्त्रं समन्त्रं च कुक्षौ यो धारयेन्[1] नरः ।
[2]अनुवादे[3] स[4] शत्रूणां वाक्यज्ञः सहसा भवेत्[2] ॥२५॥

१-१ क ख घ च नास्ति २-२ च नास्ति ३ ख अनुवादि ४ क इस घ श

तस्यास्[1] त्रिपुरसुन्दर्या मुखाम्भोजान् मया[2] श्रुतम्[2] ।
फलम् एतन्[3] महाश्चर्य-कारकं मुनि-पुंगवाः[4] ॥२६॥[5]

१ ग ङ अस्यास् छ अस्या २-२ ख छ (व्यत्यासेन) श्रुतं मया ३ ग घ ङ अस्या
४ क ग °पुंगव ५ अधिपाठः क इति योगिनीमंत्र ख ग ङ च छ इति वज्रयोगिनीमंत्रः

५८

अथ वाराही-मन्त्रोद्धारः

उक्तं च स्व-कृतौ[2] त्रिपुरातिलके—

वासना चैव वाह्लीकं[3] तमो-बीज-समन्वितम् ।

वाग्भवं[4] सौष्मकं[5] चैव ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥२७॥

१-१ ग ङ नास्ति २ घ नास्ति ३ क वामकं ख वन्हीकं । अधिपाठः क ग च घ व
४ क ख ङ च वाग्भव ५ क च मौश्मकं ख ङ सोश्वमं ग मश्मकं घ सोष्मक
छ सौमकं

भगवति च वार्तालि[1] ततो[2] वाराहि[3] देवते ।

वराहमुखि चैवं तु वासनां[4] च मठं तथा ॥२८॥

१ ख वात्ताली ग ङ वातालि घ वार्त्तक्षि छ वांतालि २ ग घ ङ तथा ३ घ राकादि
४ ख च छ वासानां

ततः पङ्कज-पयोजौ हरं नीरं महेश्वरि[2] ।

भगवत्याश् च वाराह्या एकत्रिंशाक्षरो[3] मनुः ॥२९॥

१ ख तथा २ क ख महेश्वरी घ सुरेश्वरी ३ क ख च छ ह्यष्टाविंशाक्षरो

(२४) अथ वाह्लीक-बीजोद्धारः[1]

वाह्लीकं मठ-संज्ञं च हिङ्गु-बीजं मुनीश्वराः ।

ग्लौं-बीजोद्धारम्[2] एतद्[3] धि चान्यद् अनृतम् आवदेत् ॥३०॥

मुण्डमाला-तन्त्र[4] उक्तम्[4]

१ क वाराहीबीजोद्धाराणि ख °बीजोद्धाराणि घ °बीज २ क घ ग्ली(घ ग्लौं)बीजोद्धारम्
ग ग्लौंबीजोद्धारमंत्रं ३ ग तद् ४-४ क ख °मंत्रोक्तं अन्यत्र °तन्त्रोक्तं

(२५) अथ[1] तमो-बीजोद्धारः[2]

स्व-तन्त्रे[3]—

तमो-बीजं तथा ध्वान्तं मोहं तिमिरम् एव च ।

लं[4]-बीजोद्धाराण्य् एतानि[4] कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥३१॥

१ घ नास्ति २ क ख ग घ ङ तमोबीजोद्धाराणि च बीजोद्धारः ३ घ नास्ति
४-४ घ लंबीजस्यमिदं प्रोक्तं

प्रकाशम्

ऐं ग्लौं लं ऐं

नमो भगवति वार्तालि[1] वाराहि देवते[2] वराहमुखि

ऐं ग्लौं[3] ठः ठः फट् स्वाहा ॥[4]

१ ख ग ङ वातारि घ वार्ताली घ वांतालि २ ग घ दैवते ३ क ग्लौ ग ङ ग्लां
४ अधिपाठः घ-वर्जम् अन्यत्र इति वाराहीमूलं

५९

अथ शारदा-मन्त्रोद्धारः[1]

[3]उक्तं च शारदापटले[2]—

तारं मायां[3] च मदनं शरद् विज्ञेयं सौष्मकम्[4]।
मन्त्रं च षट्-शिरो ज्ञेयं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ।
[5]भगवत्यै शारदायै चान्ते लज्जा च ठ-द्वयम् ॥३२॥[6]

१ ख शारदामंत्रः च छ शारदायाः २-२ क नास्ति । ख उक्तं च शारदातिलके
३ ख ग घ माया ४ ? क ग औश्मकं ख ओश्मकं घ ङ औश्मिकं च ओष्मकं
छ ओयकं ५ प्राक्पाठः ख ततो ६ अधिपाठः क ख इत्युद्धारः

प्रकाशम्
ओं ह्रीं क्लीं सः[1]
नमो भगवत्यै शारदायै
ह्रीं[2] स्वाहा ॥[3]

१ क शः ग ङ सौः २ प्राक्पाठः घ ऐं ३ अधिपाठः क ख इति शारदा
च छ इति मूलं

६०

अथ कामेश्वरी-मन्त्रोद्धारः[1]

मायां[2] च हरिणाक्षी[3] च चन्द्रः शीतांशुर् एव च ।
[4]मदनम् ऊर्मि-ध्वान्तौ द्वौ संयोज्य स्तन-बीजकम् ॥३३॥

१ क कामीश्वरीमंत्रोद्धारः घ कामेश्वरी २ क ख घ ङ छ मायां ३ क घ ङ छ
हरिणाक्षीं ४-४ क मदनमूर्ध्नि ख ग मदनभूमि घ मदनभूमिं छ मदनमूर्तिं

मनुः सप्त-शिरो ज्ञेयस् ततः पल्लवम् उद्धरेत् ।
जृम्बनाख्ये[1] ततो देवि कामेश्वरि तथैव च ॥३४॥

१ ? क च वंजनाख्ये ख जंवनाखे घ जंवनाख्यस् ङ छ जंवनाख्ये

ततो वाणदेवते ऽपि ह्यु अन्ते नीरम् उदाहृतम् ।

कामेश्वर्या महादेव्या द्वाविंशद्-अक्षरो मनुः ॥३५॥

चन्द्र[1]-बीजौ द्वौ ऐं द्रां च ॥

१ च छ चंद्रस्य

(२६) अथ चन्द्र-बीजोद्धारः[1]

उक्तं च कालीसर्वस्वे[2]—

चन्द्रः शीतांशुर् इन्दुश् च शर्वरीपतिर् एव च ।

ताराधिपः सुधारश्मिः कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥३६॥

१ क ख ग ङ °बीजोद्धाराणि घ °बीजनाम २-२ घ नास्ति

(२७) तथोर्मि-बीजोद्धारः[1]

अस्मिन्न् एव—

ऊर्मिर् वीचिस् तथा चैवं[2] तरङ्गस् त्रितयं स्मृतम् ।

वं[3]-बीजोद्धाराण्य् एतानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥३७॥

१ क ख ङ तथोर्मि(ख तथौर्मि ङ अथोर्मि)बीजोद्धाराणि ग °बीजोद्धारनामानि घ अथोर्मिबीजः छ अथोर्मिबीजोद्धारः २ ख ङ छ चैवं ३ ग व्लं घ लं ङ ब्लं

(२८) अथ[1] स्तन-बीजोद्धारः[2]

उक्तं चागमालंकारे[3]—

स्तन-बीजं कुचं चैवम् उरोजो[4] हृज्जम् एव च ।

जं-बीजान्य् एवम् एतानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च[1] ॥३८॥

१-१ घ नास्ति २ क ख ग ङ °बीजोद्धाराणि ३ ख ग च छ चागमालंकरणे

४ क उरोजं ग उरजो

प्रकाशम्[1]

ह्रीं[2] श्रीं द्रां[3] द्रीं क्लीं ब्लं जं

जृम्बनाख्ये[4] कामेश्वरि वाणदेवते[5] स्वाहा[1] ॥[6]

१-१ घ नास्ति २ प्राक्पाठः क ओं ३-३ क ख छ ह्रीं ह्रीं (ख प्रान्ते द्रां द्रीं) ४ क ङ च जंवनाख्ये ख जवनाख्ये छ जंवाख्ये ५ क वाणदेवताये ग वाणदैवते ६ अधिपाठो घ-वर्जं सर्वत्र इति(ख अथ) भैरव(च नास्ति)पटलोक्त- (ङ च °क्तं) मूलं

६१

अथ गौरी-मन्त्रोद्धारः

उक्तं च[1] त्रिपुराशिरोमणौ—

प्रणवं कमला चैव माया[3] वाह्लीकम्[4] एव च ।
शिव-बीजं तथा देवि गौरि[5] शर्वश् च ठ-द्वयम् ।
भगवत्या महागौर्या वालस् तु द्वादशाक्षरः[6,1] ॥३९॥

१-१ घ नास्ति २-२ ग नास्ति ३ ग-वर्जम् अन्यत्र मायां ४ ग वह्लीकम्
५ क ख छ गौरी ६ क च छ षोडशाक्षरः

(२९) अथ शिव-बीजोद्धारः[2]

उक्तं च कुलचूडामणौ—
शिव-बीजं च शंभुश् च शर्वः[3] शंकर एव च ।
गं-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च[1] ॥४०॥

१-१ घ नास्ति २ क °बीजोद्धाराणि ३ क सर्वः ङ शिवः

[प्रकाशम्]
ओं श्रीं ह्रीं
ग्लौं[1] गं देवि गौरि गं स्वाहा ॥[2]

१ क ग ग्लां घ च ग्लौ २ अधिपाठः च छ इति मूलं

६२

अथान्नपूर्णा-मन्त्रोद्धारः

उक्तं च वामकेश्वरे[1] तन्त्रे—
तारं परापि कमला मीनकेतनं[2] एव च ।
विश्वं ततो भगवति माहेश्वरि[3] ततः पुनः ।
अन्नपूर्णे ठ-द्वयं च मनुर् विंशाक्षरः स्मृतः ॥४१॥

१ क ङ कामीश्वरी- ग कामीश्वरे अन्यत्र कामेश्वरी- २ ग °केतनय् घ °केतनम्
३ ख माहेश्वरी च छ महेश्वरि

मीन-केतन इति दोषः । उक्तं[1] च स्व-कृतौ त्रिपुरासुन्दरीसर्वस्वे[2,1]—
त्र्यक्षं मायापि[3] पद्मा च कामं विश्वम् उदाहृतम् ।
बीजं तु[4] षट्-शिरो ज्ञेयं विश्वेन सह भामिनि ॥४२॥[5]

१-१ घ नास्ति २ ङ त्रिपुरासर्वस्वे ३ ङ माया च ४ ख घ च ५ अधिपाठः
ग ङ च छ इत्युद्धारः

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं क्लीं

नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा ॥[1]

१ अधिपाठः ग ङ च छ मूलं

६३

अथ कुल[1]वागीश्वरी-मन्त्रोद्धारः

उक्तं च मुण्डमाला-तन्त्रे—

प्रणवं मदनं चैव स्कन्दं नारायणप्रियाम् ।
तटं चैवम् इच्छा-बीजं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥४३॥

१ क नास्ति

झष-हस्ते ततः पश्चात् कुलवागीश्वर्य्[1] एव च[1] ।
अन्ते च वासना-बीजं पद्मं काङ्क्षापि नीरजम् ॥४४॥

१-१ क ख ग ङ च कुलवागीश्वरी(ग °रे च °रो) ह (ख च व ङ वि) च
घ कुलवागीश्वर्यो तथा

नर्तकी-बीजम् अम्भोजं पयश्[1] चैव सुरेश्वरि[1] ।
कुलवागीश्वरीदेव्यास् तुर्यविंशाक्षरो मनुः ॥४५॥

१-१ क ख च चैव सुरेश्वरी ग चैवामरीश्वरि

(३०) अथेच्छा-बीजोद्धारः[1]

वामकेश्वरे[2]—

इच्छा-बीजं स्पृहा काङ्क्षा लिप्सा बीजं[3] चतुष्टयम् ।
झं[4]-बीजान्य् एवम्[5] एतानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥४६॥

१ क अथ बीजोद्धाराणि ख अथेछावीजोद्धाराणि ग घ ङ तत्रेछावीजनामानि २ घ नास्ति । ग ङ यदुक्तं वामकेश्वरे ३ ग ङ बीज- ४ घ झां° च ह्रीं° ५-५ ग एव चैशानि
घ एवमीशानि ङ एवमेशानि

(३१) अथ नर्तकी-बीजोद्धारः[1]

छिन्नारहस्ये[2]—

नर्तकी-बीजम् अत्युग्रं वेश्यापि गणिका तथा ।
पण्यस्त्री पञ्च बीजानि[3] खौं[4]-बीजस्यानृतं परम् ॥४७॥

१ क ख °बीजोद्धाराणि ग ङ °बीजनामानि घ °बीजनाम २ घ नास्ति । ग ङ यदुक्तं छिन्नारहस्ये ३ ग घ ङ भूतानि ४ ? ख द्रं ग खं घ ख छ खौं

अम्बुजाम्भोजयोर्[1] ऐक्यम् इति न दोषः[2] ॥

१ क अंगुजाभोजयोर् घ अंडजाभोजयेर् च छ अथांबुजांभोजयोर् २-२ क ख न दोषः ग घ इति दोषः ङ इत्यदोषः

प्रकाशम्

ओं क्लीं ह्रां[1] श्रीं हूं[2] झं[3]

झष-हस्ते कुलवागीश्वरि[4]

ऐं[5] ठः झं[6] ठः ख्रौं[7] ठः स्वाहा[8] ॥

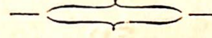
१ ख घ ह्रीं २ क झं घ हुं ३ घ नास्ति । च हं ४ ख कुलवागेश्वरी ५ घ छ नास्ति । ग ऐं च हं ६ घ छ नास्ति । ङ जं ७ ? ख रंवी ग छ खीं च रंत्रौं ८ च नास्ति । अधिपाठः ख इति कुलवागेश्वरीमूलं अन्यत्र इति मूलं

एता मया महेशानि सप्त विद्याः प्रकीर्तिताः ।

अद्याहं तव भक्त्या ते हृदि यद् रोचते प्रिये ।

वद मे स-स्वरं देवि तद् वक्ष्यामि सु-विस्तरम्[1] ॥४८॥

१ ग ङ स्वविस्तरं छ सविस्तरं

श्रीदेव्य्[1] उवाच

पञ्चानां बालकानां च कीदृशास् ते मनूत्तमाः ।

कृपयापि पुरा मह्यं सूचिता न प्रकाशिताः ॥४९॥

१ ख घ च छ देव्यू

मुनय ऊचुः

ब्रह्मर्षे सर्व-शास्त्र-ज्ञ त्वन्-मुखात् सकलं श्रुतम् ।

मनून् पञ्च कुमाराणाम् अस्माकं वक्तुम् अर्हसि ॥५०॥

दक्षिणामूर्तिर्[2] मुनीन्[3] ब्रवीति

ईश्वरः पार्वतीं[4] ब्रवीति[5][1]

शृणु पार्वति देवेशि महर्षीणां पुरा शिवे ।

दक्षिणामूर्तिनोक्तं यत् तत् ते वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥५१॥

१-१ क नास्ति २ ग घ ङ दक्षिणामूर्तिमुनिर् ३ ख नास्ति ४ घ नास्ति ५ घ नास्ति । ग प्रतिब्रवीति । अधिपाठः ख ग ङ च छ ईश्वर उवाच(ङ नास्ति)

हेरम्बे[1]-शर-जन्मानौ कार्तवीर्यार्जुनस्[2] तथा ।

हनुमद्-भैरवाव् एते भाषिताः पञ्च बालकाः ॥५२॥

१ प्राक्पाठः च [उ]वाच छ ईश्वर उवाच २ क ख ङ हेरंभ° ३ ख कार्त्तकीयार्जुनस्
घ च कार्त्तिवीर्जार्जुनस् ङ °वीर्याज्वंनस् छ कार्त्ति°

उक्तं च[1] भैरवे तन्त्रे वामकेश्वरे च[2]—

हेरम्ब[3]-शर-जन्मानौ महामृत्युंजयस् तथा ।
कार्तवीर्यार्जुनश्[4] चैव[5] हनुमद्-भैरवौ तथा ।
स्वयं मया च तन्त्रोक्ता[6] भाषिताः षट् कुमारकाः ॥५३॥

१-१ ग घ ङ च छ नास्ति २ क नास्ति ३ क ङ हेरंभ° ४ घ कार्तिवीजार्जुनश्
ङ °वीर्याज्वंनश् च कार्तिवीर्जार्जुनश् छ कार्ति° ५ च छ चेति ६ ग तंत्रे च घ तं
प्रोक्ता

रुद्रयामले ऽपि[1]—

गणेशो वटुकश् चैव स्कन्दो मृत्युंजयस् तथा ।
कार्तवीर्यार्जुनो ऽप्य्[2] एवं सुग्रीवो हनुमांस् तथा ।
यामले रुद्र[3]-शब्दादौ भाषिताः सप्त बालकाः ॥५४॥

१ ख ग घ ङ छ नास्ति २ क कार्तवीर्यार्युनो ख च छ कार्तिवीर्यार्जुनो(ख °नुनो च °युनो)
घ कार्तिवीजार्जुनो ङ कार्तुवीर्याज्वंनो ३ ग तंत्र°

६४

तत्रादौ[1] गणेश-मन्त्रोद्धारः

उक्तं च रुद्रयामले—

प्रणवं कमलां लज्जां कन्दर्पं मठ-बीजकम् ।
शंकरं षट्-शिरो मन्त्रं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥५५॥

१ क अथ च छ अथादौ

गणपतये[1] ततः[2] पश्चाद् वरं[3] वर-दम्[3] एव च ।
सर्वं[4] जनं ततः पश्चान् मे वशम् आनयेति च ।
अन्ते ऽपि ठ-द्वयं ज्ञेयम् अष्टाविंशाक्षरो मनुः ॥५६॥

१ क ख च गणपते २ ग ङ नमः ३-३ क वरं च वदम् ग वरदम् ङ वरदवरदम्
च छ वरवरदम् ४ ग घ ङ सर्व-

प्रकाशम्

ओं श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं
गणपतये[1] वर[2] वर-द[3]
सर्व[4] जनं मे वशम् आनय[5] स्वाहा ॥[6]

१ क गणपते २ क घ वरद ३ छ वर ४ ख ग घ ङ सर्व- ५ ख आनये घ आनय आनय ६ अधिपाठः क ख इति गणेशमूलं ग ङ च छ इति मूलं

६५

अथ कुमारस्य[1]

उक्तं च[2] कुलचूडामणौ—

प्रणवं छवि-बीजं च मन्त्रं[3] तु[4] द्वि-शिरः स्मृतम्[5] ।
मध्ये कुमाराय नमो ह्य् अन्ते नीरम् उदाहृतम् ॥५७॥

१ क ख कुमारमंत्रोद्धारः २ च छ नास्ति ३ ग मंत्रो ४ ग घ ङ च ५ घ स्मृतः

(३२) अथ छवि-बीजोद्धारः[1]

[2]उक्तं च[3] सिद्धसारस्वते[2]—

छवि-बीजं कान्ति-बीजं शोभापि सुषमा[4] तथा ।
हां-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥५८॥

१ क ख °वीजोद्धाराणि २-२ घ नास्ति ३ च नास्ति ४ घ सुषुमा

प्रकाशम्

ओं हां[1] कुमाराय नमः स्वाहा ॥[2]

१ क हां ख हं २ अधिपाठः ग ङ च छ इति मूलं

६६

अथ कार्तवीर्यार्जुनस्य[1]

उक्तं चोड्डामरे तन्त्रे—

प्रणवं वायु-पूज्यापि चारुकं मन्मथस् तथा ।
शुक्र-बीजं [2]तथा शून्यं[2] कमलां[3] रसनां[4] तथा ॥५९॥

१ क ख कार्त(ख कार्ति)वीर्यार्जुनमन्त्रोद्धारः घ ङ छ कार्ति(ङ कार्तु)वीर्यार्जुनस्य च कात्ति-वीर्जार्जनस्य २-२ ग घ ङ च शून्यं च ३ ग ङ च कमलं ४ ग रमणां ङ छ रसनां

चन्द्रं डिम्बं[1] च कूर्चं[2] च तुरगं[3] च सुरेश्वरि ।
मध्ये तनू-नाम विज्ञेयं कार्तवीर्यार्जुनाय[4] च ।
अन्ते पयो मनुः प्रोक्त एकविंशाक्षरः शिवे ॥६०॥

१ क डिवं ख डिभं ग डिंडिवं २ क च छ कूलं ख घ कूर्मं ३ क तुरंगं
४ ख कार्तिवीर्यर्जुनाय च छ कार्तिवीर्यार्जुनाय घ कार्तिवीजार्जुनाय

(३३) अथ[1] शुक्र-बीजोद्धारः[2]

उ[3]क्तं च[4] छिन्नाशिरोमणौ[3]—

शुक्र-बीजं तथा काव्यो भार्गवः कवि-बीजकम् ।
दैत्यमान्यो[5] महेशानि सुरासुर-नमस्कृते ।
ब्रों-बीजानि तु[6] पञ्चैवं[7] कृत्रिमाण्य् अपराणि च[8] ॥६१॥
शु[9]क्र-बीजौ द्रौ[10] ब्रों[11] लूं च[9] ॥

१ ग घ ङ तत्र २ क ख °वीजोद्धाराणि घ °वीजनाम ३-३ घ नास्ति ४ क ख नास्ति
५ क च छ दैत्यामात्यो ख दैत्यामान्यो ग दैत्यमात्यो ६ घ छ नास्ति । ग ङ च
७ क छ पंचैवं घ पंचैते ८ च छ तु ९-९ क ख च छ मन्त्रात् परम् १० क ब्रीं
घ जूं ङ ब्रों ११ ग लं ङ लूं च लं छ लीं

प्रकाशम्

ओं प्रीं[1] छ्रूं क्लीं ब्रों[2] आं[3] श्रीं क्रीं[4] ऐं हां[5] हूं फट्
कार्तवीर्यार्जुनाय[6] स्वाहा ॥[7]

१ क छ प्रौं ख प्रौं प्रीं २ ग हौं घ ज्रों ङ भ्रें ३ ख त्रां आं ४ क छ क्रौं
ख क्लीं क्रीं ५ ख हौं ग हौं घ ङ च हों छ हीं ६ ख कार्तिवीर्यार्जुनाय घ कार्ति-
वीर्जार्जुनाय ७ अधिपाठः च छ इति मूलं । अस्मात् मन्त्रात् परं (न तु पूर्वं) क ख च छ
शुक्रवीजौ द्वौ ब्रों (क ब्रीं) लूं (च लं) च ॥

६७

अथ हनुमन्-मन्त्रोद्धारः[1]

उ[2]क्तं च[2] कुलचूडामणौ—

प्रणवम् ऊर्ध्वबीजं च विभूतिस् तद्-अनन्तरम् ।
हनुमते ततः पश्चाद् राम-दूताय वै पुनः[3] ॥६२॥

१ ग घ ङ च छ हनुमतः २-२ ग घ ङ च छ नास्ति ३ क च छ नमः

लङ्का-विध्वंसनायैवम् अञ्जनी-गर्भ-सं- ततः[1] ।
-भूताय[2] शाकिनी- चैव डाकिनी[3]- तद्-अनन्तरम् ॥६३॥

१ क घ भवः ख युतः २ च सूताय ३ ख डाकिनीस् ङ दाकिनी

-विध्वंसनाय[1] किलि[2]-द्वौ वु[3]-वु[4]-कारेण वै पुनः ।
विभीषणाय हनुमद्देवाय तद्-अनन्तरम्[4] ॥६४॥

१ च विध्वंसनाथैव च छ °सनाय च २ ग घ ङ किल° ३ ग घ व छ तु तु
४-४ छ नास्ति

त्र्यक्षं[1] मायां[2] हरिणाक्षीं[3] व्योषं स्कन्दं[4] तथैव च[1] ।
हरम् आपस् तथान्ते ऽपि सप्तषष्ट्य्-अक्षरो मनुः ॥६५॥

१-१ छ नास्ति २ च मायां ३ क ख च हरिणाक्षीं ४ क ग च स्कंधं

प्रकाशम्

ओं ऐं ह्रीं
हनुमते राम-दूताय लङ्का-विध्वंसनाय अञ्जनी-गर्भ-संभूताय
शाकिनी-डाकिनी-विध्वंसनाय
किलि[1]-किलि[1]-बु-बु-कारेण[2] विभीषणाय
हनुमद्देवाय
ओं ह्रीं श्रीं ह्रां[3] ह्रां[4] फट् स्वाहा ॥[5]

१-१ क नास्ति २ ग ङ °ववुकारेण च °बुबुकारेण ३ क ह्रौं ख ग छ ह्रौं घ ह्रों
४ ख ह्रां छ ह्रीं ५ अधिपाठः ख ग ङ छ इति मूलं घ च मूलं

६८

अथ भैरवस्य[1]

प्रणवं मन्मथं चैवम् अभ्र-बीज-समन्वितम् ।
अब्धि-बीजं कल्प-बीजं शतघ्नी-बीज-संयुतम् ॥६६॥

१ क ख भैरवमंत्रोद्धारः घ भैरवतंत्रः

मायां[1] मध्ये ऽपि वटुकं[2] भैरवायाऽमरी तथा ।
अन्ते ऽपो भैरवस्यायं मनुर् अष्टादशाक्षरः ॥६७॥
इति[3] रुद्रयामल-तन्त्रोक्तम्[3] ॥

१ क घ च छ मायां २ ग ङ वटुका च वटकं छ वहुकं ३-३ घ च छ नास्ति ।
ग ङ इति रुद्रयामलोक्तं

(३४) अथाभ्र-बीजोद्धारः[2]

उक्तं च वामकेश्वरे[1]—

अभ्र[3]-बीजं च जीमूतम् अम्बु[3]-भृद् अवलं[4] घनम्[5] ।
वीं[6]-बीजानि[3] च पञ्चैवम् अनृतान्य् अपराणि च ॥६८॥

१-१ छ नास्ति । च कामेश्वरे अभ्रबीजोद्धारः २ क ख °बीजोद्धाराणि ग तत्र तु बीजोद्धारः घ तत्राभ्रबीजनाम ङ तत्राभ्रबीजोद्धारः ३-३ छ नास्ति ४-४ ग मंवश्चादकला घ मंवुव्यादवलं च अंवुभृद्दलं ५ क ख च वनं ६ ख वं° घ धं° च वीं°

(३५) अथाब्धि-बीजोद्धारः[1][2]

उक्तं[3] च[3] त्रिपुरातिलके[4]—

अब्धि-बीजं तथा सिन्धुः साम्भवं सागरस् तथा ।
रुं-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च[3] ॥६९॥
रु-कार-र-कारयोर् भेदे अग्नि-बीजं रं अब्धि-बीजं रुं ।
अग्न्य्-अब्ध्योर् अन्तराद् अन्तरम् इति न दोषः ॥

१-१ क नास्ति २ ख °बीजोद्धाराणि ३-३ ग घ ङ च छ नास्ति ४ घ नास्ति

(३६) अथ कल्प-बीजोद्धारः[1]

उक्तं चागमालंकारे[2]—

कल्प-बीजं च संवर्तं[3] प्रलयं क्षय-बीजकम् ।
क्षामिकं[4] क्षुरकं[5] क्षौद्रं[6] तथा कल्पान्त-बीजकम्[4] ।
क्षुं-बीजान्य् एवम् अष्टौ च कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥७०॥

१ क ख °बीजोद्धाराणि च कुलबीजोद्धारः २ ख छ चागमालंकरणे ग घ च °कारणे ३ ग सेवते घ ङ सेवंते ४-४ क नास्ति ५ ख क्षामकं ग क्षापिकं ६ ग क्षुद्रकं

(३७) अथ शतघ्नी-बीजोद्धारः[1]

उक्तं[2] चा[3]गमलहर्याम्—

शतघ्नी शालिका श्यामा शाद्वला शुष्कला तथा ।
घ्रीं-बीजानि तु पञ्चैवम् असत्यान्य् अपराणि च ॥७१॥

१ क ख °बीजोद्धाराणि २ ग घ ङ च छ नास्ति ३ ग घ ङ च छ आ°

प्रकाशम्

ओं क्लीं वीं रुं क्षुं घ्रीं ह्रीं
वटुक भैरवाय नमः स्वाहा ॥[1]

१ अधिपाठः ग घ ङ मूलं

६९

अथ महामृत्युंजयस्य[1]

उक्तं[2] चागमलहर्याम्[3]—

त्र्यक्षं हृज्जं शक्ति-शोभे ऽपि शङ्का मां[4] तस्माद् वै पालय-द्वौ तथैवं।
तस्माच् छक्तिः खं[6] शरद् ध्वज-त्रासौ[7] मन्त्रोद्धारो देवि[8] मृत्युंजयस्य ॥७२॥

१ ख मृत्युंजय । अधिपाठः क ख मन्त्रोद्धारः २ क-वर्जम् अन्यत्र नास्ति ३ ख नास्ति । ग घ ङ च छ आगमलहर्यां ४ ग घ नास्ति । च मा ५ अधिपाठः घ च छ त्र ६-६ ग शंखरद्वांजितासौ छ शंखरद्धज्जत्रासौ ७ क घ °द्धारौ च छ °द्धार ८ क घ देव ग त्वेव

प्रकाशम्[1]
ओं जुं सः हं सः
मां पालय पालय
सं[2]ः हं सः जुं ओं ॥

१ ग घ ङ नास्ति २ ? सर्वत्र सो

७०

अथ सुग्रीवस्य

उक्तं[2] चा[3]गमशिरोमणौ—

तारं माया[4] वाग्भवं मन्मथं च शक्तिर् मध्ये नाम त्यक्त्वा तथान्ते।
काली-पञ्चौ कूर्च-पञ्चौ समस्ता-पञ्चौ नीरम् एष सुग्रीव-मन्त्रः ॥७३॥[5]

१ क ख सुग्रीवमंत्रोद्धार: २ ग घ ङ च छ नास्ति ३ ग घ ङ च छ आ° ४ ख ग छ मायां ५ अधिपाठः ग घ ङ च छ इत्युद्धारः

प्रकाशम्
ओं ह्रीं ऐं क्लीं सं[1]ः
सुग्रीवदेवाय[2]
क्रीं ठः हूं[3] ठः[3] ह्रीं[4] ठः[4] स्वाहा ॥[5]

१ क ङ सौ ख सौं २ ख ग सुग्रीवाय ३-३ ग ङ नास्ति ४-४ क ख घ नास्ति ५ अधिपाठः ग मूलं ङ छ इति मूलं

मया ख्याताः सुरेशानि ह्यं[1] एते वै सप्त बालकाः ॥७४॥

१ च छ नास्ति

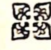
द[1]क्षिणामूर्तिर् उवाच[2]

शृणुध्वम् ऋषयः किंचिद्[3] युष्माकम् अस्ति यद् धृदि।
ब्रवीमि भवतां प्रीत्या आज्ञापयितुम् अर्हथ[1] ॥७५॥

१-१ ङ नास्ति २ क नास्ति ३ ख सर्वे

इति[1] श्रीदक्षिणामूर्ति[2]-विरचित उद्धारकोशे[3]
सकलागमसारे[4] सप्त[5]-कुमार-कोशाख्यानं नाम[3]
तृतीयः कल्पः[1] ॥

१-१ घ इत्युद्धारकोशसप्तवट्टकनिर्णयं नामाध्यायः २ ङ छ श्रीदक्षिणामूर्तिमुनि° ३-३ ग नास्ति ४ ख च छ सकलागमसागरे ङ सप्तविद्या- ५ प्राक्पाठः च सप्तविद्या-

मुनय[1] ऊचुः[1]

ब्रह्मर्षे सर्व-तत्त्व-ज्ञ शास्त्राम्भो-निधि-पार-ग ।

नव-ग्रहाणाम् अस्माकं मनूंस् त्वं वक्तुम् अर्हसि ॥१॥

१-१ च नास्ति । ग घ ङ ऋषय ऊचुः

ईश्वर[1] उवाच[2]

तस्मिन्[3] काले महर्षीणां यद् उक्तं धातृ[4]-सूनुना ।

नव-ग्रहाणां मन्त्राश् च तान् वक्ष्यामि समासतः[3] ॥२॥

१ घ दक्षिणामूर्तिर् २ ङ नास्ति ३-३ घ नास्ति ४ ग धर्म°

आदित्येन्दुज[1]-शुक्राश् च गुर्व्-इन्दू परमेश्वरि ।

एते पञ्च महेशानि पञ्चेषोर्[2] वार्ण[2]-देवताः ॥३॥

१ क आदित्येवश्च° घ आदित्यंकुज° २-२ क पंचेषोथोन° ख ग पंचेषो(ग °शो)वाण°

घ पंचमोर्वाण° ङ पंचशोवाण° छ पंचषार्बाण°

भौमार्किर् आहवश् चैव त्रय एते मुनीश्वराः ।

देवस्य खण्ड-परशोर्[1] लोचन-त्रय-देवताः[2] ॥४॥

१ ख घ °परशो २ घ °भूषितः

केतुश् च परमेशानि भूमेर् देवाः प्रकीर्तिताः ।

एते नव-ग्रहाः प्रोक्ताः शंभुना रुद्रयामले ॥५॥

अथादौ[1] पञ्च-ग्रह-मन्त्रोद्धारः[1]

७१

तत्रादाव्[2] आदित्यस्य[3]

उक्तं[4] च[4] विश्वनाथसारोद्धारे—

प्रणवं चाम्बरं लक्ष्मीर्[5] व्योम-बीजं तथैव च ।

बीजं तुर्य-शिरो ज्ञेयं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥६॥

१-१ क ख अथ पंच(ख नास्ति)ग्रहमंत्रोद्धाराणि घ तत्र नवग्रहमंत्राः २ च छ आदाव्

३ अधिपाठः क ख मंत्रोद्धारः ४-४ ग घ ङ च छ नास्ति ५ ङ-वर्जम् अन्यत्र लक्ष्मी

[1]ग्रहाधिराजाय तत आदित्याय तथैव च ।

अन्ते पयस् तु विज्ञेयं मनुर् द्व्य्-अष्टाक्षरः स्मृतः[1] ॥७॥

१-१ क नास्ति

(३८) अथाम्बर-बीजोद्धारः[1]

अम्बरं वस्त्र-बीजं च शून्यं शक्तिर् इति द्वयम् ।
हरितं हरिणी-बीजं च हरिद्र-बीजम् एव च ।
ह्रौः[2]-बीजानि षड् देवि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥८॥
अम्बर-बीजौ द्वौ आं[3] ह्रौः[3] ॥

१ क नास्ति । ख अथांवरमंत्रोद्धाराणि ग घ ङ °वीजोद्धारनामानि घ °वीजोद्धारमंत्राणि
२ क ह्रौं° ख हसौं° ३-३ ग नास्ति । क आं ह्रौं ख ओं हसौः ङ ओं ह्रौं

प्रकाशम्[1]

ओं ह्रौः[2] श्रीं आं
ग्रहाधिराजाय आदित्याय स्वाहा ॥

१ ख ग ङ नास्ति २ ङ नास्ति । क ह्रौ ख हसौं ग ह्रौं

७२

अथ बुधस्य[1]

[2]उक्तं च[2] स्व-तन्त्रे—

प्रणवं च तथा स्कन्दं रसज्ञा च षडाननः ।
मध्ये ऽपि ग्रह-नाथाय बुधायान्ते च ठ-द्वयम् ।
बुधस्य ग्रह-नाथस्य मनुश् चतुर्दशाक्षरः ॥९॥

१ क ख बुधमंत्रोद्धारः २-२ ग घ ङ च छ नास्ति

(३९) अथ षडानन-बीजोद्धारः[1]

[2]उक्तं च[2] कुब्जिकासर्वस्वे—

षडाननः शर[3]-जन्मा स्कन्दः कुमार-बीजकम्[4] ।
शाम्भवः शालिगी[5]-बीजं तथा षण्मुख-बीजकम् ।
ङं[6]-बीजानि च सप्तैवम् असत्यान्य्[7] अपराणि च ॥१०॥

१ क ग घ ङ °वीजोद्धाराणि ख शुक्रवीजोद्धाराणि २-२ क ग घ ङ नास्ति ३ ङ च शरज° ४ च °वीजवान् छ °वीजवां ५ ग ङ शालिनी° ६ ग ङ जं घ गं ७ ग घ ङ अनृतान्य् च छ कृत्रिमान्य्

प्रकाशम्

ओं हां क्रीं[1] ङं[2]

ग्रह-नाथाय बुधाय स्वाहा ॥[३]

१ क ख क्रौं ङ क्रां छ क्रों २ ग टं घ गं ङ ठं ३ अधिपाठः ग ङ मूलं

७३

अथ शुक्रस्य[१]

उक्तं[२] चा[३]गमशिरोमणौ—

प्रणवम् ऊर्ध्वबीजं च स्तन-बीज-समन्वितम् ।
शिव-बीजं ततो मध्ये ग्रहेश्वराय वै ततः[४] ।
शुक्रायान्ते ऽश्मरी चैव वालश्च चतुर्दशाक्षरः ॥११॥

१ क शुक्रमंत्रोद्धारः ख शुक्रमंत्रोद्धाराणि २ ग घ ङ च छ नास्ति ३ ग घ ङ च छ आ° ४ ग घ ङ नमः च छ पुनः

प्रकाशम्

ओं ऐं जं गौं[१]

ग्र[२]हेश्वराय शुक्राय[२] नमः ॥[३]

१ ग ङ गं २-२ छ (व्यत्यासेन) शुक्राय ग्रहेश्वराय ३ अधिपाठः ग घ ङ मूलं

७४

अथ बृहस्पतेः[१]

उ[२]क्तं च[२] त्रिपुरातिलके—

त्र्यक्षं मायापि सौभाग्या सुरासुर-नमस्कृते ।
तरङ्ग-वेश्ये[३] संयोज्यं[४] चार्वङ्गी[५] हिङ्गु-बीजकम् ॥१२॥

१ क ख बृहस्पतिमंत्रोद्धारः २-२ ग घ ङ च छ नास्ति ३ क °वेस्ये ग °वीचिं च °वासने छ °वश्ये ४ च योज्य ५ ख चार्वांगीं ग घ चार्वांगी

ऊर्ध्वं च षट्-शिरो बीजं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ।
ततो ग्रहाधिपतये बृहस्पतय एव च ॥१३॥
पुनर् वारि-वहश्च चैव पद्मं लक्ष्मीस्[१] तु नीरजम्[२] ।
वासना पङ्कजं चैवम्[३] अन्ते[४] प्रोक्तं वनं शिवे ॥१४॥[५]

१ ख ग ङ लक्ष्मीं २ क वीजकं घ वीरजम् ३ क छ चैव ४ क तंत्रे छ मंत्रे
५ अधिपाठः क-वर्जम् अन्यत्र इत्युद्धारः

सौभाग्येति दोषः ॥

दक्षिणामूर्तिर् उवाच[1]

तस्य धिग् अस्तु मुनयः स्वयं यस्य[2] न[3] धीर्[3] भवेत् ।

क्व रुक्मिणी क्व सौभाग्यं[4] द्यौ[5]-भुवोर् अन्तरं महत् ॥१५॥

१ क ङ नास्ति २ क ग तस्य ३-३ क घ च निधिर् ४ क ख च छ सौभाग्या
५ क द्यौर् ख योर् ङ द्योर् च छ द्ये

इति दोषः ॥

उक्तं च स्व[1]-कृतौ सुन्दरीसर्वस्वे[1]—

प्रणवं सकला चैव देवेशि रुक्मिणी तथा ॥१६॥

१-१ घ नास्ति

ततो वारि-वह इति दोषः ॥

उक्तं[1] च[1] वामकेश्वरे—

प्रणवं च परां[2] लक्ष्मीं[3] वीचि-वेश्ये[4] ऽपि योजयेत् ।

चन्द्रो[5] मठं ततः पश्चाद् ग्रहाधिपतये ततः[6] ॥१७॥

१-१ ग घ ङ च छ नास्ति २ ख परं ग परा ३ ख ग घ ङ लक्ष्मी ४ क विविवेश्ये
ख वीखीचिवेश्ये ग वीदिवद्यो घ खींवेश्ये ङ बींचिवेश्ये ५ ग घ ततो ङ(प्रान्ते)
ततो, चंद्रो, द्विः ६ क ग घ ङ छ नमः

ततो बृहस्पतये ऽपि ततो जीमूत-बीजकम् ।

पद्मं लक्ष्मीं नीरजं च वासना पङ्कजं तथा ।

अन्ते नीरं समाख्यातं पञ्चविंशाक्षरो मनुः ॥१८॥

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं ब्ख्रीं[1] ऐं ग्लौं[2]

ग्रहाधिपतये बृहस्पतये

वीं[3] ठः श्रीं[4] ठः ऐं ठः[4] स्वाहा ॥

१ क ङ छ्रीं ख वंस्त्रीं ग ख्वीं घ स्त्रीं च वं छ वीं २ क ङ ग्लां घ ग्लौ
३ ख घ व्रीं ङ ब्रीं ४-४ ग घ ङ (व्यत्यासेन) ऐं ठः श्रीं ठः

७५

अथ चन्द्रस्य[1]

उक्तं[2] च[2] कालीपटले—

त्र्यक्षं च हरिणाक्षी च कुन्ती-बीज-समन्वितम् ।
ह-रेति शब्दं संयोज्य शून्यानुस्वार-संयुतम् ।
नाट्य-बीजं ततो मध्ये चन्द्रायान्ते ऽङ्मरी स्मृता ॥१९॥

१ क ख चंद्रमंत्रोद्धारः २-२ ग घ ङ च छ नास्ति

(४०) अथ नाट्य-बीजोद्धारः[1]

उक्तं[2] च[2] भैरवे[3] तन्त्रे[3]—

नाट्य-बीजं च नटनं ताण्डवं नृत्तं[4]-बीजकम् ।
चं-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥२०॥

१ क ख °बीजोद्धाराणि घ °बीजं २-२ ग घ ङ च छ नास्ति ३-३ ग घ नास्ति । ख भैरवीतंत्रे च भैरवतंत्रे ४ घ च नृत्य°

प्रकाशम्

ओं श्रीं क्रीं[1] ह्रां चं[1]

चन्द्राय नमः ॥

१-१ ग क्रीं ज्जं चं ङ ह्रीं ह्रां चं च क्रीं ह्रं रं चं अन्यत्र क्रीं चं

एते वै पञ्च-वाणानां ग्रहाः पञ्च प्रकीर्तिताः ॥२१॥

अथ[1] त्रि-ग्रह-मन्त्रोद्धारः[2]

७६

तत्रादौ[3] भौमस्य[4]

उक्तं[5] च[5] शारदा-टीकायाम्—

चारणं हरिणी-बीजं रुक्मिणी शर्वरी-पतिः ।
वेधो-बीजं ततो मध्ये ग्रहाधिपतये तर्तः[6] ।
भौमायान्ते पयः[7] प्रोक्तो[8] मनुः पञ्चदशाक्षरः ॥२२॥

१ क ख ततस् २ ग ङ °मंत्रोद्धाराणि ३ च छ आदौ ४ क ख भौममंत्रोद्धारः ५-५ ग घ ङ च छ नास्ति ६ ख ग घ ङ नमः ७ ख ग घ ङ मया ८ क ग च छ प्रोक्तं

(४१) अथ[1] वेधो-बीजोद्धारः[2]

वेधो-बीजं विधिर् ब्रह्मा स्वयंभू-बीजम् एव[3] च[3] ।
कं-बीजान्य् अपि चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च[4] ॥२३॥

१ ख ग घ ङ तत्र २ क बीजोद्धाराणि ख घ वेधबीजोद्धारः ग वैबीजोद्धारः ३-३ घ अन्ययं ४ घ छ तु

प्रकाशम्[1]

ऐं ह्रौः[2] श्रीं द्रां[3] कं[3]

ग्रहाधिपतये भौमाय स्वाहा[1] ॥[4]

१-१ घ नास्ति २ क ह्रौं ख हसौं ग ह्रौ ३-३ क श्रां छ श्रां छ हां (प्रान्ते द्रां आं आं) ४ अधिपाठः ग ङ च छ मूलं

७७

अथ शनैश्चरस्य[2]

उक्तं[3] चाँगमलहर्याम्—

तारं लज्जां श्रियं[5] चैव बीजं तुं[6] त्रि-शिरः स्मृतम्[7] ।

ग्रह-चक्रवर्तिने ऽपि शनैश्चरायं[8] वै ततः[1] ॥२४॥

१-१ घ नास्ति । प्राक्पाठः क अथ शग्रहचक्रवर्तिने पि शनिश्चराय वै ततः २ क ख शनैश्चरमंत्रोद्धारः ३ ग ङ च छ नास्ति ४ ग ङ च छ आ° ५ क श्रितं ६ ग ङ च छ नास्ति ७-७ ग ङ त्रिशूल ऊर्ध्वगः च छ त्रिशूर ऊर्ध्वतः ८ क °चक्रं ९ क शनिश्चराय १० ग ङ नमः

मदनं वासना शक्तिर् अन्ते नीरम् उदाहृतम् ।

शनैश्चरस्य देवेशि मनुर् विंशाक्षरः स्मृतः ॥२५॥

१-१ घ नास्ति

प्रकाशम्

ओं ह्रीं श्रीं

ग्रह-चक्रवर्तिने शनैश्चराय

क्लीं[2] ऐं सः स्वाहा[1] ॥[3]

१-१ घ नास्ति २ क छ क्लिं ३ अधिपाठः ग घ ङ मूलं

७८

अथ राहोः[1]

अस्याम्[2] एवं[2]—

प्रणवं रसना-युग्मं तट-युग्मं च गर्जितम् ।

ततष् टङ्क[3]-धारिणे चं[3] राहवे हव्यवाहनः ॥२६॥

१-१ क ख ततो राहुमंत्रोद्धारः २-२ घ नास्ति ३-३ क टंकधराण्येव ख ग टं(ख ठं)कधरिणे च घ टंकधारिणी

लज्जां[1] लक्ष्मीस् तथा भीमां[2] ह्य् अन्ते वनम्[3] उदाहृतम् ।
राहोर् विंशाक्षरो वालो यथाभीष्ट-फल-प्रदः[4] ॥२७॥[5]

१ क लंका घ लज्यां २ क मानं ख भीमां ३ क भवम् ४ °द ग °प्रदा ५ अधिपाठः ग घ ङ छ इत्युद्धारः

(४२) अथ[1] गर्जित-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[3] स्व-तन्त्रे[4]—

गर्जितं स्वन-बीजं च स्तनितं रसितं तथा ।
टं-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥२८॥

१ ग घ ङ तत्र २ क ख °बीजोद्धाराणि ३-३ ग घ ङ च छ नास्ति ४ घ नास्ति

प्रकाशम्

ओं क्रीं क्रीं हूं[1] हूं[1] टं[2]
टङ्क-धारिणे राहवे
रं ह्रीं श्रीं भैं[3] स्वाहा ॥[4]

१-१ ख हुं हुं २ ग टं टं ३ क भैरिव्यौ ४ अधिपाठः क-वर्जम् अन्यत्र मूलं ।

अतः परं ग २४, २५ श्लोकयोर् मन्त्रस्य च द्विरुक्तिः

शंभोर् नेत्र-त्रयाणां च देवता भाषिता मया ।
सुदिने[1] साधको मन्त्रान् ग्रहाणां साधयेच्[2] छिवे[3] ॥२९॥

१ क स्वनिते ख ङ स्वदिने ग सुदिनो च सुचिने २ क ख साधयो ३ छ प्रिये

७९

अथ केतोः[1]

उक्तं[2] च[2] तन्त्रमुक्तावलौ[3]—

प्रणवं सकला वृष्टिस् ततो ऽपि[4] क्रूर-रूपिणे ।
केतवे ऽपि ततः पश्चाच् चन्द्रः शङ्का पयस् तथा ।
केतोर् अयं महा[5]-मन्त्रो देवि पञ्चदशाक्षरः ॥३०॥

१ क ख ग केतुमंत्रोद्धारः २-२ घ ङ च छ नास्ति ३ ख तंत्रमुक्तावले घ मंत्रवल्यां ङ मंत्रमुक्तावल्यां । अतः परं ग द्विरुक्तिः अथ केतोः मंत्रमुक्तावल्यां ४ क घ नास्ति ५ ग ङ नास्ति

(४३) अथ[1] वृष्टि-बीजोद्धारः[2]

वृष्टि-बीजं च करकं वर्षोपलस् तु वार्षिकः ।
क्रूं[3]-बीजानि च चत्वारि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ॥३१॥

इति[4] मुण्डमाला-तन्त्रे[4] ॥

१ ग घ ङ तत्र २ क ख °बीजोद्धाराणि ग ङ °बीजोद्धारनामानि ३ छ कुं°
४-४ घ नास्ति

प्रकाशम्

ओं ह्रीं क्रूं
क्रूर-रूपिणे केतवे
ऐं सौः[1] स्वाहा ॥[2]

१ क सौ ख सौं ङ स्वौ २ अधिपाठः ग घ ङ मूलं

एषां[1] नव-ग्रहाणां च मनवो भाषिता मया ।
अद्याहं तव देवेशि वर्णानां वच्मि वै मनून्[2] ॥३२॥

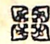
१ ग घ ङ एतेषां २ क ख घ च हनून्

कोशं लोकोपकारार्थं गोप्याद् गोप्यतमं[1] कुरु ।
येन विज्ञान-मात्रेण मान्त्रिकः साधको[2] भवेत् ॥३३॥[3]

१ ख छ गोप्यतरं घ गुह्यतमं २ च छ साधकी ३ अधिपाठः ग अथ यंत्रं प्रवक्षामि मालामंत्रभाषिणि सहस्रनामताम्रोवासवैपापहरक्ष्य च सार्दायां विलिष्यनादं विंदुं च पुनर्विंदु-विभामिनि पुनर्नादं पुनर्विंदुपुनर्विंदुसनोतनं ऐवं विलिख्यं संमंत्रपुजये द्वनायकेलेरद्वपक्तवोणके यंत्रे विंदुनादप्रप्तु

इति श्रीदक्षिणामूर्ति-विरचिते[1] उद्धारकोशे
सर्वागम-सारे[2] नव-ग्रह-मन्त्रोद्धार-कोशाख्यानं[3] नाम[4]
चतुर्थः कल्पः[5] ॥

१ घ नास्ति । ङ श्रीदक्षिणामूर्तिमुनिवरच्चितायां २ क घ नास्ति । ख सकलागमसागरे च छ शेषागमसागरे ३ क °कोशख्यं ग ङ कोशाख्यं घ नवग्रहमंत्रोद्धाराणि छ नवग्रहा-मंत्रोद्धारं कोशाख्यानं ४ घ नास्ति ५ क च पटलः घ ध्यायः

ऋषय ऊचुः

[1]ब्रह्मर्षे ब्रह्म-पुत्रस्[2] त्वम्[3] आगमार्णव-पार-गः[4] ।
प्रसन्नो ऽसि महा-भागिन्न् अस्मासु कृपया प्रभो ॥१॥

१ प्राक्पाठः ग ओं २ क घ च छ °पुत्र ३ ख तु ४ ख ग ङ °पारग

नाना-शास्त्राणि ह्य् अस्माभिः श्रुतानि त्वन्-मुखाम्बुजात् ।
[1]वर्णानां श्रोतुम् इच्छामो[2] मन्त्र-कोशानि[3] वै वयम्[1] ॥२॥

१-१ क नास्ति २ ख ग घ इच्छामि ३ च छ मन्त्रकोशांस्तु

दक्षिणामूर्तिर् उवाच[1]

शृणुध्वम् ऋषयः सर्वे मत्तो[2] यूयं यथा-विधि[3] ।
वर्णानां मन्त्र-कोशं च निस्सृतं[4] त्रिपुरा-मुखात् ॥३॥

१ ङ नास्ति २ क घ मंत्रो ग मूर्तो ३ क ग घ ङ °विधिः ४ ग ङ निस्मृतं च सुश्रुतं

ईश्वर उवाच[1]

[2]शृणु देवि प्रवक्ष्यामि[2] मन्त्र-कोशं सु-विस्तरम् ।
मुनीनां सूचितं यच् च दक्षिणामूर्तिना पुरा ॥४॥

१ ङ नास्ति २-२ ग घ ङ शृणुध्वमृषयः सर्वे

[1]उक्तं च[1] त्रिपुरातिलके—

[2]आत्म-बीजम् अकारं च स्वान्तं हृद्-बीजम् एव च ।
मानसं च मनो-बीजं पैतामहम् इति स्मृतम् ।
अपरम् अनृतं ज्ञेयम् अकारस्य सुरेश्वरि ॥५॥ ॥अं[3]॥

१-१ च नास्ति २ प्राक्पाठः ग घ ईश्वर उवाच ङ ईश्वरः ३ ङ अस्मिन् पटले सर्वत्र अं, आं इत्यादिः सानुस्वारः पाठः । क नास्ति । च अः छ अं

[1]शून्यं खम् अम्बरं व्योम वैष्णवं चेति भाषितम् ।
आकारस्यानृतम् अन्यद् उक्तं[2] भैरव-तन्त्रके[3] ॥६॥ ॥आ॥

१ प्राक्पाठः च भैरवतंत्रे २ च कथितं ३ च भैरवेण च

इन्द्रं[1]-बीजं तथा जिष्णुर्[2] मरुत्वान् मघवा हरिः ।
[3]शैवम् इकारं[3]-वर्णस्य कृत्रिमम् अपरं वदेत् ।
मया प्रोक्तं सुरेशानि[4] [5]ग्रन्थे भैरव-तन्त्रके[5] ॥७॥ ॥ई[6]॥

१ ख इद्रं ग छ इंद्रो घ इंद्री° २ क ङ च छ विष्णुर् ३-३ ? क ख नाम चेकार°
घ सैमचेक° च नाप्रचेत्कार° ४ ख घ महेशानि ५-५ क तंत्रे भैरवसंज्ञके ख घ
त्रिपुरातिलके शिवे ६ क ख घ च नास्ति

बुद्धि[1]-बीजं तथा मेधा धी-बीजं च मतिस् तथा[1] ।
ऐन्द्रं[2] तथैव विज्ञेयम् ईकारस्यानृतं परम्[2] ।
मया[3] प्रोक्तं सुरेशानि[4] त्रिपुरातिलके शिवे[3] ॥८॥ ॥ई[5]॥
ऐन्द्री[6]-बीजौ द्वौ इ ई ॥

१-१ ख घ नास्ति २-२ ख ग घ नास्ति ३-३ ख ग घ च नास्ति ४ क महेशानि
५ ग च नास्ति ६ क ग च छ ऐंद्री°

रति-बीजं[1] तथा नन्दा वामनं वान्तं[2]-बीजकम् ।
सौर्यम्[3] उकार-बीजानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ।
मया ख्यातानि सर्वस्वे कुब्जिकायाः सुरेश्वरि ॥९॥ ॥उ॥

१ ? घ उवीजं ङ हतिवीजं २ क वार्त° ग वीतु° घ षीतु° ङ वात° ३ ङ सौरम्
च इमान्य् छ सोर्यम्

कच-बीजं तथा केशं शिरोरुहं च मूर्धजम् ।
ऐन्दवम् अनृतम् अन्यद् ऊकारस्य सुरेश्वरि ।
शिरोमणौ मया प्रोक्तं[1] सुन्दर्याः परमेश्वरि[2] ॥१०॥ ॥ऊ॥

१ ख घ प्रोक्तः ग च छ प्रोक्ताः २ घ च शुरेश्वरि

पाप्मा[1]-बीजं तथा पापं किल्बिषं कल्मषं तथा ।
किंकरी[2]-बीजम् एवं[3] च[4] माङ्गलम्[5] अनृतं परम् ।
ऋकारस्य रहस्ये ऽस्मिन् काल्याः प्रोक्तं मया शिवे ॥११॥ ॥ऋ॥

१ क याथा° ख पाह्म° ग पाग्मा° २ ख किंकिरि° ३ घ तद् ४ घ धि
५ ग घ ङ च मंगलम्

कृपा-बीजं दया-बीजं करुणा कार्षिकं तथा ।
ॠकारस्यानृतम् अन्यद् भाषितं विश्वयामले[1] ॥१२॥ ॥ॠ॥

१ च विष्णुयामले

विश्व-बीज-द्वयं[1] ज्ञेयं[2] ऌकारं च नम इति ।
व्यक्त-बीजं जगद्-बीजं गौर्वं[3] प्रोक्तं मया शिवे ।
ऌकारस्यानृतम् अन्यद् उक्तं च रुद्रयामले[4] ॥१३॥ ॥ऌ॥

१ ख गंगावीजं घ विश्ववीजं द्वयं च छ विश्वं वीजद्वयं २ च प्रोक्तं ३ क गौर्वं
ग गौचर्यैं घ गौर्यैं ङ गौर्षं ४ विष्णुयामले

गङ्गा-बीजं स्वर्धुनी[1] च नाकवापी च[2] स्वर्नदी[2] ।
शौक्रम् अन्यद् असत्यं[3] च ॡकारस्य मया स्मृतम् ।
ग्रन्थे च स्व-कृतौ[4] देवि मन्त्रसागरे[5]-तन्त्रके ॥१४॥ ॥ॡ॥

१ क ख ग ङ स्वर्ध्वनी घ सुर्ध्वनी च स्वर्द्धनी २-२ ग स्वकीर्नदी छ च स्वर्द्धनी
३ ग घ ङ अनृतं ४ च स्वकृते ५ क मंत्रसारं च

एकादशी[1]-मातृकं[2] च लता-बीजं तथैव च।
अल्ली-बीजं च वाराकी चान्यद् अनृतम् आवदेत् ॥१५॥

१ ग एकादशे च एकादशी च २ ख मतकं ङ छ मातृकां च मातृका

अपरं च मया ख्यातम् एकारस्य सुरेश्वरि।
कुलचूडामणौ ग्रन्थे रचिते मान्त्रिको[1]त्तमैः ॥१६॥ ॥ए॥

१ क तांत्रिको° ग घ मात्रिको°

वाग्भवम् ऊर्ध्वबीजं च चारणं चण्डिकेश्वरः।
चन्द्रो[1] ऽपि चर्मवसनं वासना च[2] तथैव च ॥१७॥

१ ख चंन्द्र° २ क च छ -पि

चार्वङ्ग्य्[1] अपि च[2] चर्माणं मात्रां द्वादशकाम् अथ।
राह्वं[3] ख्यातं मया[4] देवि ऐ[5]कारस्यानृतं परम्।
त्रि[6]पुरासर्वस्वे ग्रन्थे दक्षिणामूर्तिना कृतं[6] ॥१८॥ ॥ऐ[7]॥

१ ख ग घ चार्वांग्य् २ क नास्ति। ख त घ तु ३ क राहु ख एहे ग घ राहं
४ घ तथा छ महा- ५ क ख ङ ऐं° ६-६ क घ नास्ति ७ क ख ङ ऐं

प्रणवं च तथा[1] तारं त्र्यक्षं तोमापि त्र्यम्बकं[2]।
त्रासस् तारवं[3] देवे[4]शि कैतवं[4] च मया स्मृतम्।
छिन्नाशिरोमणौ ग्रन्थे रचिते ऽपि मया स्वयम् ॥१९॥ ॥ओ[5]॥

१ क ख ग ङ ततः २ ख च छ त्र्यंबिकः ३ ङ तारक च तारं च छ तारं वै
४-४ क ग देवे विकौतुवं(ग °तवं) ख देवेशि कौतवं छ दिवेशि कैतवं ५ क ङ च छ ओं

मोक्ष-बीजं तथा मुक्तिर्[1] ज्ञानं निर्वाण-बीजकम्।
आगस्त्यं च मया ख्यातं ग्रन्थे भैरव-तन्त्रके[2] ॥२०॥ ॥औ॥

१ क ग ङ मुक्ति- २-२ च छ अनृतमपरं वदेत्

अं-बीजं वृक्ष-बीजं च पादपं च[1] धरारुहम्[2]।
भूरुहं च मया ख्यातम् अनृतम् अपरं वदेत्[3]।
सिद्धसारस्वते ग्रन्थे ब्रह्मणैव प्रकाशिते[4] ॥२१॥ ॥अं॥

१ ग घ ङ नास्ति २ ग घ ङ धरणीरुहम् ३ च छ स्मृतं
४ क ग घ ङ प्रकाशितं च प्रकाशते

नाग[1]-बीजं भूधरं च भाग्यं[2]-बीजं च भावनम्[3][1]।
ध्रौवं[4] ख्यातं मया देवि अः-शब्दस्यानृतं परम्।
ग्रन्थे त्रिपुरसुन्दर्याः सर्वस्वे विश्व-दुर्लभे ॥२२॥ ॥अः॥

१-१ ग द्विरुक्तिः २ ग भार्ग्य° ३ ग छ भानवं ङ मानभावतम्, भावतम् ४ क द्यौषं घ प्रौवं छ ग्रौवं

ककारं च शिरो-बीजं मूर्ध[1]-बीजं च वारुणम्[2] ।
वेधो-बीजं विधिर् ब्रह्मा स्वयंभू[3]-बीजम् एव च ॥२३॥

१ ग घ च मूर्ध्व° छ मूर्धा° २ क दारुणं ग चारुणं ३ क ग °भूर्°

ककारस्य मया ख्यातम् [1]अनृतम् अपरं[1] वदेत् ।
ग्रन्थे छिन्नारहस्ये ऽस्मिन् पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥२४॥ ॥क॥

१-१ घ (व्यत्यासेन) अपरमनृतं

नमो-बीजं पुष्करं च द्यौ[1]-बीजं चक्रवालुकम्[2] ।
वैष्टर[3]श्रव[4]-बीजं च[3] प्रोक्तं त्रिपुरया[5] स्वयम्[6] ।
आ[7]गमामृतमञ्जर्यां दुर्लभायां ममापि[8] च[7] ॥२५॥ ॥ख॥

१ क द्योर्° ङ द्यौर् च छ द्यो° २ ? क चक्रवाललं च छ चक्रवालकं ३-३ क खण्डितम् ४ ख चैष्टरश्रव° घ ङ वैष्टरं श्रव° ५ घ त्रिपुरा ६ क घ श्रुतं ७-७ क नास्ति ८ ग ङ मायापि

शिव-बीजं च शंभुश् च शर्वः शंकर एव च ।
गकारस्यानृतम् अन्यद् भावितं च मया प्रिये[1] ।
कुलचूडामणौ ग्रन्थे दुर्लभे त्रि-दिवे ऽपि[2] च[2] ॥२६॥ ॥ग॥

१ घ शिवे च छ नघे २-२ ग घ ङ प्रिये

जिन-बीजं षडभिज्ञं मारजिद्-बीजम् एव च ।
मायात्मजो[1] ऽर्कबन्धुश् च गौतमम् अनृतं परम् ।
घकारस्य मया ख्यातं ग्रन्थे वै रुद्रयामले ॥२७॥ ॥घ॥

१ क च मायात्मको छ मायान्मजो

षडाननः शर[1]-जन्मा स्कन्दः कुमार-बीजकम् ।
शाम्भवः शालिगी[2]-बीजम् अनृतम् अपरं स्मृतम् ।
कुब्जिकासर्वस्वे [3]ख्यातं मया त्रैलोक्य-पूजिते[3] ॥२८॥ ॥ङ॥

१ च शरज्° २ क ग शालगी° ख शामो° ३-३ च छ ग्रंथे कथितं(छ ख्यातं) भैरवतंत्रके

नाट्य-बीजं च नटनं ताण्डवं नृत्त[1]-बीजकम् ।
चकारस्य मया ख्यातं ग्रन्थे[2] भैरव-तन्त्रके[3] ॥२९॥ ॥च॥

१ घ च छ नृत्य° २ क तंत्रे ३ क ख भैरवसंज्ञके च छ त्रैलोक्यपूजिते

शनि-बीजम् अर्कजं[1] च पङ्गु-बीजं तथैव च ।
कालं[2] च सौर-बीजं च सूतिः[3] सुन्दर-बीजकम् ।

छ[४]-बीजं च मया प्रोक्तं[५] ग्रन्थे वामकेश्वरे शिवे ॥३०॥ ॥छं[६]॥
[७]शनि-बीजौ द्वौ छं[८] जं[९][७] ॥

१ ग अक्षजं २ छ कीलं ३ ख घ छ सूति ग ङ मूर्ति ४ क ग ङ च छ छं° ५ ख ख्यातं ६ क ङ च छ छं ७-७ क नास्ति । घ (व्यत्यासेन) छ ज द्वौ शनिवीजौ ८ ङ छं ९ ख च छ ए ङ जं

स्तन-बीजं कुचं चैवम् उरोजो हृज्जम् एव च ।
जकारस्य मया ख्यातम् अन्यद् अनृतम् आवदेत् ।
[१]आगमालंकरणे[२] ऽपि[३] ग्रन्थे भैरव-निर्मिते[४][१] ॥३१॥ ॥ज॥

१-१ घ अपरं च मया ख्यातं मेकारस्या सुरेश्वरि कुलचूडामणौ ग्रंथे रचिते मांत्रिकोत्तमैः २ क °कारेणे ग ङ °करजे घ °कारणे ३ च छ नास्ति । ग ङ च ४ च छ भैरवेण विनिर्मिते

इच्छा-बीजं स्पृहा काङ्क्षा लिप्सा[१]-बीजं चतुष्टयम् ।
झकारस्य मया ख्यातम् असत्यम् अपरं स्मृतम् ।
त्रैलोक्य-प्रथिते[२] ग्रन्थे[३] देवि वै वामकेश्वरे[३] ॥३२॥ ॥झ॥

१ क ख ग घ लिशा° २ च छ °पूजिते ३-३ घ नास्ति

[१]यम-बीजं काल-बीजं कृतान्तं[२] समवर्तिनम्[३] ।
कीनाशं[४] मृत्यु-बीजं च ञकारस्य मया स्मृतम् ।
त्रिपुरासर्वस्वे[५] ग्रन्थे[१] त्रि-जगद्-दुर्लभे प्रिये ॥३३॥ ॥ञ॥
[६]काल-बीजौ द्वौ[७] ञं छं [८]चं[६] ॥

१-१ घ नास्ति २ क ग ङ कृतांत छ कूतांत ३ ख समवर्तितं ग समवर्ततं ४ ख ग केनाशं अन्यत्र कीशाशं ५ च त्रिपुरातिलके ६-६ च छ नास्ति ७ घ नास्ति ८ क ख नास्ति

गर्जितं स्वन-बीजं च स्तनितं रसितं तथा ।
टकारस्य मया ख्यातं स्व-तन्त्रे देव-वन्दिते ॥३४॥ ॥ट॥
पद्मं पङ्कज-पयोजौ नीरजम् अम्बुजं तथा ।
पञ्च ठकार-बीजानि कृत्रिमाण्य् अपराणि च ।[१]
मया ख्यातानि देवेशि[२] तन्त्रे[३] वै[३] वामकेश्वरे ॥३५॥ ॥ठं[४]॥

१ अधिपाठः क ठ २ घ सर्वेश्वे ३-३ क तंत्रैवै ख तंत्रैवं ग ङ तत्रैव घ तंत्रैवा च तत्रैवै छ तंत्रे वै ४ क नास्ति

सिंहिका सरसी-बीजं रेणुका-बीजम् एव च ।
अञ्जनी-बीजकं[१] ख्यातम् अनृतम् अपरं स्मृतम् ।
डकारस्य मया देवि ग्रन्थे वै रुद्रयामले ॥३६॥ ॥ड॥

१ घ °वीजका च °वीजम् आ-

[1]वायु-बीजम् अनिलं[1] च समीरणं[2] मरुत् तथा ।
[3]समीरं चाशुगं[3] ज्ञेयं वातं श्वसन-बीजकम् ।
ढकारस्य मया ख्यातम् [4]अन्यद् अनृतम् आवदेत्[4] ॥३७॥ ॥ढ॥
वायु-बीजौ ढ्वौ[5] ढं[6] यं भैरव-तन्त्रे[7] ॥
[8]आशुग-बीजौ ढ्वौ[9] णं ढं[8] ॥

१-१ च (व्यत्यासेन) अनिलं वायुबीजं २ क ग घ ङ च समीरण- ३-३ क ख समीरश्चाशुगं ४-४ च छ अनृतमपरं स्मृतं ५ क नास्ति ६ क ख ग च ठं घ वृं छ ट ७ च छ नास्ति ८-८ क ३८ श्लोकात् परम् ९ क ख ग च छ नास्ति

वाण-बीजं मार्गणं च पत्रिणम्[1] आशुगं तथा ।
णकारस्यानृतम् अन्यद् ग्रन्थे भैरव-तन्त्रके ॥३८॥ ॥ण॥

१ क यंत्रिणम् च छ पतत्रिणम्

रात्रि-बीजं तमो-बीजं [1]तामसी-बीजम् एव च[1] ।
क्षपा च क्षणदा-बीजम्[2] अन्यद् अनृतम् आवदेत् ।
कुब्जिकासर्वस्वे[3] ग्रन्थे तं-बीजं च मया स्मृतम् ॥३९॥ ॥त॥

१-१ क ख घ ङ तामसी(क °शी) च निशा तमः(क ततः ङ मतः) २ ग °वीयाम् ङ °वीयाद् च °वीचम् ३ घ तथा च कुब्जिका-

विल-बीजं च विवरं सुषिरं नाग-लोककम् ।
थकारस्य मया ख्यातं तन्त्रे वै कुलिकार्णवे ॥४०॥ ॥थ॥
चक्रि-बीजं व्याल[1]-बीजं सर्पः काकोदरोरगौ ।
भोगि-बीजं भुजङ्गं च भुजङ्गमम्[2] इति स्मृतम् ॥४१॥

१ ग घ ङ व्यालि° २ क भुजगमाम् च भुजगाताम्

दकारस्य मया ख्यातम् अनृतम् अपरं स्मृतम् ।
स्व-तन्त्रे देव-देवेशि दक्षिणामूर्तिना कृते ॥४२॥ ॥द॥
पुष्प-बीजं प्रसूनं च प्रसूतिः[1] सुप्रजा तथा ।
धकारस्यानृतम् अन्यत् [2]त्रिपुरातिलकं स्मृतम्[2] ॥४३॥ ॥ध॥

१ घ-वर्जम् अन्यत्र प्रसूति २-२ च छ मया ख्यातं सुरेश्वरि

[1]क्षार-बीजं च[1] लवणं सैन्धवं सूकरं वृकम्[2] ।
वाराहम् अनृतम् अन्यन् [3]मया ख्यातं सुरेश्वरि[3] ।
[4]त्रैलोक्य-प्रथिते ग्रन्थे त्रिपुरायाः शिरोमणौ[4] ॥४४॥ ॥न॥[5]

१-१ क ग घ क्षारवीजार्ति(ग °ति) छ क्षीरवीजं च २ ख कृकं ङ च छ तथा ३-३ च छ त्रिपुरातिलके स्मृतं ४-४ च छ नास्ति ५ क घ च ४६ श्लोकम् अत्र पठन्ति

[1]मत्स्यं च मीन-बीजं च शफरी-बीजम् एव च ।
झष-बीजं मया ख्यातं [2]ग्रन्थे छिन्नाशिरोमणौ[2] ॥४५॥

१ प्राक्पाठः ग दक्षिणाकृतब्रह्मस्थं स्वरछंदं देवताकृतं ङ दक्षिणाकृब्रन्मस्थं सुछंदं देवताकृतं
२-२ छ नास्ति । च तंत्रे त्रिपुरभैरववे

[1]कूर्म-मीन-पद-न्यासौ बीजार्णं[2] सदृशं शिवे ।
फकारस्य पकारस्य भेदो नास्ति परस्परम् ।
भाषणोद्धार-विषये लिखने प्रकृतिः पृथक्[1] ॥४६॥ ॥[3]पँ॥

१-१ ङ छ नास्ति । क घ च ४४ श्लोकात् परम् २ ? क वीजार्ण घ वीजार्णेण
३ घ छ नास्ति

[1]कूर्म-बीजं च कमठं[2] कर्कटो[3]ऽपि कुलीरकम् ।
कच्छपम् अनृतम् अन्यन् मया ख्यातं[1] च[4] भामिनि ।
शारदापटले ग्रन्थे त्रैलोक्य-प्रथिते शिवे[4] ॥४७॥ ॥फ॥

१-१ च छ नास्ति २ ग घ ङ कमलं ३ क घ ककरो ४-४ च नास्ति

ऊर्मिर्[1] वीचिस् तथा चैवं[2] तरङ्गस्[3] त्रितयं स्मृतम् ।
असत्यम् अपरं ज्ञेयं[4] मया ख्यातं सुरेश्वरि ।
[5]कालिकासर्वस्वे ग्रन्थे ब्रह्मणैव प्रकाशिते[5] ॥४८॥ ॥ब॥

१ क ङ च छ ऊर्मि- घ ऊर्मी- २ ख छ चैव ३ ख-वर्जम् अन्यत्र तरंगास्
४ ग घ ङ ज्ञानं ५-५ घ नास्ति

भद्रिका भास्वती भीमा भकारस्यानृतं परम् ।
तन्त्रे वै मुण्डमालायां मया ख्यातं सुरेश्वरि[1] ॥४९॥ ॥भ॥

१ क ख हि पार्वति(क °ती)

दुलि[1]-बीजं शिली[2]-बीजं मण्डूकं[3] दुर्दुरं[4] तथा ।
भेकी[5]-बीजं मया ख्यातम् असत्यम् अपरं स्मृतम् ।
आगमामृतमञ्जर्यां पर्वतेश्वर[6]-नन्दिनि ॥५०॥ ॥म॥

१ ? ख डलि° ग दूलि° घ डुलि° च दलि° २ ख शिलि° ग शिरो° घ शिला°
३ ख छ मंडकं ४ क छ दर्दुरं च दर्दुरी ५ क भेकि° ख वीकी° ग भीके
६ ख पर्वतीश्वर° ग पार्वतेश्वर°

वायु-बीजं तथा[1] वाग्मि-वाचालं वैश्य-बीजकम् ।
[2]वीरा शार्णं[2] तथा वापी मया ख्यातं स्व-तन्त्रके ॥५१॥ ॥य॥

१ क वशा ग वणा घ चशा २-२ ? ख च छ वीरबीजं

अग्नी रेफश् च वह्निश् च हुतभुग् हव्यवाहनः ।
रकारस्य मया ख्यातं श्यामा-तन्त्रे सुरेश्वरि ॥५२॥ ॥र॥

तमो-बीजं तथा ध्वान्तं मोहं तिमिरम् एव च ।
लकारस्य मया ख्यातं [1]स्व-तन्त्रे मुनि-निर्मिते[1] ॥५३॥ ॥लं[2]॥

१-१ घ ग्रंथे भैरवतंत्रके　२ ख ग ङ नास्ति । घ लं

[1]अभ्र-बीजं[2] च जीमूतम् अम्बुभृद् अवलं घनम् ।
वकारस्य मया ख्यातं [3]तन्त्रे वै वामकेश्वरे[3][1] ।
[4]भू-बीजं धरणी-बीजं वकारं[5] भाषितं मया[4] ॥५४॥ ॥वं[6]॥

१-१ ङ नास्ति　२ क घ अभ्रं मेघं　३-३ घ स्वतंत्रे मुनिनिर्मिते । अधिपाठः क ङ च छ ॥वं॥　४-४ घ नास्ति । ग ५३ श्लोकात् परम्　५ ग ङ लकारं　६ घ नास्ति । ङ ल व

[1]कल्याणं चैव शर्मापि शं शुभं च[2] चतुष्टयम् ।
शकारस्य मया ख्यातं[1] [3]ग्रन्थे भैरव-तन्त्रके[3] ॥५५॥ ॥श॥

१-१ घ नास्ति　२ ख ङ नास्ति । क ग व　३-३ घ नास्ति । ख ६० श्लोकात् परम् तंत्रे भैरवसंज्ञके

[1]शम्पा[2]-बीजं तडिद्-बीजं विद्युच् छतह्रदा रतिः[3] ।
ह्लादिनी-बीजकं चैवम् असत्यम् अपरं स्मृतम्[1] ।
मया ख्यातं सुरेशानि ग्रन्थे वै रुद्रयामले ॥५६॥ ॥षं[4]॥

१-१ ख ६० श्लोकात् परम्　२ क चंपा° ख शया° घ शम्पा°　३ ङ ततः च छ तथा　४ ङ च षं

शक्तिः[1] शर्मापि विज्ञेये शरच्-छङ्क [2]तथैव च ।
सकारस्य मया ख्यातं ग्रन्थे छिन्नाशिरोमणौ ॥५७॥ ॥सं[2]॥

१ ख ग घ ङ शक्ति-　२-२ ख ६० श्लोकात् परम्

[1]छवि-बीजं कान्ति-बीजं शोभापि[2] सुषमा तथा ।
आकाशं च हकारस्यानृतम्[1] अन्यन् मया स्मृतम्[3] ।
सिद्धसारस्वते[4] ग्रन्थे नित्यं मान्त्रिकै[5]-पूजिते ॥५८॥ ॥ह॥

१-१ ख ६० श्लोकात् परम्　२ क ख ग ङ शोभा भा घ सोभा भा　३ क श्रितं ग घ ङ श्रुतं　४ घ छ सिद्धिसारस्वते ङ सिंधुसारस्वते　५ क मातृक° ख ग मान्त्रिक°

देव-बीजं निर्जरं च त्रिदिशं[1] त्रिदिवेशकम्[2] ।
सुर-बीजं च गीर्वाणं लेखम् अमर-बीजकम् ।
क्षकारस्य मया प्रोक्तं कुलचूडामणौ प्रिये ॥५९॥ ॥क्षं[3]॥

१ क विदिशं ख ग त्रिदिवं(ख द्विरुक्तिः) ङ च छ त्रिदशं　२ च त्रिदवेशकं　३ च छ ६० श्लोकात् परम्

वर्णानां देव-देवेशि कोशं[1] प्रोक्तं[1] मया शिवे ।
नाना-मन्त्र-युतं देवि सर्वागम-विनिश्चितम् ॥६०॥

१-१ च छ कोशः प्रोक्तो

इति[1] श्रीदक्षिणामूर्ति-[2]विरचित उद्धारकोशे
सर्वागम-मन्त्र-सारे[3] सर्व-वर्ण-कोशाख्यानं नाम
पञ्चमः कल्पः[1] ॥

१-१ ख नास्ति । घ इति श्रीउद्धारकोशे मात्रिकाकेशो नामाध्यायः २ ङ श्रीदक्षिणामूर्तिमुनि°
३ ङ छ °सागरे

द्वि[1]-त्र्यक्षराणां[2] पृथङ् नाम क्रीं[3] श्रीं ह्सौः[4] तथा ।
पृथङ् नाम सुरेशानि सकलागम-निश्चितम् ॥१॥

१ ☞ सर्व एवायं कल्पः ख नास्ति । प्राक्पाठः क घ च ओं २ क ग ङ अक्षराणां
३ ग ङ मं क्रीं ४ क ह्सौं घ ह्सौ छ ह्सौस्

अथ वक्ष्यामि ते देवि तिस्रो भुवन-देवताः ।
दक्षिणामूर्तिना पूर्वम् ऋषीणां भाषिताः स्वयम्[1] ॥२॥

१-१ च नास्ति

भवानी देव-देवेशि द्वितीया बगला[1]मुखी ।
इन्द्राक्ष्य् अपि[2] तृतीया च तिस्रो भुवन-देवताः ॥३॥

१ क ग घ भगला° २ ग घ सा

आसाम् अहं ते [1]मन्त्राणि वक्ष्या[1]मि शृणु पार्वति ।
[2]यस्य कस्य[2] न वक्तव्यं न वक्तव्यं वरानने ॥४॥

१-१ क (व्यत्यासेन) वक्ष्यामि मंत्राणि २-२ च यस्मै कस्मै

८०

तत्रादौ[1] भवानी-मन्त्रोद्धारः

[2]उक्तं च[2] मुण्डमाला-तन्त्रे[3]—

प्रणवं चैव द्वे पद्मे त्र्यक्ष-युग्मं परौ[4] पुनः[5] ।
हरिणाक्षी-द्वयं कूर्चं हरं ठ-द्वय-संयुतम् ॥५॥

१ क छ आदौ च अथ २-२ ग घ ङ च छ नास्ति ३ च मुंडमालायां ४ क ग घ ङ पुरा ५ ङ मुतः च मनुः

प्रकाशम्

ओं श्रीं श्रीं ओं ओं ह्रीं[1] श्रीं[1] श्रीं हूं फट् स्वाहा ॥[2]

१-१ क नास्ति । ग छ ह्रीं ह्रीं श्रीं २ अधिपाठः ग घ ङ मूलं

८१

अथ[1] बगलामुख्याः[2]

उक्तं[3] चागमलहर्याम्[4]—

तारवं[5] चैव मृद्-बीजं द्व्यक्षरं[6] समुदाहृतम् ।
मन्त्रं च द्वि-शिरो ज्ञेयं ततः पल्लवम् उद्धरेत् ॥६॥

१ क नास्ति २ क बगुलामुखीमंत्रोद्धारः ग भगलामुख्या ३ क-वर्जम् अन्यत्र नास्ति
४ ग घ ङ च छ आ° ५ च प्रणवं ६ ङ च छ द्व्यक्षरो

भगवति बगले[1]- च -मुखि देवि ततः पुनः ।
तथापि सर्व-दुष्टानां वाचं मुखं पदं तथा ॥७॥

१ क ग भगला

स्तम्भय-द्विस् तथा जिह्वां कीलय-द्विर् बुद्धिं तथा[1] ।
विनाशय-द्वि-वारं च मृत्तिका-बीजकं तथा ।
त्र्यक्षम् अन्ते पयो ज्ञेयं द्विपञ्चाशाक्षरो मनुः[2] ॥८॥

१ अधिपाठः ग स्तंभयद्विस्तथा जिह्वां २ क हनुः

(४४) अथ[1] मृद्-बीजोद्धारः[2]

उक्तं[3] च[4] भैरव-तन्त्रे[5]—

मृद्-बीजं मृत्तिका-बीजं मृत्स्ना-बीजं प्रशस्तिका ।
मृत्स्नानृतं परं ज्ञेयं पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥९॥

१ ग ङ तत्र घ तत च छ तथा २ क °बीजोद्धाराणि घ मृद्बिवीजः ३ घ च नास्ति
४ ग घ ङ च छ नास्ति ५ घ नास्ति । क ग भैरवे तंत्रे

प्रकाशम्

ओं ह्लीं[1] भगवति बगलामुखि[2] देवि
सर्व-दुष्टानां वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय
जिह्वां कीलय कीलय बुद्धिं विनाशय विनाशय
ह्लीं[3] ओं स्वाहा ॥[4]

१ क हीं ग ङ छ क्लीं २ क भगलमुखि घ वगलमुखी ३ क हीं ग ङ क्लीं छ ग्लीं
४ अधिपाठः ग घ ङ छ मूलं

८२

अथेन्द्राक्ष्याः[1]

उक्तं च[2] रुद्रयामले—

त्र्यक्षं कुन्ती-द्वयं देवि कूर्च-युग्मं तथैव च ।
प्रस्थ-बीजं परां पद्मां[3] चर्माणं च ततो ऽभिधर्म्[4] ॥१०॥

१ क अथेंद्राक्षीमंत्रोद्धारः ग अथेंद्राख्या च अथेंद्राक्षा २-२ क-वर्जम् अन्यत्र नास्ति
३ ग ङ पद्मं ४ घ भिधां च छ भियां

इन्द्राक्षि वज्र-हस्ते ऽन्ते लक्ष्मीं लज्जां च पुष्करम् ।
तीर-युग्मं द्वे[1] रसने[1] त्रासश् चन्द्रो हरं वनम् ।
इन्द्राक्ष्या देव-देव्याश् च द्यू अष्टाविंशाक्षरो मनुः ॥११॥

१-१ ग घ ङ (व्यस्यासेन) रसने द्वे

(४५) अथ[1] प्रस्थ-बीजोद्धारः[2]

उक्तं च[3] शारदापटले—

प्रस्थ-बीजं सानु-बीजं शिखरं पुष्करं तथा ।
म्लौं[4]-बीजोद्धारम् एतद् धि चान्यद् अनृतम् आवदेत् ॥१२॥

१ च नास्ति । ग ङ तत्र घ ततो २ क °बीजोद्धाराणि ३-३ क-वर्जम्
अन्यत्र नास्ति ४ क ग घ ङ म्लौं°

प्रकाशम्

ओं क्रीं क्रीं हूं हूं म्लौं[1] ह्रीं श्रीं
ऐं इन्द्राक्षि वज्र-हस्ते
श्रीं ह्रीं म्लौं[2] हूं हूं[3] क्रीं क्रीं[3] ओं
ऐं फट्[4] स्वाहा[4] ॥

१ घ म्लौ ङ म्लों २ क घ म्लौ ङ म्लां ३-३ ग ङ क्रीं क्रीं ४-४ ङ (व्यत्यासेन)
स्वाहा फट् । अधिपाठः ग घ ङ मूलं

तिस्र एता मया ख्याता देवि भुवन-देवताः ।
दक्षिणामूर्तिना भक्त्या संसारे ऽस्मिन् प्रकाशिताः ॥१३॥

८३

[अथ खेचर्याः]

अथाहं देव-देवेशि खेचर्या वच्मि वै मनुम् ।

याम् आश्रित्य लभेद् योगी खेचरीं सिद्धि-दां कलाम् ॥१४॥

उक्तं[1] च[1] विश्वयामले—

गीर्वाणाद् दशमं वर्णं चोद्धरेत् प्रतिलोमतः ।
तमो-बीजं ततो देयान्[2] माया-बीजं ततः परम्[2] ॥१५॥

१-१ क-वर्जम् अन्यत्र नास्ति　२-२ घ नास्ति (दृष्टि-प्लुतिः)

ततो[1] दद्याच् छरद्-बीजं कूटो[2] ऽयं परिकीर्तितः ।
मन्त्रं तुर्य-शिरो ज्ञेयं योगी दद्यात् ततो ऽभिधाम् ।
खेचर्यै च ततो[1] दद्याद् अन्ते[3] सौष्मकर्म्[4] एव च[3] ॥१६॥[5]

१-१ घ नास्ति (दृष्टि-प्लुतिः)　२ च कूपो　३-३ क मायावीजं ततः स्मृतं　४ ? क ध्रइमकं ग घ ध्रोइमकम् च ध्रौरमकम् छ ध्रौमकम्　५ अधिपाठः क ततो दद्याकरद्वीजं कूपेयं परिकीर्तितः

प्रकाशम्

मं ल ह्रीं सौः[1] खेचर्यै नमः[2] ॥

१-१ क म्ल्हीं ग घ ङ मं (घ म)ल ह र(ङ रं) सौ (घ सौः) । ङ पाठान्तरत्वेन मं ल म्लीं म्लीं च छ म्लीं सौः (च सौ)　२ अधिपाठः ग घ ङ च छ नमः

अथ वक्ष्यामि देवेशि[1] ध्यानान् आगम-निश्चितान् ।
एतासां देवतानां च ग्रहाणां देवै[3]-वन्दिते[2] ॥१७॥

१ ग घ ते देव ङ त देवि　२-२ घ नास्ति　३ घ छ चापि च वीर[°]

तथा सप्त-कुमाराणां ध्यानं[2] तन्त्रे[3] विनिश्चितम्[4] ।
तथा भेद-विहीनानां[1] शृणु पार्वति तत्त्वतः ॥१८॥

१-१ ग नास्ति　२ क ध्यानांस्　३ ङ तंत्र-　४ क विनिश्चितान्

इति श्रीदक्षिणामूर्ति-विरचिते[1] उद्धारकोशे[2]
त्रि-देवी-खेचरीणां[3] कोशाख्यानं[4] नाम
षष्ठः कल्पः[5] ॥

१ घ ङ नास्ति　२ ग नास्ति　३ क खेचरसर्वागमतंत्रसारे घ त्रिपुरदेवतादेवीखेचरी- च मृदेवीखेचराणां छ तिसृदेवीखेचरीणां　४ क कोशाख्यं घ उद्धारकोशो　५ क नास्ति । घ ध्यायः ङ पटलः । अधिपाठः क श्रीगणपतिसूर्याभ्यां नमः ॥ घ श्रीगुरवे नमः ॥

अथादौ दश-विद्यानां ध्यानं वक्ष्यामि त्वं[1] श्रृणु ।
वामकेश्वर-तन्त्रोक्तं त्रिपुरायाः सुरेश्वरि ॥१॥

१ क ख ग तं च छ त

दिव्याम्बराङ्कित-तनुं मिहिराग्नि-चन्द्र-नेत्राम्[1] ।
सुधांशु-मुकुटां[2] हिम-संनिभाभाम्[3] ॥२॥

१ ग च मिहराग्नि° घ मिहरां कराङनेत्रां २ च °मुकुटुकां छ °मुकटां
३ घ °सन्निभं च च °सन्निभां

सिंहासनां परशु-खड्ग-धरां भुजाभ्याम् ।
ब्रह्मेन्द्र-विष्णु-नमितां त्रिपुरां भजे ऽहम् ॥३॥
अथ वक्ष्ये श्रियो ध्यानं भाषितं रुद्रयामले ।
मुनि-साधक-गीर्वाण-विप्र-वर्गैः सुपूजिते ॥४॥
लक्ष्मीं[1] पद्मासन-गत-कटिं[2] सूर्य-शीतांशु-नेत्राम् ।
उद्यद्-भास्वत्-कनकं[3]-रुचिं पद्म-शङ्खासि-पाणिम् ॥५॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २ क °कटीं ३ क ख °करच° घ °करक° च छ °करचय°

नाना-मुक्ता-मणि-सुशकलां[1]भूषिताङ्गीं[2] द्वि-बाहुम् ।
नित्यं[3] लोक-त्रितय-फल-दां नौम्य् अहं भक्ति-पूर्वम् ॥६॥

१ ? ग नानामुक्तिस्वकलशा° घ °सकला° ङ °सुशकलशा° च °सुकशला° छ °सुशविलां
२ क च छ °भूषितांगां ख भूषितांगि ३ च छ नित्य-

अथ वक्ष्यामि वाग्देव्या ध्यानं विद्या-प्रदं शिवे ।
तन्त्रमुक्तावलौ ग्रन्थे दुर्लभे त्रि-दिवे[1] ऽपि च[1] ॥७॥

१-१ च त्रिदिवैरपि

वाणीं[1] पूर्ण-निशाकरोज्ज्वल-मुखीं कर्पूर-कुन्द-प्रभाम् ।
चन्द्रार्धाङ्कित-मस्तकां निज-करैः संबिभ्रतीम्[2] आदरात्[2] ॥८॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २-२ ख घ संविभ्रतीं सादरात्

वीणाम् अक्ष-गुणं सुधाढ्य-कलशं विद्यां[1] च तुङ्ग-स्तनीम्[1] ।
दिव्यैर् आभरणैर् विभूषित-तनुं सिंहाधिरूढां[2] भजे[3] ॥९॥

१-१ क विद्याच्च तुरंगस्तनीं ख विद्या च तुंगस्तनी २ घ ङ हंसाधिरूठां (ङ °ढा)
३ क ग घ भजेत्

अथ वक्ष्यामि ताराया ध्यानं भैरव-तन्त्रके ।
देव्या भेद-विहीनाया मुनि-साधक-पूजिते ॥१०॥

देवीं पन्नगं[1]-भूषितां[2] हिम-रुचिं शीतांशु-शङ्ख-प्रभाम् ।
मुक्ता-रत्न-परीत-कण्ठ-वलयां रक्ताम्बरां बिभ्रतीम् ॥११॥

१ ख पन्ना° ग पन्नगां छ पन्नाग° २ ख भूषितं च भूषणं छ भूषणां

शूलाब्जासि-गदा-धरां सुर-गणैर् वैकुण्ठ-मुख्यैः स्तुताम् ।
नित्यं लोक-त्रयैक-रक्षण-परां तारां त्रि-नेत्रां भजे[1] ॥१२॥

१ घ भजेत्

अथाहं भुवनेश्वर्या ध्यानं वक्ष्यामि तच्[1] छृणु ।
साधकेष्ट-प्रदे ग्रन्थे निःस्मृतं[2] रुद्रयामले ॥१३॥

१ क तं २ क ग निःसृतं ख निंसृते घ निस्मृते

उ[1]द्यद्-भानु-सहस्र-संनिभ-मुखीं पीन-स्तनीं पद्म-गाम्[2] ।
दोर्भिर् अङ्कुश-पाश-पुस्तक-जयान्[3] संबिभ्रतीं[4] सादरात्[5] ॥१४॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ च पद्मनीं ३ ? क ख ङ च °जयात् घ जयां
४ क ग संविभ्रति ख °तिं च °ती ५ क ङ सादरं ग मादरं

ब्रह्म[1]-विष्णु[2]-महेश्वरेन्द्र-मुनिभिर् नित्यं स्तुतां वन्दनैः ।
स्तोत्राद्यैर् भुवनेश्वरीं त्रि-नयनां हृत्-पङ्कजे ऽहं भजे ॥१५॥

१ क ख घ छ ब्रह्मा° ङ ब्रह्मो° २ ङ °पेंद्र°

अथ वक्ष्यामि मातङ्ग्या ध्यानं पर्वत-नन्दिनि ।
कुब्जिकासर्वस्वे ग्रन्थे[1] ममाप्य् अत्यन्त-दुर्लभे ॥१६॥

१ घ ङ तंत्रे

चे[1]न्द्रार्धाङ्कित[2]-शेखरां त्रि-नयनां कोटीन्दु-सूर्य-प्रभाम् ।
नाना-रत्न-सहस्र-बद्ध-रसनां[3] प्रेतासने संस्थिताम् ॥१७॥

१ प्राक्पाठः ख ओं २ क ग ङ °र्धांकृत° ३ ग नानावद्धसहस्रचंद्ररशनां ङ च °रशनां

शङ्खं तोमर-पट्टिसाब्जं[1]-युगलां[2] दोर्भिर् वहन्तीं मुदा[3] ।
ध्याये ऽहं हृदये सदा भगवतीं मातङ्गिनीं हारिणीम्[4] ॥१८॥

१ क °पट्टिसाच° ख °पटीसौब्जि° ग घ °पट्टसब्जि° २ क °युगमं ग °युगलान्
३ ग सदा घ मुदां ४ क ग घ हारणीं

अथ वक्ष्ये महेशानि शारिका-ध्यानम् उत्तमम् ।

आगमामृतमञ्जर्यां निःस्मृतं[1] दुर्लभं जनैः ॥१९॥

१ ङ निस्मृतं अन्यत्र निःसृतं

श्री[1]-शङ्ख[2]-चक्र-मुसलाम्बुज[3]-युग्म-हस्ताम् ।
नागेन्द्र-हार-वलयाङ्कित-कण्ठ-मालाम्[4] ॥२०॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ख श्रीं ३ क च °मुसुलांवुज° ख °मुशुलांवुज° ग °मुसुलाब्ज° ङ °मुसलाब्ज° ४ च °वालां

सिन्दूर-कुङ्कुम-सहस्र-मरीचि-दीप्तिम्[1] ।
श्रीशारिकां त्रि-नयनां हृदये स्मरामि ॥२१॥

१ ख °प्तां घ °प्री च °प्ति

अथ वक्ष्यामि देवेशि राज्ञी-ध्यानम् अनुत्तमम्[1] ।
वामकेश्वर-तन्त्रोक्तं पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥२२॥

१ ङ उत्तमम्

शीतांशु[1]-बालार्क-कृशानु[2]-नेत्राम्[3] ।
चतुर्-भुजाम् एण-त्वग्-आसन-स्थाम् ॥२३॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ क शीतांशुभ्रशुभालार्क कुशां° ख शीतांशुभ्रशुवा° ग °कृषाण° ङ °कृशानुं ३ क त्रिनेत्रां ख नेत्रो

शङ्खाब्ज-शूलासि-धरां[1] महेशीम्[2] ।
राज्ञीं[3] भजे ऽहं तुहिनाद्रि-रूपाम् ॥२४॥

१ ख घ °शूलाशिधरां छ °शूलाधिधरां २ ख महेशिं ङ महीशीं ३ क ग च राज्ञीं घ राज्ञी

अथ वक्ष्यामि भेडायां[1] ध्यानम् इच्छा[2]-फल-प्रदम् ।
निःस्मृतम्[3] आगमोद्द्योते[4] मया विरचिते स्वयम् ॥२५॥

१ क ङ भीडाया २ क घ इक्ष्या° ३ क निःसृताम् ख घ निसृत्य ग निस्मृताम् ङ निःसृतरया- ४ क आगमंद्योते ख अमगमेकल्पै घ अमागमंकल्पे ङ गमोद्योगे

उद्यच्-छीतांशु-रश्मि-द्युति-चय-सदृशीम्[1] ।
फुल्ल-पद्मोपविष्टां वीणा-नागेन्द्र-शङ्खाम् ॥२६॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं

युध-परशु-धरां[1] दोर्भिर् ईड्यैश्[2] चतुर्भिः ।
मुक्ता-हारांशु[3]-नाना-मणि-युत-हृदयाम् ॥२७॥

१ क ग घ छ °धरा २ क ईज्यैश् ख इंध्वैश् घ ईढै ३ ख घ °हारंशु°

सीधु[1]-पात्रं वहन्तीं[2] वन्दे भेडा[3]-भवानीम् ।
प्रहसित[4]-वदनां साधकेष्ट[5]-प्रदात्रीम् ॥२८॥

१ क ग घ ङ सिंधु° ख शिंधु° च छ शीधु° २ ख वहंतिं च वहंती ३ क ङ भीडा° घ भेडां
४ क ग प्रहिसित° घ प्रहसति° ५ क सादकोष्ट° ख शाधकेष्ट° ग काधकेष्ट°

अथ वक्ष्यामि देवेशि ज्वालामुख्यां[1] अनुत्तमम् ।
ध्यानं मया विरचिते ग्रन्थे ज्वालाशिरोमणौ ॥२९॥

१ क ख च ज्वालामुख्याम्

ज्वाला[1]-परीतास्यं[2]-शिरो[3]रुहां तां सरोज-शङ्खासि[4]-गदा-धरां[5] च ।
सिंहासने[6] स्थापित-पाद-युग्मां[7] ज्वालामुखीं सु-हृदये[8] स्मरामि ॥३०॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ क °परीतासि° च °परीतस्यं° ३ क ग च छ °सरो°
४ ख °संख्यासि° घ °संखाशि° च °शंखाप्ति° छ °शंखस्य° ५ ख ग °धरं
६ ग ङ सिंहासन- ७ क ङ °पद्मां छ °पाणियुग्मां ८ क सुहृदयं ग हृदये
घ सहृदये ङ सद्धृदये च छ मद्धृदये

अथाहं भद्रकाल्याश्च[1] ध्यानं वक्ष्यामि [2]निःस्मृतम्[3] ।
स्वयं मया विरचिते तन्त्रे[4] वै वामकेश्वरे[2] ॥३१॥

१ क च छ ते २-२ ग नास्ति ३ क निःसृनं ङ निःसृतं
४ अतः परम् आवसानं छ नास्ति

[1]मुण्डं विश्वस्यं[2] कर्तुः कर-कमल-तले धारयन्तीं[3] हसन्तीम्[4][1] ।
नाहं तृप्ता वदन्तीं[5] सकल-[6]जन-चर्यं[6] भक्षयन्तीं[7] सदैव ॥३२॥

१-१ ग नास्ति । प्राक्पाठः ख घ ओं २ ङ (पठान्तरम्) विश्वस्य द्विः ३ क च धारयंती
ख धारयंति ४ ख सहंतिं ङ च हसंती ५ ख वदांती च वदंती ६-६ ग ङ °जनमिदं
७ ङ च भक्षयंतो

श्यामां विष्णुं गिरीशम् अरि-कुल-मथनं दोर्भिर् ईड्यैर्[1] धृतासिम्[2] ।
ध्याये ऽहं भद्रकालीं नव-जल-विषदां[3] प्रेत-मध्यासन-स्थाम् ॥३३॥

१ ? क च ईज्यै ख ईर्थैर् ग ईज्यैर् घ ईद्वै ङ रावा २ ख धृतास्यं ग वृतास्यां घ धृताश्यं
ङ हयंतीं च धृतासि ३ ङ प्रहसिनवजलदनिभां च °दपिभां

तुरी-ध्यानम् अहं वक्ष्ये निःस्मृतम्[1] आगमामृते ।
अस्मिंश्च चराचरे ख्याते ब्रह्मणैव[2] प्रकाशिते ॥३४॥

१ घ च निसृतम् २ क ङ ब्रह्मणा वै

नाना-रत्न-निबद्ध-चन्द्र-शकलां मौलौ जटाभिर् वृते ।
पाशाम्भोज-धरां हिमांशु-धवलां दोर्भ्यां द्वि-बाहुं शिवाम् ॥३५॥
सूर्येन्द्व-अग्नि-विलोचनां सित[1]-मुखीं प्रेतासने संस्थिताम् ।
ब्रह्मा-विष्णु[2]-महेश्वरैश्च च नमितां देवीं भजे ऽहं तुरीम् ॥३६॥[3]

१ ग ङ स्मित° २ ङ °पैंद्र° ३ अधिपाठः ङ इत्युद्धारकोशे षष्टः कल्पः६

अथादौ[1] छिन्नमस्ताया ध्यानं वक्ष्यामि निःस्मृतम्[2] ।
स्व-कृते[3] त्रिपुरायाश् च ग्रन्थे देवि शिरोमणौ ॥३७॥

१ क च अथाहं ख तथादौ २ क ख ङ च निःसृतं ३ ख ग सुकृतं च स्वकृतं

ऐणाङ्कांशु-परीत-भाल-फलकां[1] बालार्क-कोटि-प्रभाम् ।
ज्वाला-बद्ध[2]-महार्घ-रत्न-निचयां कन्दर्प-दर्पोज्ज्वलाम् ॥३८॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ घ °मध्य°

शूलास्य्-अङ्कुश-पाश-वेणु-मुसलाम्भोजान्[1] भयान् बिभ्रतीम् ।
भक्तेष्टां[2] छिन्नमस्तकां भगवतीं ध्याये हृद्-अब्जे सदा[2] ॥३९॥

१ क मुसु° ख °मुशुलान्भोजान् ग °भोज्या घ °मुशलान्भोजान् ङ °भोजा च °मुशलांभोजा
२-२ ङ भक्तैः पूजितपादपद्मयुगलां श्रीश्छिन्नमस्तां भजे

दक्षिणाकालिकायाश् च ध्यानं वक्ष्यामि निःस्मृतम्[1] ।
ग्रन्थे काली[2]रहस्ये ऽस्मिन् पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥४०॥

१ क ङ निःसृतम् २ क ग च काले°

ब्रह्मा[1]-विष्णु[2]-शिवास्थि-मुण्ड[3]-रसनां[4] ताम्बूल-रक्ताधराम् ।
वर्षा-मेघ-निभां त्रिशूल-मुसलौ[5] पद्मासि-पाशाङ्कुशान्[6] ॥४१॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ङ °पेंद्र° ३ ख ग घ °मंड° ४ ख ग ङ °रशनां
५ क ख घ °मुसुलौ ग °मखला ङ °मुसुले च °मुशलौ ६ क °शां

शङ्खं[1] साहियुगं[2] धृतां[3] दश-भुजां[4] प्रेतासने[5] संस्थिताम्[5] ।
देवीं दक्षिणकालिकां भगवतीं रक्ताम्बरां तां स्मरे[6] ॥४२॥

१ क शंखां २ ? क स्याहियुगां ख घ शाहियुगं ३ घ धृतो ङ वरं ४ क °भुजा
ङ °भुजैः ५-५ ङ संविभ्रतीं प्रेतगां ६ घ स्मरेत्

अथ वक्ष्यामि श्यामाया ध्यानं पर्वत-नन्दिनि ।
श्यामा-तन्त्रे मया ख्यातं सकलागम-सागरे ॥४३॥
त्रैलोक्य[1]-पूजित-पदाम्बुरुह-द्वयां ताम् ।
कृष्णाम्बुभृत्[2]-सदृश-रूप-धरां त्रि-नेत्राम् ॥४४॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ख वूलांवूभृत्°

शूलासि-शङ्ख-महतीं स्व[1]-भुजैर् वहन्तीम्[2] ।
श्यामां भजे[3] शव-शरीर-कृतासन-स्थाम् ॥४५॥

१ ख त्य° ग ख° घ स° ङ च २ घ वहंति ङ च °ती ३ क च स्मरे

अथाहं कालरात्र्यास् ते ध्यानं वक्ष्यामि निःस्मृतम्[1] ।
मया विरचिते देवि[2] तन्त्रे वै वामकेश्वरे ॥४६॥

१ क ग ङ निःसृतं   २ ख घ ग्रंथे

[1]शूलाब्ज-पाशाङ्कुश-[2]पद्म-हस्तां[2] [3]चतुर्-भुजां धूम-निभां[4] त्रि-नेत्राम् ।
सिंहासन-स्थां धृत-पीत-वस्त्रां[3] ध्याये महेशीं हृदि कालरात्रीम् ॥४७॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं   २-२ क च (व्यत्यासेन) °हस्तपद्मां   ३-३ घ नास्ति (दृष्टि-प्लुतिः)   ४ ख धूम्रनिभ्रां ङ सूर्यनिभां च धूम्रनिमां

नानाभरण-संयुक्ते देवि वक्ष्यामि त्वं शृणु ।
श्रीवज्रयोगिनी-ध्यानं निःस्मृतं[1] कुलिकार्णवे[2] ॥४८॥

१ क घ ङ निःसृतं   २ ङ कालिकार्णवे च कलकार्णवे

[1]इन्द्व्-[2]अग्नि-सूर्य-नयनां पाशाङ्कुश-धरां शिवाम्[3] ।
द्वि-भुजां सिंहम् अध्यस्थां भजे ऽहं वज्रयोगिनीम् ॥४९॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं   २ ग इंद्राग्नि°   ३ घ शुभां

अथ वक्ष्यामि वाराह्या ध्यानं तन्त्रे[1]-विनिश्चितम् ।
यथाभीष्ट-प्रदं देवि कुलचूडामणौ प्रिये ॥५०॥

१ ग घ ङ च तत्र

चन्द्रार्ध-चूडां द्वि-भुजां भुजाभ्यां शूलाङ्कुशौ श्याम-मुखीं वहन्तीम् ।
सूर्याग्नि-चन्द्री-कृत-[1]दृष्टि-पातां[1] ध्याये हृद्-अब्जे विमलां[2] वराहीम्[3] ॥५१॥

१-१ ङ °नेत्रपद्मां   २ क ङ विमला   ३ क वराही ग वहंतीं

अथ वक्ष्यामि देवेशि शारदा-ध्यानम् उत्तमम् ।
शारदापटले ग्रन्थे रचिते ऽपि मया स्वयम् ॥५२॥
[1]षड्-भुजां त्रि-नयनां स्मिताननां शाण्डिल्यर्षि-स्तुते[2]-पाद-पङ्कजाम् ।
पर्वते[3] स्थितवतीं[4] धृत-शूलां शारदां[5] भगवतीं हृदि ध्याये[6] ॥५३॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं   २ ख ग शांडिलेनस्तुत° घ शांडिल्येनस्तुति° च शांडिल्यार्षिनुत°
३ ग घ पर्वत- ङ च पर्व-   ४ क घ स्थितवती   ५ ख सरदा ग शारदा । च द्विरुक्तिः
६ घ ध्यायेत्

अथ वक्ष्यामि देवेशि त्वं[1] शृणु[1] ध्यानम् उत्तमम् ।
कामेश्वर्यास् त्रिपुरायाः सर्वस्वे तन्त्रकोत्तमे ॥५४॥

१-१ ङ (व्यत्यासेन) शृणु त्वं

[1]त्रि-लोचनां सूर्य-सहस्र-शोभां सिंहासन-स्थां द्वि-भुजां धृतासिम् ।
पीताम्बरां विष्णु-महेश-सेव्यां कामेश्वरीं तां हृदये स्मरामि ॥५५॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं

अथ वक्ष्यामि गौर्यास् ते ध्यानं भैरव-तन्त्रके ।
ग्रन्थे मया विरचिते पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥५६॥

[१]गौराङ्गीं[२] धृत-पङ्कजां त्रि-नयनां श्वेताम्बरां सिंह-गाम् ।
चन्द्रोद्भासित-शेखरां स्मित-मुखीं[३] दोर्भ्यां वहन्तीं[४] गदाम् ॥५७॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २ घ च गौरांगी ३ क °मुखां ४ घ च वहंती

विष्ण्व्-इन्द्रा[१]म्बुज-योनि-शंभु-त्रिदशैः संपूजितांघ्रि-द्वयाम्[२] ।
गौरीं[३] मानस-पङ्कजां[४] भगवतीं[५] भक्तेष्ट-दां तां भजे[६] ॥५८॥

१ क विस्त्वंद्रा° ख वन्हिद्रा° ग विष्णवेंद्रा° घ विस्लिद्रा° च किल्विद्रा° २ क °द्वयीं
ख °द्वयं ३ क घ च गौरी ४ क ङ च °पंकजे ग °पंकजै ५ क घ भगवती
६ घ भजेत्

अथाहम् अन्नपूर्णाया ध्यानं वक्ष्यामि त्वं[१] श्रृणु ।
निःस्मृतं[२] भैरवे[३] तन्त्रे मया देवि प्रकाशिते ॥५९॥

१ क घ तं २ ख निःसृतं घ ङ निसृतं अन्यत्र निस्मृतं ३ क ग भैरवी-

[१]चन्द्रार्ध-मौलिं द्वि-भुजां त्रि-नेत्रां शूलाक्ष-माले द्वि-भुजैर् वहन्तीम् ।
एणासन-स्थां भुजगोपवीतां ताम् अन्नपूर्णां हृदये स्मरामि ॥६०॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं

कुलवागीश्वरी-ध्यानं वक्ष्यामि त्वं श्रृणु प्रिये ।
आगमामृतमञ्जर्यां दुर्लभायां ममापि च ॥६१॥
[१]त्रिशूलासि-धरां[२] दोर्भ्यां रक्तास्यां वह्नि-संनिभाम्[३] ।
त्र्य्-अक्षां सिंहासन-गतां कुलवागीश्वरीं भजे[४] ॥६२॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २ ख घ त्रिशूलास्थ° ३ ख °सन्निभा च °प्रभां ४ घ भजेत्

अथ वक्ष्ये गणेशस्य ध्यानं गीर्वाण[१]-पूजिते ।
आगमार्णवपीपूषे[२] दुर्लभे भुवने ऽम्बिके ॥६३॥

१ क ख गिर्वाण° ग घ गीर्चाण° २ क आगमार्णवपीपूषे ख आमार्णवं च पीपूषे

[१]द्वि-चतुर्दश-वर्ण-भू-चितं[२] मुसलाम्भोज[३]-धरम्[४] अह्य्-उपवीतम्[५] ।
द्वि-मृगाधिप-गामिनं[६] त्रि-नेत्रं शिव-पुत्रं[७] द्वि-रदाननं[८] भजे ऽहम् ॥६४॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ? घ °वर्णविभूषितं ३ क गंमुसलांभोज° ख मुसुलांभोज°
ग मुसुलाबोज° घ मुश° ङ गंमुसलांभोज° च गंमुशलांभोज° ४ क °धरांम् ङ °धरो
५ ? क अह्योपवीतं ख घ अह्युपीतं ङ रगोपवीतं च अहोपवीतं ६ च °मृगाधिपवाहनं
७ ख °पूत्रं च °सुतं ८ क °रताननं ख वरदाननं

अथ ध्यानं कुमारस्य वक्ष्यामि श्रृणु पार्वति ।
निःस्मृतम्[१] आगमोद्द्योते[२] मया विरचिते शिवे[३] ॥६५॥

१ क ख ङ च निसृतम् ग घ निस्मृतम् २ क च आगमोद्योते ख अगमद्योत
ग घ आगमोद्योते(घ °त) ३ ङ च स्वयं

हिमाद्रि[१]-श्वेतं[२] द्वि-भुजं भुजङ्गैः परीत-गात्रं शिखि-विष्टर-स्थम् ।
नागेन्द्र[३]-कन्या-प्रिय-पुत्रम् आद्यं हृदि स्मरे ऽभीष्ट-प्रदं कुमारम् ॥६६॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ग घ हेमा° ङ हिमाद्रिगौरं ३ ख घ नगेंद्र°

हैहयस्य[१] ब्रवीम्य् एवं[२] ध्यानं तव कुतूहलात् ।
यथाभीष्ट[३]-प्रदं नृणाम् उड्डामर-विनिश्चितम् ॥६७॥

१ क हेहयस्य ख मस्य घ हैयग्रीवस्य २ क च अहं ३ क यथाभि° ख घ यथाभिष्ट°

सहस्र-भुज-मण्डली-जिततमीचरेशाधिपम् ? ।
हिमांशु-सदृशाननं धृत-सहस्र-तूणीरकम् ॥६८॥
सिताम्बर-धरं सदा तुरग-राज-मध्य-स्थितम् ।
स्मरामि भुवनाधिपं हृदि तु कार्तवीर्यार्जुनम् ॥६९॥
अथ वक्ष्यामि देवेशि ध्यानं तस्य विनिःस्मृतम्[१] ।
मृत्युंजयस्य देवस्य ग्रन्थे कुब्जाशिरोमणौ ॥७०॥

१ क च निःसृतं घ निश्चितं

चन्द्रोद्भासित[१]-मूर्धजं सुर-पतिं पीयूष-पात्रं वहन् ।
हस्ताब्जेन सुधांशु-कोटि-विमलं हास्यस्य[२][३] पङ्केरुहम्[२] ॥७१॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २-२ ङ चंद्राम्रताम्लावितम् ३ क च हास्यास्य ग हासस्य

सूर्याग्नीन्दु-विलोचनं कर-तलैः[१] पाशाक्ष-सूत्राङ्कुशा- ।
-म्भोजान् बिभ्रतम् अक्षयं पशु-पतिं मृत्युंजयं तं स्मरे[२] ॥७२॥

१ ख करतले २ क स्मरेत्

सुग्रीवस्याथ वक्ष्ये ऽहं ध्यानं पर्वत-नन्दिनि ।
कुलचूडामणौ ग्रन्थे निर्मितं[१] मन्त्र-सागरे ॥७३॥

१ क च निस्मृतं घ निर्मितं

बालं[१] षोडश-हायनं कपि-पतिं वह्नि[२]-प्रभा-भास्वरम् ।
दोर्भिर् वृक्ष-गदा-धनुः-शर-चयान् संबिभ्रतं सादरात्[२] ॥७४॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २-२ ख नास्ति (दृष्टि-प्लुतिः)

वन्द्यं[१][२] देव-स्वरूपिणं[३] रघु-पतिं[४] चाराधयन्तम्[५] मुदा[१] ।
ध्याये ऽहं भगवन्तम् अर्क-तनयं सुग्रीवदेवं[६] हृदि ॥७५॥

१ १ ङ सीतामार्गणसक्रवानखलैराराध्यमानं भजे काकुत्स्यं भजमानमर्कजनयं २,३ ग नास्ति
२,३,४ ख नास्ति (दृष्टि-प्लुतिः) ५ ग घ चाधारयंतं ६ घ सुग्रीवं

अथाहं ते हनुमतो ध्यानं वक्ष्यामि निःस्मृतम्[1] ।
कुलचूडामणौ ग्रन्थे पर्वतेश्वर-नन्दिनि ॥७६॥

१ क ङ च निःसृतं ख ग घ विस्मृतं

रामेष्ट[1]-मित्रं जगद्-एकै[2]-वीरं प्लवङ्ग-राजेन्द्र-कृत-प्रणामम् ।
सुमेरु-शृङ्गाभम् अचिन्त्यम् आद्यं हृदि स्मरे ऽहं हनुमन्तम् ईड्यम्[3] ॥७७॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ख गदेक° ग रजगदेक° ङ जगदेव° ३ ग ईद्यं घ ईल्यं

अथ ते भैरवस्याहं ध्यानं वक्ष्यामि पार्वति ।
निःस्मृतं[1] भैरवे[2] तन्त्रे यथाभीष्ट[3]-फल-प्रदम् ॥७८॥

१ क च निःसृतं ख ग ङ निस्मृतं घ निसृतं २ क ग भैरवी- ३ ख यथाभिष्ट°

कपाल[1]-हस्तं भुजगोपवीतं कृष्ण-छविं दण्ड-धरं त्रि-नेत्रम् ।
अचिन्त्यम् आद्यं मधु-पान-सक्तं हृदि स्मरे[2] भैरवम् इष्ट-दं तम् ॥७९॥

१ प्राक्पाठः घ ओं २ क भजे घ स्मरेद्

अथ वक्ष्यामि सूर्यस्य ध्यानं तन्त्रे[1]-विनिश्चितम् ।
त्रिपुरासर्वस्वे ग्रन्थे दक्षिणामूर्तिना कृते ॥८०॥

१ ख ग ङ च तत्र

प्रत्यक्ष[1]-देवं विषदं सहस्र[2]-मरीचिभिः शोभित-भूमि-देशम् ।
सप्ताश्व-गं सद्-ध्वजं[3]-हस्तम्[4] आद्यं देवं भजे ऽहं मिहिरं[5] हृद्-अब्जे ॥८१॥[6]

१ प्राक्पाठः घ ओं २ ख राहस्रं घ सहस्रैर् च सहस्रं ३ ? क ध्वज° ख सद्भुज°
ग द्ध्वज° घ सद्ध° ४ क °सहस्रम् घ ङ °सहस्तम् ५ क मिहदं घ मिहिर ङ मिहरं

६ अधिपाठः ख सू

अथ वक्ष्यामि सौम्यस्य[1] ध्यानं भैरव-तन्त्रके ।
यथाभीष्ट[2]-प्रदं सत्यं[3] सुरासुर-नमस्कृते[4] ॥८२॥

१ ग ङ सोमस्य २ ख घ यथाभिष्ट° च यथाभीष्टफलं ३ च नास्ति
४ ग च नमस्कृतं

सोमात्म[1]-जं[2] हंस[3]-गतं[4] द्वि-बाहुं शङ्खेन्दु-रूपं ह्यूं[5] असि-पाश-हस्तम्[6] ।
दया-निधिं भूषणैं[7]-भूषिताङ्गं बुधं स्मरे[8] मानस-पङ्कजे ऽहम्[3] ॥८३॥[9]

१ प्राक्पाठः घ ओं २ ग सोमात्मजमिति ३-३ ग नास्ति ४ ख घ हस्तगतं
च हंसगतिं ५ क च नास्ति ६ ङ °पाणिम् ७ ख भूषिते ८ ख स्मरेन्

९ अधिपाठः ख बु

अथ[1] वक्ष्यामि शुक्रस्य ध्यानं तन्त्रे[2]-विनिश्चितम् ।
कुब्जिकासर्वस्वे[3] ग्रन्थे[3] ब्रह्मणैव प्रकाशिते[4][1] ॥८४॥

१-१ च ८७ श्लोकात् परम् २ ख ग घ ङ च तत्र ३-३ घ कुब्जिकापि च सर्वस्वे
४ क घ प्रकाशितं ख °तो

[1]संतप्त-काञ्चन-निभं [2]द्वि-भुजं दयालुं पीताम्बरं धृत-सरो[3]रुह-द्वंद्व-शूलम्[4] ।
क्रौंचासनं[5] च[6] सुरै[6]-सेवित-पाद-पद्मं शुक्रं स्मरे [7]द्वि-जयनं हृदयाम्बुजे[8] ऽहम्[2] [1] ॥८५॥

१-१ च ८४ श्लोकेन सह ८७ श्लोकात् परम् । प्राक्पाठः ख घ ओं   २-२ ग इत्यादि
३ क °शिरो° घ °सशे च °सरी°   ४ क °शुक्रौ ख °श्रूलं   ५ क चासन ङ क्रौञ्चासनं
६-६ क सुर° ख च शुर° ङ ह्यसुर° च असुर°   ७ क च त्रि°   ८ क हृदयंवुजे
ख हृदियंकुजे घ हृदियंवुजे ङ हृदियंकजे

अथ वक्ष्यामि जीवस्य श्रृणु पार्वति तत्त्वतः ।
ध्यानं भैरव-तन्त्रोक्तं सकलार्थ-प्रदं नृणाम् ॥८६॥
तेजो-मयं [1]शक्ति-त्रिशूल-हस्तं सुरेन्द्र-ज्येष्ठ-स्तुत-पाद-पद्मम्[2] [1] ।
मेधा-निधिं[3] मत्स्य-गतं ? द्वि-बाहुं गुरुं स्मरे[4] मानस-पङ्कजे ऽहम्[1] ॥८७॥[5]

१-१ ग शक्तिमित्यादि   २ ख घ °पंकजां(घ °जं)   ३ ख °नीधिं च °निधिर्
अन्यत्र °निधि-   ४ क ङ च स्मरेत्सदा   ५ अधिपाठः ख जी

अथ वक्ष्यामि चन्द्रस्य ध्यानं देवि श्रृणु प्रिये ।
निःस्मृतम्[1] आगमोद्द्योते[2] नाना-ध्यान-सरित्पतौ ॥८८॥

१ ख निस्मृतम् ग निस्मृताम् घ निसृताम्   २ क च आगमोद्योते ख ग घ आगमद्योते
ङ चागमोद्योते

[1]शङ्ख-प्रभम् एण-प्रियं[2] [3]शशाङ्कम् ईशान-मौलि-स्थितम् ईड्यं[4]-रूपम् ।
तमी-पतिम्[5] अम्बुजं[6]-युग्म-हस्तं ध्याये हृद्-अब्जे शशिनं ग्रहेशम्[7] [3] ॥८९॥[8]

१ प्राक्पाठः घ ओं   २ ख मेणप्रिये ग पेणप्रियं   ३-३ ग इत्यादि   ४ ख ईड्य° घ ईज्य°
५ घ तमापतिं   ६ ख घ नीरज°   ७ क ग्रहेंद्र ख गृहशं घ ग्रहेद्र
८ अधिपाठः ख चं

अथ वक्ष्यामि भौमस्य[1] ध्यानं तन्त्रे[2]-विनिश्चितम् ।
आगमामृतमञ्जर्यां [3]श्रृणुष्वैक-मनाः[4] प्रिये[3] ॥९०॥

१ ङ देवेशि   २ क ख ग ङ च तत्र   ३-३ ङ भौमस्यैकमनाः श्रृणु
४ ख घ °मना ग °मनः

[1]प्रतप्त-गाङ्गेय-निभं ग्रहेशं[2] सिंहासन-स्थं[3] कमलासि-हस्तम् ।
सुरासुरैः पूजित-पाद-पद्मं[4] भौमं दयालुं[5] हृदये स्मरामि ॥९१॥[6]

१ प्राक्पाठः घ ओं   २ ख ग गृहेशं   ३ ख °स्थां   ४ क ङ °युग्मं   ५ क घ दयालं
६ अधिपाठः ख भौ

अथ वक्ष्ये शनेर्[1] ध्यानं यथाभीष्ट[2]-फल-प्रदम् ।
निःस्मृतं[3] च महेशानि शुभ-दम् आगमामृते[4] ॥९२॥

१ क च शनैर् घ शने २ ख यथाभिष्ट° ३ क ख ङ च निःसृतं ग निस्मृतं घ निसृतं
४-४ घ शुभदमालयामृते ङ शुभदं चागमामृते च शुभदमृतसागरे

नीलाञ्जनाभं[1] मिहिरेष्ट-पुत्रं ग्रहेश्वरं पाश-भुजङ्ग-पाणिम्[2] ।
सुरासुराणां भय-दं द्वि-बाहुं स्मरे[3] शनिं[3] मानसे[4]-पङ्कजे ऽहम् ॥९३॥[5]

१-१ ग नीलांजनाभमित्यादि। प्राक्पाठः ख घ ओं २ घ °मानं ३-३ ङ (व्यत्यासेन) शनिं स्मरे ४ ख नामसु ५ अधिपाठः ख श

अथाहं[1] सैंहिकेयस्य[2] ध्यानं वक्ष्यामि त्वं[3] शृणु ।
निःस्मृतं[4] फल-दं नृणां तन्त्रे वै वामकेश्वरे ॥९४॥

१ घ अथ २ क च सैंहिकेयस्य ख सौंहिकीयस्य घ सैहकेयस्य ३ क तं
४ क ङ च निःसृतं ख घ निसृतं ग निस्मृतं

शीतांशु[1]-मित्रान्तकम् ईड्यं[2]-रूपं घोरं[3] च वैडूर्य-निभं द्वि-बाहुम्[4] ।
त्रैलोक्य-रक्षा[5]-परम्[6] इष्ट-दं च राहुं[7] ग्रहेन्द्रं[8] हृदये भजे[8] ऽहम् ॥९५॥[9]

१ प्राक्पाठः घ ओं २ घ ईज्यं ३ क ग चोरं च घोरं ४ घ °बाहूं ५ क घ °रक्ष्या°
६ ङ °प्रदम् ७ घ राहूं ८-८ ग ङ स्मरामि ९ अधिपाठः ख रा

अथ वक्ष्यामि केतोश् च ध्यानम् आगम-निश्चितम्[1] ।
निःस्मृतं[2] आगमोद्द्योते[3] ग्रन्थे वै मन्त्र[4]-सागरे ॥९६॥

१ ख °विनिश्चितं २ क ख ङ च निःसृतं ग निस्मृतम् घ निसृतम्
३ ख ग घ आगमद्योते ४ ङ तंत्र°

लाङ्गूल-युक्तं भय-दं जनानां कृष्णाम्बुभृत्-संनिभम् एक-वीरम् ।
कृष्णाम्बरं शक्ति-त्रिशूल-हस्तं केतुं भजे मानस-पङ्कजे ऽहम् ॥९७॥[2]

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ अधिपाठः ख के

अथ वक्ष्यामि देवेशि भवानी-ध्यानम् उत्तमम् ।
कुलचूडामणौ ग्रन्थे निःस्मृतं[1] भुवनेश्वरि ॥९८॥

१ क ङ च निःसृतं ख घ निसृतं ग निस्मृतं

अरि-शङ्ख-कृपाण[2]-खेट-बाणान्[3] स्व-धनुः[4] शूलक-तर्जनीं दधानाम्[5] ।
भय-दां[6] महिषोत्तमाङ्ग-संस्थां नव-दूर्वा-सदृशीं[7] भजे भवानीम् ॥९९॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ख अरीशंखंण° ३ घ °बाणां ङ च °बाणान् ४ क ग ङ सुधनुः ख स्वधनु च स्वधनः ५ ग च दधानं ६ क भयहां ग भवतां ७ क °दुर्वासदृशीं
ख °दूवासदशीं ग °दूर्वांसदृशीं घ °दुर्गांशदृशीं

अथाहं बगलामुख्या[1] ध्यानं वक्ष्यामि निःस्मृतम्[2] ।

आगमामृतमञ्जर्यां सुरासुर-नमस्कृते ॥१००॥

१ ग भगला° २ ग-वर्जम् अन्यत्र निःसृतं ग निस्मृतं

नाना[1]-रत्न-निबद्ध-रम्य[2]-मुकुटां[3] पीताम्बरां भाग्य-दाम्[4] ।

घर्मांश्व[5]-अग्नि-शशाङ्क-रश्मि[6]-नयनां सिंहासन-स्थां शिवाम् ॥१०१॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ख ग °रस्य° ३ क नास्ति । च °रसनां ४ ख °दं

५ क घ घर्मांश्व° ख धर्मांश्व° ६ ख °रस्मि°

सद्-गाङ्गेय-निभां[1] महार्घ[2]-मणिभिर् उद्भासिताङ्गीं[3] सदा ।

देवीं[4] श्री-बगला[5]मुखीं हृदि भजे भक्तेष्ट-दां[6] मुक्ति[7]-दाम् ॥१०२॥

१ क सद्गांगेयनिभां ख सच्चंजीयनीभां ग सश्चंडीयनिभां घ यच्चंडीयनिभां ङ पाठान्तरम् सश्चंडीशरतां च सद्गांगेय- २ ख घ महर्ध° ग महार्ध° ३ ख °सितांगिं घ °सितांगी° ४ क देवी च देवे ५ ग श्रीभगला° ६ क भक्तेष्टिदा ख भक्तप्रदां घ भक्तैष्ठिदां

७ क ङ च भुक्ति°

अथ वक्ष्ये शृणोषि त्वम् इन्द्राक्षी[1]-ध्यानम् उत्तमम् ।

निःस्मृतं[2] जगद्-ईशानि[3] ग्रन्थे वै रुद्रयामले ॥१०३॥

१ ख इंद्रछी° ग ङ इंद्राणी° च इंद्रक्ष्या २ क घ ङ निसृतं ख च निःसृतं ग निस्मृतं

३ क ख घ च °एशानि

मालास्य्[1]-अङ्कुश[2]-पद्म-युग्मक-धरां साहस्र[3]-नेत्रां शिवाम्[3] ।

मत्तैरावण-पृष्ठ-गां[4] शशि-मुखीं त्रैलोक्य-रक्षा-पराम् ॥१०४॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ क ख मालास्यंकुस° ग मालासिंकुश° च मालास्वंकुश°

३-३ ङ चक्षुःसहस्रांकितां ४ ग मंत्रैरावणष्टगां घ मत्तेरावतपृष्टगां

दोर्भिर् गान-रतां स्फुटाम्बुज-निभां[1] ब्रह्मादि-देवैः स्तुताम् ।

इन्द्राक्षीं[2] जन-मातरं हृदि[3] भजे कारुण्य-रूपां पराम्[4] ॥ १०५ ॥

१ क सरोरुहमुखीं च फुल्लांवुजनिभां २ ख इंद्राक्ष्यं च इंद्राक्षी

३ क च हरि ४ घ भजे

अथ वक्ष्ये महेशानि[1] खेचरी-ध्यानम् उत्तमम् ।

यां[2] ध्यात्वा खेचरीं[3] योगी[4] जीवन्-मुक्तो भवेत् कलौ[5] ।

[6]ग्रन्थे भैरव-तन्त्राख्ये[7] निःस्मृते[6] त्रिदशार्चिते ॥१०६॥

१ क च महादेवि २ क ग यं ३ क ख ग खेचरी ४ क देवि ५ ख कालौ

६-६ घ नास्ति ७ ख °तंत्राख्या ८ क ख घ च निःसृतं(ख °ते) ग ङ निस्मृतं (ग °ते)

विनिद्र[1]-कमलोत्पलैर् मुनिभिर् अर्चितांघ्रि-द्वयाम् ।

सितासित-कराननां[2] सित-करोज्ज्वल[3]-शेखराम्[4] ॥१०७॥

१ प्राक्पाठः ख घ ओं २ ङ °करांबुजां ३ क शितकरांज्वल° ख सितकंरोज्वल° अन्यत्र सितकरोज्वल° ४ क घ ङ च °छेखरां ख °छखरं

रवीन्दु[1]-शिखि[2]-लोचनाम् अभय-पुस्तकौ[3] बिभ्रतीम् ।
स्मरामि हृदि खेचरीं भुवन-मातरं सिद्धि-दाम् ॥ १०८॥

१ क रवींद्र° २ ग च °शशि° ३ ग °पुस्तंको ङ °पुस्तको

एतासां देव-देवेशि मन्त्र[1]-ध्यान-चयं[2] स्मृतम्[3] ।
यस्य[4] कस्य[4] न दातव्यं ग्रन्थम्[5] उद्धारकोशकम् ॥१०९॥

१ घ मंत्रा° च तंत्र° २ ङ °चयः ३ ङ स्मृतः ४-४ च यस्मै कस्मै ५ घ मंत्रम्

ऋषय ऊचुः

धन्यः स यस्य पुत्रस् त्वं सकलागम-पार-गः ।
जय त्वं स्व-गृहं गन्तुम् आज्ञापयितुम् अर्हसि ॥११०॥

श्रीदक्षिणामूर्तिर्[1] उवाच

गच्छध्वं मुनयः सर्वे क्षमध्वं कृपया मम ।
इत्य् उक्ता मुनयो जग्मुः स्व-गृहं मन्त्र-लालसाः ॥१११॥

१ ग घ च नास्ति

ईश्वर उवाच

दक्षिणामूर्तिना तेन दृष्ट्वा तन्त्रान् मनो-रमान् ।
कृतम् उद्धारकोशाख्यं ग्रन्थं गोप्यतमं कुरु ॥११२॥

देव्य्[1] उवाच

क्रीतास्मि भवतानेन ग्रन्थेनाहं सुरेश्वर ।
इत्य् उक्त्वा सु-महा-कुञ्जं[2] कैलासाद्रेश् च जग्मतुः ।
उभौ[3] ताव् अम्बिका[3] देवी देवश् च चन्द्र-शेखरः ॥११३॥

१ क श्रीदेव्य् २ क सहमाकुंजं ख स महाकुञ्वं ग ममहाकुंजं घ सासनुकुंजं च हसाकुजं ३-३ क ताशुभामंविका ख ओंभौताविंवका

इति श्रीदक्षिणामूर्ति[1]-विरचित उद्धारकोशे[2]
सकलागम-सारे[3] षोडश-देवी-सप्त-देवी-सप्त-कुमार-नव-ग्रह
-चतसृ-देवी-कोश-ध्यान-निर्णयो[4] नाम
सप्तमः कल्पः ॥[5]

१ ख श्रीदक्षिणामूर्तिमुनि° २ ङ उद्धारकोशाख्ये ३ क च °सागरे घ °शारे ४ क देविसप्त-कुमारनवग्रहचतश्रिदेवीध्यानविर्नयो ख खोडसदीप्रंनामंत्रध्यानश्रीविशालवर्णनं

ग घ ङ षोडशदेवीसप्तकुमारनवग्रहसप्तदेवीकोशध्याननिर्णयो

च सकलध्यानं निर्णयो

५ अधिपाठः क ३ ॥ ॥

३ (६४ वारान्)

ख संवत् १८५३ मीति वैशाखशुक्ला १४ भृगुवाशरे लिषत्तंतिवाडिशितावरायस्य शुभमस्तु ॥

ग समाप्तो यमुद्धारकोशः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ओं नमो भगवते ह्रीं एकदंष्ट्राय

हस्तिमुखाय लंवोदराय उच्छिष्टमहात्मने ओं क्रौं गं घे घे स्वाहा १

घ समाप्तम् शुभ श्री सं १८९९ आषाढवदी मिथुनार्कभुक्तदिनाः १२

ङ समाप्तो यमुद्धारकोशः शुभाय भवतु लेखकपाठकश्रोतृणाम्

च संवत् १७३५ श्रावण शुद्रि १ लिपितं बुलाकी ब्राह्मणजो इसीपठनार्थं शुभमस्तु ॥ श्लो ६१६ ॥

प्रथमं परिशिष्टम्

१

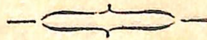
घ प्रथमे कल्पे ५६ श्लोकात् परं ज्वालामुखी-मन्त्रावसानं पाठान्तरम्

आगमलहर्यां तारं परपिकमलाकामं विश्वं ततो वरेत्
भगवती माहेश्वर्यै चान्नपूर्णे पि ठद्वय अभेदः
कामं परापि कमला तारं विश्वं ततो वदेत्
तंत्रसारे प्सारिकपै
तारं कुर्चं श्रियं मायां शून्य सिंधुरमेव च
नाम श्मरी मनोरंते मंत्रो यं भुवि दर्लभं इत्युद्धार
ओं नमः शारदायै
तारं रमाशक्तिमायारश्मरी
नाम संवदेत् भगवत्यै शारदायै मनोरंते पराचनम् मंत्रोद्धार
प्रणवं माया च कमला शक्तिवाग्भवनन्मथौ
इद्राक्षीवज्रहस्ते च हरमंतेम्रिवल्लभा
ओं नमो वगलामुख्यै
मृत्स्नां तारं च देवेशि वगलामुखी सर्वदा
दुष्टानां वा च मुखकं पदं स्तंभययुग्मकं
युग्मं च कीलयं जिह्वा मनुठंद्वयमुत्तमं
ओं नमो महतर्यायै
तारकाज्योति प्रणवं मध्ये ताराभिधं न्यसेत्
अंते श्मरी महादेवि मंत्रो यं शत्रुसूदनः
त्रुं त्रां त्रों महातुर्यायै नमः ॥

२

घ द्वितीये कल्पे कालरात्री-मन्त्रात् परम् आ विंश-श्लोकं पाठान्तरम्

भैवागमतंत्रे
ओं नमो कुलवागीश्वर्यै
तारं लक्ष्मी कामद्विंभकुर्चकाक्षाभिधं ततः
चंद्रः पद्मास्पृहापद्मो वेश्यायद्यो वर्नं मनुः
ओं नमो पद्मावत्यै
तारं रमापराकामपद्मा च तीविचीति च
मम वरं देहियुग्मं नीरमयं हरं मनुः
कुब्जिकातंत्रे
ओं नमः पराशक्त्यै तारं कामपराशक्तेः
रमावस्त्रं ततो भिधम् वाग्भवं च द्वयं देवि मंत्रराजोयमीरितः
ज्ञानार्णवे
ओं नमो छिन्नमस्तयै
लज्जां लक्ष्मीं तथा मायां द्वादशकामथामपि
वैरोचनीवज्रये द्वे फट् स्वाहा मायया युते
आगमलतिकायां
नमो महालक्ष्म्यै
तारं रमां परं कामं शक्तिवीजं च
वाग्भेवं महालक्ष्मीप्रसीदेति युग्मं मायं कजत्रयं
तन्त्रोच्चये भैरवार्णवे
ओं नमो भवान्यै
तारं रमा रमा माया तारं
माया रमा रमा फडंतः हूं
समाख्यातं मंत्रः सर्वार्थसाधकः
ज्ञानसागरे

द्वितीयं परिशिष्टम्

पुरुष-नामानि

अक्षोभ्य	१. १६, २. २, ३, २२
अक्षोभ्यक	३. २
उद्दालक	३. ४
गालव	३. ४
दक्षिणामूर्ति	१. ६, १६, १८, ६४, २. ३, ३. २, ५, ६, ११, १२, १४, ५१^{२}, ७५, ४. १५, ५. ३, ४, १८, ४२, ६. २, १३, ७. ८०, १११, ११२
मतङ्ग	२. २४
मातङ्ग	३. ४
लोहित	३. ४
शङ्ख	३. ४
शाण्डिल्य	३. ४, ७. ५३

तृतीयं परिशिष्टम्

नदी-पर्वत-नगर-नामानि

रेवा (नदी)	१. ४, ७
श्रीगर्भा (पुरी)	१. ४
स्फाटिकोर्वीभृत्	१. १

चतुर्थं परिशिष्टम्

मन्त्र-नामानि

अनलप्रिया	२. ४३
अन्नपूर्णा	३. ४१-४२
अपर्णा	पृष्ठं ३२
अम्बिका	पृष्ठं ३३
आदित्य	४. ६-७
इन्द्राक्षी	६. १०-११
उग्रतारा	पृष्ठं ३०
एकजटा	पृष्ठं ३०
कामेश्वरी	३. ३३-३५
कार्तवीर्यार्जुन	३. ५९-६०
कालरात्री	२. १४-१५
कुब्जिका	पृष्ठं ३२
कुमार	३. ५७
कुलवागीश्वरी	३. ४३-४५
केतु	४. ३०
खेचरी	६. १४-१६
गणेश	३. ५५-५६
गौरी	३. ३९
चक्रिणी	पृष्ठं ३१
चण्डिका	२. ३२
चन्द्र	४. १९
चामुण्डा	२. ३३
छिन्नमस्तका	२. ९, पृष्ठं ३४
ज्वालामुखी	१. ६२

पञ्चमं परिशिष्टम्

बीज-नामानि

षष्ठं परिशिष्टम्

ध्यान-नामानि

भौम	७. ९०-९१
मातङ्गी	७. १६-१८
मृत्युंजय	७. ७०-७२
राज्ञी	७. २२-२४
वज्रयोगिनी	७. ४८-४९
वाग्देवी	७. ७-९
वाराही	७. ५०-५१
शनि	७. ९२-९३
शारदा	७. ५२-५३
शारिका	७. १९-२१
शुक्र	७. ८४-८५
श्यामा	७. ४३-४५
श्री	७. ४-६
सुग्रीव	७. ७३-७५
सूर्य	७. ८०-८१
सैंहिकेय	७. ९४-९५
सौम्य	७. ८२-८३
हनुमत्	७. ७६-७७
हैहय	७. ६७-६९

सप्तमं परिशिष्टम्

तन्त्र-नामानि

वृतिस्थेष्व् (   ) अङ्केषु तन्त्रनामानि पूर्वस्माद् उद्धृतानि

आगमलहरी	१. ३२, २. १०, ३. ७१, ७२, ४.२४, (२६), ६. ६
आगमशिरोमणि	३. ७३, ४. ११
आगमसिन्धु	१. ४१
आगमामृत	७. ३४,९२
आगमामृतमञ्जरी	५. २५, ५०, ७. १९, ६१,९०,१००
आगमार्णवपीयूष	७. ६३
आगमालंकार	१. २६,३९, ३. ३८, ७०
आगमालंकारण	५. ३१
आगमोद्द्योत	७. २५,६५,८८,९६
उड्डामर	१. २२,३७, २. १८, ३. ५९, ७. ६७
उद्धारकोश	१. ११,१२,१३, १५, ७. १०९,११२
कामिनीकल्प	२. २१
कालरात्रीकल्प	२. १४
कालिकासर्वस्व	५. ४८
कालीपटल	४. १९
कालीरहस्य	५. ११, ७. ४०
कालीसर्वस्व	३. ३६,(३७)
कुब्जाशिरोमणि	७. ७०
कुब्जिकासर्वस्व	१. ४५, ४.१०, ५.९, २८, ३९, ७. १६, ८४
कुलचूडामणि	१. ४९, ६०, ३. ४०, ५७, ६२, ५. १६, २६, ५९, ७. ५०, ७३, ७६, ९८
कुलसिद्धसंतान	१. ४७
कुलिकार्णव	२. २७, ५.४०,७.४८
छिन्नारहस्य	१. २४, ४३, (४४), ३. ४७, ५. २४
छिन्नाशिरोमणि	१. २९, २. ९, ३. ६१, ५. १९, ४५, ५७
ज्वालाशिरोमणि	२.२८, ७.२९

अष्टमं परिशिष्टम्

मन्त्रोद्धाराः

शब्दानाम् अर्था अपि सर्वत्र निवेशिताः

अ	आत्मन्, पैतामह, मनः, मानस, स्वान्त, हृद् ५.५
अं	धरारुह, पादप, भूरुह, वृक्ष ५. २१
अः	ध्रौव, नाग, भाग्य, भावन, भूधर ५. २२
अग्नि	र ५. ५२ रं १. ५९, ६०, ३. ६९ रां १. ५७
अञ्जनी	ड ५. ३६
अत्युग्र	ख्रीं ३. ४७
अनिल	ढ ५. ३७
अप्	स्वाहा १. ३७, ३. ६५, ६७
अब्धि	रुं ३. ६६, ६९[२]
अभ्र	व ५.५४ वीं ३.६६,६८
अमर	क्ष ५. ५९
अम्बर	आ ५. ६ आं १. ५५, ४. ८ ह १. ५५ ह्मौः ४. ६, ८[२]
अम्बुज	ठ ५. ३५ ठः १. ५२
अम्बुभृत्	व ५. ५४ वीं ३. ६८
अम्भोज	ठः ३. ४५
अर्कज	छ ५. ३०
अर्कबन्धु	घ ५. २७
अली	ए ५. १५
अवल	व ५. ५४ वीं ३. ६८
अश्मरी	नमः १. ३९, ३. ६७, ४. ११, १९
आ	अम्बर, ख, वैष्णव, व्योम ५. ६ शून्य ४. १९ (ह-रेति शब्दं संयोज्य शून्यानुस्वार-संयुतम्), ५. ६
आं	पृष्ठं १६, ४६, ५२ अम्बर १. ५५, ४. ८ ख १. ५५ व्योम १. ५५, ४. ६ शून्य १. ५३, ५५, ३. ५९
आकाश	ह ५. ५८
आगस्त्य	औ ५. २०
आत्मन्	अ ५. ५
आशुग	ढ, ढं ५. ३७ ण ५. ३८ णं ५. ३७
इ	इन्द्र ५. ७ ऐन्द्र ५. ८ जिष्णु, मघवन्, मरुत्वत्, शैव, हरि ५. ७
इच्छा	झ ५. ३२ झं ३. ४३, ४६
इन्दु	द्रां ३. ३६
इन्द्र	इ ५. ७
ई	पृष्ठं ८, २. ३४, [पृष्ठं २८] ऐन्द्र (द्विः), धी, बुद्धि, मति, मेधा ५. ८
उ	नन्दा, रुति, वान्त, वामन, सौर्य ५. ९
उच्छून	छ्रीं १. ५१, २. ९
उरग	द ५. ४१
उरोज	ज ५. ३१ जं ३. ३८

ऊ ऐन्दव, कच, केश, मूर्धज, शिरोरुह ५. १०

ऊर्ध्व ऐ ५. १७ ऐं १. २८, २. ४१, ३. ६२, ४. ११

ऊर्मि ब् ३. ३३ (ऊर्मि-ध्वान्तौ द्वौ संयोज्य) ब ५. ४८ बं ३. ३७

ऊर्मि-ध्वान्तौ द्वौ संयोज्य } ब्लं ३. ३३

ऋ कल्मष, किंकरी, किल्बिष, पाप, पाप्मा, माङ्गल ५. ११

ऋक्ष त्रुं, त्रों, त्रौं २. ८

ॠ करुणा, कार्षिक, कृपा, दया ५. १२

ऌ गौर्व, जगत्, विश्व, व्यक्त ५. १३

ॡ गङ्गा, नाकवापी, शौक्र, स्वर्धुनी, स्वर्नदी ५. १४

ए पृष्ठं ८, २. ३४ अल्ली, एकादशी-मातृक, लता, वाराकी ५. १५

एकादशी-मातृक } ए ५. १५

ऐ ऊर्ध्व, चण्डिकेश्वर, चन्द्र, चर्मन्, चर्मवसन, चारण, चार्वङ्गी, मात्रा द्वादशका, राह्व, वाग्भव, वासना ५. १७

ऐं पृष्ठं ८^{२}, १०, १२, १४, १७, २१, २३, [२७], [२८^{४}], २९^{२}, [३०], ३०^{६}, ३१^{२}, ३४, ३८^{२}, ३९, ४३, ४६, ४७, ४९, ५३, ५४^{२}, ५६^{२}, ५८, ७०^{२} ऊर्ध्व १. २८, २. ४१, ३. ६२, ४. ११ चण्डिकेश्वर १. २८ चन्द्र १. २८, [२. ३४], ३. ३५, ६०, ४. १७, ३०, ६. ११ चरण [२. ३५] चर्मन् १. २८, ६. १० चर्मवसन १. २८, [२. ३२] चारण १. २८, [२. ३३], ४. २२ चार्वङ्गी १. २८, ५१, [२. ४२], ४. १२ मात्रा द्वादशका २. १० वाग्भव १. २०, २२, २८, ३८, ४०, ६०, २. ४०, ४३, ३. २७, ७३ वासना १. २३, २८, ४८, २. १४, ३. २७, २८, ४४, ४. १४, १८, २५

ऐन्दव ऊ ५. १०

ऐन्द्र इ, ई (द्विः) ५. ८

ओ कैतव, तार, तारव, तोमा, त्रास, त्र्यक्ष, त्र्यम्बक, प्रणव ५. १९

ओं पृष्ठं ८, १०^{३}, १२, १३, १४, १६^{२}, १७^{२}, २१^{२}, २३, २. ३२, [पृष्ठं २७^{२}], [२८], २. ३८, ३९, पृष्ठं २९^{७}, [३०], ३०^{८}, ३१^{६}, ३२^{५}, ३३^{०}, ३४, ३७, ३९, ४१, ४२, ४३,

४४, ४५, ४६, ४७^{2},
४८, ४९^{2} ५२^{2}, ५३,
५४, ५५, ५६, ५७,
५८, ६८^{3}, ६९^{2}, ७०^{2}
तार १. २०, ३०, ३८,
४०, ५३, ५७, ६२,
२. ३९, ४०, ४१, ४३,
३. ३२, ४१, ७३, ४. २४
तारव १. ३०, ६. ६
तोमा १. ३०, ४७, २. ४०
त्रास १. ३०, ३. ७२,
६. ११ त्र्यक्ष १. २३, ३०,
३६, [२. ३२], [३५], ३८,
४२, ४३, ३. ४२, ६५,
७२, ४. १२, १९, ६.
५^{2}, ८, १० त्र्यम्बक
१, ३०, २. ९ प्रणव १.
२२, ३०, ३८, ४५,
६०, २. ७, १४, ३.
१७, ३९, ४३, ५५,
५७, ५९, ६२, ६६,
४. ६, ९, ११, १६,
१७, २६, ३०, ६. ५

औ आगस्त्य, ज्ञान, निर्वाण, मुक्ति, मोक्ष ५. २०

क पृष्ठं ८, २. ३४, [पृष्ठं २८] ब्रह्मन्, मूर्ध, वारुण, विधि, वेधः, शिरः, स्वयंभू ५. २३

कं पृष्ठं ५६ ब्रह्मन्, विधि ४. २३ वेधः ४. २२, २३ स्वयंभू ४. २३

कच ऊ ५. १०

कच्छप फ ५. ४७

कन्दर्प क्लीं १. २७, ३. ५५

कमठ फ ५. ४७

कमला श्रीं १. २०, २४, २५, ४५, २. १४, ३. ३९, ४१, ५५, ५९ [श्रीं] २. ३२, ३४

कमलाक्षी स्त्रीं १. ४२

करक क्रूं ४. ३१

करुणा ऋ ५. १२

कर्कट फ ५. ४७

कल्प ध्रुं ३. ६६, ७०

कल्पान्त ध्रुं ३. ७०

कल्मष ऋ ५. ११

कल्याण श ५. ५५ शां १. ५३, ५६

कवि व्रौं ३. ६१

काकोदर द ५. ४१

काङ्क्ष झ ५. ३२ झं ३. ४४, ४६

कान्ता स्त्रीं १. ४०, ४२

कान्ति ह ५. ५८ हां ३. ५८

काम क्लीं १. २२, २७, ५७, ३. ४२ [क्लीं] २. ३२, ३३

कामराज क्लीं १. २३

कार्षिक ऋ ५. १२

काल छ ५. ३० छं, ज, जं ५. ३३

काली क्रीं १. ४७, ४९, २. ५^{3}, ११^{3}, १३, ३. ७३

काव्य व्रौं ३. ६१

किंकरी ऋ ५. ११

किलि ३. ६४^{2}, पृष्ठं ४७^{2}

किल्बिष ऋ ५. ११

कीनाश ज ५. ३३

कुच ज ५. ३१ जं ३. ३८

कुन्ती क्रीं १. ४९, २. ११^{3}, ४. १९, ६. १०^{2}

कुमार ङ ५. २८ ङं ४. १०

कुलीरक फ ५. ४७

कूर्च हूं १. ४०, ४३, ५३, ६२, २. ५^{२}, १२^{२}, ३. ६०, ७३, ६. ५, १०^{२}

कूर्म प ५. ४६ फ ५. ४६, ४७

कूल हूं १. ४३

कृतान्त ज ५. ३३

कृपा ऋ ५. १२

कृशा ह्रीं १. २६

केश ऊ ५. १०

कैतव ओ ५. १९

क्रः पृष्ठं २२ जिह्वा २. १३

क्रां पृष्ठं ३१

क्रीं पृष्ठं १४^{२}, २०^{६}, २२^{८}, ३१^{२}, ३२, ३३^{९}, ३४^{३}, ४६, ४९, ५२, ५५, ५७^{२}, ६. १, पृष्ठं ७०^{४} काली १. ४७, ४९, २. ५^{३}, ११^{३}, १३, ३. ७३ कुन्ती १. ४९, २. ११^{३}, ४. १९, ६. १०^{२} जिह्वा १. ४८, ४९, २. १३ रसज्ञा १. ४९, ४. ९ रसना १. ४९, ३. ५९, ४. २६^{५}, ६. ११^{२}

क्रूं पृष्ठं ५८ करक, वर्षोपल, वार्षिक ४. ३१ वृष्टि ४. ३०, ३१

क्रैं पृष्ठं २२ जिह्वा २. १३

क्रौं पृष्ठं २२ जिह्वा २. १३

क्लीं पृष्ठं ८^{२}, १३, १६, १७, २३, २. ३५, [पृष्ठं २७], [२८^{४}], ३१, ३९, ४०, ४२, ४३, ४४, ४६, ४८, ४९, ५६ कन्दर्प १. २७, ३. ५५ काम १. २२, २७, ५७, [२. ३२], [३३], ३. ४२ कामराज १. २३ पञ्चेषु, प्रद्युम्न १. २७ मदन १. २०, २७, ६१, [२. ३३], ३. ३२, ३३, ४३, ४. २५ मन्मथ १. २७, ४५, २. १४, [३४], ३. ५९, ६६, ७३ मार १. २७ मीनकेतन ३. ४१

क्ष अमर, गीर्वाण, त्रिदिवेशक, त्रिदिश, देव, निर्जर, लेख, सुर ५. ५९

क्षणदा त ५. ३९

क्षपा त ५. ३९

क्षय ध्रुं ३. ७०

क्षामा ह्रीं १. २३, २६, ३६, २. ११^{२}, ४० [ह्रीं] २. ३२

क्षामिक ध्रुं ३. ७०

क्षार न ५. ४४

क्षीरोदसंभवा श्रीं १. २२

क्षुरक ध्रुं ३. ७०

क्षौद्र ध्रुं ३. ७०

ख आ ५. ६ आं १. ५५ चक्रवालुक, द्यौ, नभः, पुष्कर, वैष्टरश्रव ५. २५ ह १. ५५

खं हं ३. ७२

खीं पृष्ठं ४३ अत्युग्र, गणिका ३. ४७ नर्तकी ३. ४५, ४७ पण्यस्त्री ३. ४७ वेश्या ३. ४७, ४. १२, १७

ग	शंकर, शंभु, शर्व, शिव ५. २६
गं	पृष्ठं ४१[२], ४४ शंकर ३. ४०, ५५ शंभु ३. ४० शर्व, शिव ३. ३९, ४०
गङ्गा	ऌ ५. १४
गज	हां १. ५४
गणिका	खीं ३. ४७
गर्जित	ट ५. ३४ टं ४. २६, २८
गीं	पृष्ठं ५३ शिव ४. ११
गीर्वाण	क्ष ५. ५९
गीर्वाणाद् दशमो वर्णः	म ६. १५
गौतम	घ ५. २७
गौर्व	ऌ ५. १३
ग्लौं	पृष्ठं ३८, ३९, ४१, ४४, ५४ मठ ३. २८, ३०, ५५, ४. १७ वाह्लीक ३. २७, ३०, ३९ हिङ्गु ३. ३०, ४. १२
घ	अर्कबन्धु, गौतम, जिन, मायात्मज, मारजित्, षडभिज्ञ ५. २७
घन	व ५. ५४ वीं ३. ६८
घोणा	हां १. ५४
घ्रीं	पृष्ठं ४८ शतघ्नी ३. ६६, ७१ शाद्वला, शालिका, शुष्कला, श्यामा ३. ७१
ङ	कुमार, शर-जन्मा, शाम्भव, शालिगी, षडानन, स्कन्द ५. २८
ङं	पृष्ठं ५२ कुमार, शर-जन्मा, शाम्भव, शालिगी ४. १० षडानन ४. ९, १० षण्मुख, स्कन्द ४. १०
च	ताण्डव, नटन, नाट्य, नृत्त ५. २९
चं	पृष्ठं ५५ ताण्डव, नटन ४. २० नाट्य ४. १९, २० नृत्त ४. २०
चक्रवालुक	ख ५. २५
चक्रिन्	द ५. ४१
चण्डिकेश्वर	ऐ ५. १७ ऐं १. २८
चन्द्र	ऐ ५. १७ ऐं १. २८, ३. ३५, ६०, ४. १७, ३०, ६. ११ [ऐं] २. ३४ द्रां ३. ३३, ३५, ३६
चरण	[ऐं] २. ३५
चर्मन्	ऐ ५. १८ ऐं १. २८, ६. १०
चर्मवसन	ऐ ५. १७ ऐं १. २८ [ऐं] २. ३२
चारण	ऐ ५. १७ ऐं १. २८, ४. २२ [ऐं] २. ३३
चारुक	छ्रीं १. ४७, ५१, २. ९, ३. ५९
चारुता	छ्रीं १. ५१
चार्वङ्गी	ऐ ५. १८ ऐं १. २८, ५१, ४. १२ [ऐं] २. ४२ छ्रीं १. ५१[२]
छ	अर्कज, काल, पङ्गु, शनि (द्विः), सुन्दर, सूति, सौर ५. ३०
छं	काल ५. ३३
छवि	ह ५. ५८ हां ३. ५७, ५८
छ्रीं	पृष्ठं १४, २१[२], ३१[२], ३४[२], ४६ उच्छून १.

	५१, २. ९ चारुक १. ४७, ५१, २. ९, ३. ५९ चारुता १. ५१ चार्वङ्गी १. ५१[२]
ज	उरोज, कुच ५. ३१ शनि ५.३० स्तन, हृज्ज ५. ३१
जं	पृष्ठं ४०, ५३ उरोज, कुच ३. ३८ स्तन ३. ३३, ३८, ४. ११ हृज्ज ३. ३८
जगत्	ऌ ५. १३
जल	स्वाहा १. ३७
जिन	घ ५. २७
जिष्णु	इ ५. ७
जिह्वा	क्रः २. १३ क्रीं १. ४८, ४९, २. १३ क्रैं, क्रौं २. १३
जीमूत	व ५. ५४ वीं ३. ६८, ४. १८
जुं	पृष्ठं ४९[२] हृज्ज ३. ७२[२]
ज्ञान	औ ५. २०
ज्योतिस्	त्रुं, त्रों २. ८ त्रौं २. ७, ८
झ	इच्छा, काङ्क्षा, लिप्सा, स्पृहा ५. ३२
झं	पृष्ठं ४३[२] इच्छा ३. ४३, ४६ काङ्क्षा ३. ४४, ४६ लिप्सा, स्पृहा ३. ४६
झष	प ५. ४५
ञ	काल, कीनाश, कृतान्त, मृत्यु, यम, समवर्तिन् ५. ३३
ञं	काल ५. ३३
ट	गर्जित, रसित, स्तनित, स्वन ५. ३४
टं	पृष्ठं ५७ गर्जित ४. २६, २८ रसित, स्तनित, स्वन ४. २८
ठ	अम्बुज, नीरज, पङ्कज, पद्म, पयोज ५. ३५
ठः	पृष्ठं १४[३], ३१[६], ३२, ३९[२], ४३[३], ४९[३], ५४[३] अम्बुज १. ५२ अम्भोज ३. ४५ नीरज १. ४८, ५२, ३. ४४, ४. १४, १८ पङ्कज १. ४८, ५२, ३. २९, ४. १४, १८ पद्म १. ४८, ५२, ३. ४४, ७३[३], ४. १४, १८ पयोज १. ५२, ३. २९
ठ-द्वय	स्वाहा १. ३७, ४०, ५८, ६१, २. ५, ९, ३. ३२, ३९, ४१, ५६, ४. ९, ६. ५
ड	अञ्जनी, रेणुका, सरसी, सिंहिका, ५. ३६
डिम्ब	ह्रां १. ४१, ३. ६०
ढ	अनिल, आशुग, मरुत्, वात, वायु, श्वसन, समीर, समीरण ५. ३७
ढं	आशुग, वायु ५. ३७
ण	आशुग, पत्रिन्, मार्गण, वाण ५. ३८
णं	आशुग ५. ३७

त	क्षणदा, क्षपा, तमः, तामसी, रात्रि ५. ३९
तट	हूं १. ४३, ३. ४३, ४. २६^{२}
तडिद्	ष ५. ५६
तमः	त ५. ३९ ल ५. ५३, ६. १५ लं ३. २७, ३१
तरङ्ग	ब् ४. ९२ (तरङ्ग-वेश्ये संयोज्य) ब ५. ४८ बं ३. ३७
तरङ्ग-वेश्ये संयोज्य	ब्ख्रीं ४. १२
ताण्डव	च ५. २९ चं ४. २०
तामसी	त ५. ३९
तार	ओ ५. १९ ओं १. २०, ३०, ३८, ४०, ५३, ५७, ६२, २. ३९, ४०, ४१, ४३, ३. ३२, ४१, ७३, ४. २४
तारका	त्रुं २. ७, ८ त्रों, त्रौं २. ८
तारव	ओ ५. १९ ओं १. ३०, ६. ६
तारा	त्रुं २. ८ त्रों २. ७, ८ त्रौं २. ८
ताराधिप	द्रां ३. ३६
तिमिर	ल ५. ५३ लं ३. ३१
तीर	हूं १. ४३, २. ११^{२}, ६. ११^{२}
तुरग	फट् १. ४४, ३. ६०
तोमा	ओ ५. १९ ओं १. ३०, ४७, २. ४०
त्रास	ओ ५. १९ ओं १. ३०, ३. ७२, ६. ११
त्रिदिवेशक	क्ष ५. ५९
त्रिदिश	क्ष ५. ५९
त्रुं	पृष्ठं २१ ऋक्ष, ज्योतिस् २. ८ तारका २. ७, ८ तारा, भं २. ८
त्रों	पृष्ठं २१ ऋक्ष, ज्योतिस्, तारका २.८ तारा २. ७, ८ भं २. ८
त्रौं	पृष्ठं २१ ऋक्ष २. ८ ज्योतिस् २. ७, ८ तारका, तारा, भं २. ८
त्र्यक्ष	ओ ५. १९ ओं १. २३, ३०, ३६, २. ३८, ४३, ३. ४२, ६५, ७२, ४. १२, १९, ६. ५^{२}, ८, १० [ओं] २. ३२, ३५, ४२
त्र्यम्बक	ओ ५. १९ ओं १. ३०, २. ९
थ	नाग-लोकक, विल, विवर, सुषिर ५. ४०
द	उरग, काकोदर, चक्रिन्, भुजङ्ग, भुजङ्गम, भोगिन्, व्याल, सर्प ५. ४१
दया	ऋ ५. १२
दुर्दुर	म ५. ५०
दुलि	म ५. ५०
देव	क्ष ५. ५९
दैत्यमान्य	व्रों ३. ६१
द्यौ	ख ५. २९
द्रां	पृष्ठं ४०, ५६ इन्दु ३. ३६ चन्द्र ३. ३३, ३५, ३६ ताराधिप ३. ३६ शर्वरी-पति ३. ३६, ४.२२ शीतांशु, सुधारश्मि ३. ३६
द्रीं	पृष्ठं ४० शीतांशु ३. ३३
द्विरद	ह्रां १. ५४

ध	पुष्प, प्रसूति, प्रसून, सुप्रजा ५. ४३
धरणी	व ५. ५४
धरारुह	अं ५. २१
धी	ई ५. ८
ध्रुं	पृष्ठं ४८ कल्प ३. ६६, ७० कल्पान्त, क्षय, क्षामिक, क्षुरक, क्षौद्र, प्रलय, संवर्त ३. ७०
ध्रौव	अः ५. २२
ध्वान्त	ल ५. ५३ लं ३. ३१, ३३
न	क्षार, लवण, वाराह, वृक, सूकर, सैन्धव ५. ४४
नटन	च ५. २९ चं ४. २०
नन्दा	उँ ५. ९
नमः	अश्मरी १. ३९, ३. ६७, ४. ११, १९ ल्ट ५. १३ ख ५. २५ विश्व १. ३९, ४५, २. १५, ४३, ३. ४१, ४२ सौष्मक १. ३९, ३. २७, ३२, ६. १६ स्तम्भ १. ३९, ५३, २. ४१
नर्तकी	ख्रीं ३. ४५, ४७
नाक-वापी	ल्ह ५. १४
नाग	अः ५. २२
नाग-लोकक	थ ५. ४०
नाट्य	च ५. २९ चं ४. १९, २०
नारायण-प्रिया	श्रीं १. २४, ३. ४३
निर्जर	क्ष ५. ५९
निर्वाण	औ ५. २०
नीर	स्वाहा १. ३६, ३७, २. १५, ३८, ३. १७, २९, ३५, ५७, ७३, ४. १८, २५
नीरज	ठ ५. ३५ ठः १. ४८, ५२, ३. ४४, ४. १४, १८
नृत्त	च ५. २९ चं ४. २०
प	कूर्म ५. ४६ झष ५. ४५ बीजार्ण ५. ४६ मत्स्य ५. ४५ मीन ५. ४५, ४६ शफरी ५. ४५
पङ्कज	ठ ५. ३५ ठः १. ४८, ५२, ३. २९, ४. १४, १८
पङ्कु	छ ५. ३०
पञ्चेषु	क्लीं १. २७
पण्य-स्त्री	ख्रीं ३. ४७
पत्रिन्	ण ५. ३८
पद्म	ठ ५. ३५ ठः १. ४८, ५२, ३. ४४, ७३^{३}, ४. १४, १८
पद्मा	श्रीं १. २४, २५, २. ९, ३. ४२, ६. ५^{२}, १०
पयः	स्वाहा १. ३७, ६२, २. १२, ३९, ३. ४५, ६०, ४. ७, २२, ३०, ६. ८
पयोज	ठ ५. ३५ ठः १. ५२, ३. २९
परमा	स्त्रीं १. ४२
परा	ह्रीं १. २०, २६, ३६, ३८, २. १२^{४}, ४०, ३. ४१, ४. १७, ६. ५, १० [ह्रीं] २. ३३, ३४, ३५
पादप	अं ५. २१
पाप	ऋ ५. ११
पाप्मा	ऋ ५. ११
पुष्कर	ख ५. २५ म्लौं ६. ११, १२
पुष्प	ध ५. ४३

पैतामह	अ ५. ५
प्रणव	ओ ५. १९ ओं १. २२, ३०, ३८, ४५, ६०, २. ७, १४, ३. १७, ३९, ४३, ५५, ५७, ५९, ६२, ६६, ४. ६, ९, ११, १६, १७, २६, ३०, ६. ५ ह्रीं १. २६
प्रद्युम्न	क्लीं १. २७
प्रलय	ध्रुं ३. ७०
प्रसूति	ध ५. ४३
प्रसून	ध ५. ४३
प्रस्थ	म्लौं ६. १०, १२
प्रिया	स्त्रीं १. ४२
प्रीं	पृष्ठं १४[२], ३१[१], ३२[२], ४६, ६.१ वागुरा १.४७[२], ५० वान्तुदास्य ? १. ५० वायुपूज्या १.५०, ३.५९
प्रें	पृष्ठं ३२
फ	कच्छप, कमठ, कर्कट, कुलीरक ५. ४७ कूर्म ५. ४६, ४७ बीजार्ण, मीन ५. ४६
फट्	पृष्ठं १७, २१[२], ३०[५], ३३[२], ३४[२], ३९, ४६, ४७, ६८, ७० तुरग १. ४४, ३. ६० हर १. ४४, ४६, ६२, ३. २९, ६५, ६. ५, ११
ब्	ऊर्मि ३. ३३ (ऊर्मि-ध्वान्तौ द्वौ संयोज्य) तरङ्ग ४. १२ (तरङ्ग-वेश्ये संयोज्य) वीचि ४. १७ (वीचि-वेश्ये योजयेत्)
ब	ऊर्मि, तरङ्ग, वीचि ५. ४८
बं	ऊर्मि, तरङ्ग, वीचि ३. ३७
बीजार्ण	प, फ ५. ४६
बुद्धि	ई ५. ८
ब्खीं	पृष्ठं ५४ तरङ्ग-वेश्ये संयोज्य ४. १२ वीचि-वेश्ये योजयेत् ४. १७
ब्रह्मन्	क ५. २३ कं ४. २३
ब्लं	पृष्ठं ४० ऊर्मि-ध्वान्तौ द्वौ संयोज्य ३. ३३
भ	भद्रिका, भास्वती, भीमा ५. ४९
भं	त्रुं, त्रों, त्रौं २. ८
भद्रिका	भ ५. ४९ भैं २. ५, ६
भाग्य	अः ५. २२
भार्गव	त्रों ३. ६१
भावन	अः ५. २२
भास्वती	भ ५. ४९ भैं २. ६
भीमा	भ ५.४९ भैं २.६,४.२७
भुजङ्ग	द ५. ४१
भुजङ्गम	द ५. ४१
भू	व ५. ५४
भूति	ह्रीं १. २०, २२, २६
भूधर	अः ५. २२
भूरुह	अं ५. २१
भेकी	म ५. ५०
भैं	पृष्ठं २०[२], ३३[१], ५७ भद्रिका २. ५, ६ भास्वती २. ६ भीमा २. ६, ४. २७
भोगिन्	द ५. ४१
म	पृष्ठं ७१ गीर्वाणाद् दशमो

	वर्णः ६. १५ दुर्दुर, दुलि, भेकी, मण्डूक, शिली ५. ५०
मघवन्	इ ५. ७
मठ	ग्लौं ३. २८, ३०, ५५, ४. १७
मण्डूक	म ५. ५०
मति	ई ५. ८
मत्स्य	प ५. ४५
मदन	क्लीं १. २०, २७, ६१, ३. ३२, ३३, ४३, ४. २५ [क्लीं] २. ३३
मनः	अ ५. ५
मनु	मन्त्र १. ४६
मन्त्र	मनु, वाल, हनु, हर (द्विः) १. ४६
मन्मथ	क्लीं १. २७, ४५, २. १४, ३. ५९, ६६, ७३ [क्लीं] २. ३४
मरुत्	ढ ५. ३७
मरुत्वत्	इ ५. ७
माङ्गल	ऋ ५. ११
मात्रा द्वादशका	ऐ ५. १८ ऐं २. १०
मानस	अ ५. ५
माया	ह्रीं १. २३, २६, ४०, ४५, ५३, ५८, २. १०[३], १४, ३. ३२, ३३, ३९, ४२, ६५, ६७, ७३, ४. १२, ६. १५
मायात्मज	घ ५. २७
मार	क्लीं १. २७
मारजित्	घ ५. २७
मार्गण	ण ५. ३८
मीन	प ५. ४५, ४६ फ ५. ४६
मीनकेतन	क्लीं ३. ४१
मुक्ति	औ ५. २०
मूर्ध	क ५. २३
मूर्धज	ऊ ५. १०
मृत्	ह्लीं ६. ६, ९
मृत्तिका	ह्लीं ६. ८, ९
मृत्यु	ज ५. ३३
मृत्स्ना	ह्लीं ६. ९[२]
मेधा	ई ५. ८
मोक्ष	औ ५. २०
मोह	ल ५. ५३ लं ३. ३१
म्लौं	पृष्ठं ७७[२] पुष्कर ६. ११, १२ प्रस्थ ६. १०, १२ शिखर, सानु ६. १२
य	वाग्मिन्, वाचाल, वापी, वायु, वीरा, वैश्य, शार्ङ्ग ५. ५१
यं	वायु ५. ३७
यम	ज ५. ३३
र	अग्नि, रेफ, वह्नि, हव्यवाहन, हुतभुक् ५. ५२
रं	पृष्ठं ५७ अग्नि १. ५९, ६०, ३. ६९ रेफ, वह्नि १. ५९ हव्यवाहन १. ५९, ४. २६ हुतभुक् १. ५९
रति	प ५. ५६
रसज्ञा	क्रीं १. ४९, ४. ९
रसना	क्रीं १. ४९, ३. ५९, ४. २६[२], ६. ११[२]
रसित	ट ५. ३४ टं ४. २८
रां	पृष्ठं १६ अग्नि १. ५७
रात्रि	त ५. ३९
राह्व	ऐ ५. १८

रुं — पृष्ठं ४८ अब्धि ३. ६६, ६९^{2} सागर, साम्भव, सिन्धु ३. ६९

रुक्मिणी — श्रीं १. २४, ४. १६, २२ [श्रीं] २. ३३, ३५

रुति — उ ५. ९

रेणुका — ड ५. ३६

रेफ — र ५. ५२ रं १. ५९

ल — पृष्ठं ८, २.३४, [पृष्ठं२८], ७१ तमः ५. ५३, ६. १५ तिमिर, ध्वान्त, मोह ५. ५३

लं — पृष्ठं ३८ तमः ३. २७, ३१ तिमिर ३. ३१ ध्वान्त ३. ३१, ३३ मोह ३. ३१

लक्ष्मी — श्रीं १. २०, २२, २३, २४, ४७, २. १०, ३९, ४. ६, १४, १७, १८, २७, ६. ११

लज्जा — ह्रीं १. २२, २६, ३८, ४८, ५७, ६२, २. ५^{2}, १०, १३, ४१, ४३, ३. ३२, ५५, ४. २४, २७, ६. ११ [ह्रीं] २. ३४

लता — ए ५. १५

लम्भा — स्त्रीं १. ४२

ललना — स्त्रीं १. ४२

लवण — न ५. ४४

लाजा — स्त्रीं १. ४२

लिप्सा — झ ५. ३२ झं ३. ४६

लूं — शुक्र ३. ६१

लेख — क्ष ५. ५९

व — अभ्र, अम्बुभृत्, अवल, घन, जीमूत, धरणी, भू ५. ५४

वन — स्वाहा १. ३७, ४८, ४. १४, २७, ६. ११

वर्षोपल — क्रूं ४. ३१

वस्त्र — ह्रौः ४. ८

वह्नि — र ५. ५२ रं १. ५९

वागुरा — प्रीं १. ४७^{2}, ५०

वाग्भव — ऐ ५. १७ ऐं १. २०, २२, २८, ३८, ४०, ६०, २. ४०, ४३, ३. २७, ७३

वाग्मिन् — य ५. ५१

वाचाल — य ५. ५१

वाण — ण ५. ३८

वात — ढ ५. ३७

वान्त — उ ५. ९

वान्तुदास्य ? — प्रीं १. ५०

वापी — य ५. ५१

वामन — उ ५. ९

वायु — ढ, ढं ५. ३७ य ५. ५१ यं ५. ३७

वायुपूज्या — प्रीं १. ५०, ३. ५९

वारणार्ण — ह्रीं १. २६

वाराकी — ए ५. १५

वाराह — न ५. ४४

वारिवह — वीं ४.१४

वारुण — क ५. २३

वार्षिक — क्रूं ४. ३१

वाल — मन्त्र १. ४६

वासना — ऐ ५. १७ ऐं १. २३, २८, ४८, २. १४, ३. २७, २८, ४४, ४. १४, १८, २५

वाह्लीक — ग्लौं ३. २७, ३०, ३९

विद्युत् — ष ५. ५६

शर्वरी-पति द्रां ३. ३६, ४. २२

शां पृष्ठं १६, ३२ कल्याण १. ५३, ५६ शं, शर्मन्, शुभ १. ५६

शाद्वला म्रीं ३. ७१

शाम्भव ङ ५. २८ ङं ४. १०

शार्ण य ५. ५१

शालिका म्रीं ३. ७१

शालिगी ङ ५. २८ ङं ४. १०

शिखर म्लौं ६. १२

शिरः क ५. २३

शिरोरुह ऊ ५. १०

शिली म ५. ५०

शिव ग ५. २६ गं ३. ३९, ४० गीं ४. ११

शीतांशु द्रां ३. ३६ द्रीं ३. ३३

शुक्र लूं ३. ६१ व्रों ३. ५९, ६१^{२}

शुभ श ५. ५५ शां १. ५६

शुष्कला म्रीं ३. ७१

शून्य आ ४. १९ (ह-रेति शब्दं संयोज्य शून्यानुस्वार-संयुतम्), ५. ६ आं १. ५३, ५५, ३. ५९ ह १. ५५ ह्मौः ४. ८

शैव इ ५. ७

शोभा ह ५. ५८ हं ३. ७२ हां ३. ५८

शौक्र ऌ ५. १४

श्यामा म्रीं ३. ७१

श्री १. २५, ५३, ५७, ६२, ४. २४ कमला, पद्मा, हरि-कान्ता १. २५

श्रीं पृष्ठं ८^{३}, १०, १३, १४, १६^{२}, १७^{२}, २१^{२}, २२, २३, २. ३२^{३}, ३३, ३५, [पृष्ठं २७^{३}], [२८^{४}], २. ३८, पृष्ठं २९^{२}, ३१^{३}, ३२^{२}, ३३, ३४^{२}, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४६, ४७, ५२, ५४^{२}, ५५, ५६^{२}, ५७, ६. १, पृष्ठं ६८^{४}, ७०^{२} कमला १. २४, २५, ४५, २. १४, [३२], [३४], ३. ३९, ४१, ५५, ५९ नारायण-प्रिया १. २४, ३. ४३ पद्मा १. २४, २. ९, ३. ४२, ६. ५^{२}, १० रुक्मिणी १. २४, [२. ३३], [३५], ४. १६, २२ लक्ष्मी १. २०, २२, २३, २४, ४७, २. १०, ३९, ४. ६, १४, १७, १८, २७, ६. ११ क्षीरोद-संभव १. २२ सरोरुह-निवासिनी १. २४ सौभाग्या ४. १२ हरि-कान्ता १. ६० हरिणाक्षी १. २४, ३६, २. १३, ३. ३३, ६५, ४. १९, ६. ५^{२}

श्वसन ढ ५. ३७

ष तडित्, रति, विद्युत्, शतह्रदा, शम्पा, ह्रादिनी ५. ५६

षडभिज्ञ घ ५. २७

षडानन ङ ५. २८ ङं ४. ९, १०

षण्मुख ङं ४ १०

स् शक्ति १. ६० (वियच्-

	छक्त्य्-अग्नि-बीजानि सं-योज्य)
स	शक्ति, शङ्का, शरत्, शर्मन् ५. ५७
संवर्त	ध्रुं ३. ७०
सः	पृष्ठं २९, ३९, ४९^{५}, ५६ शक्ति २. ३८, ३. ७२^{२}, ७३, ४. २५ शङ्का ३. ७२ शरत् ३. ३२, ७२
सकल	पृष्ठं ८^{२}, २. ३३^{२}, [पृष्ठं २७], [२८]
सकला	ह्रीं १. २६, २. ९, ३. १७, ४. १६, ३०
समवर्तिन्	ज ५. ३३
समस्ता	ह्रीं १. २६, ३. ७३
समीर	ढ ५. ३७
समीरण	ढ ५. ३७
सरसी	ड ५. ३६
सरोरुह-निवासिनी	श्रीं १. २४
सर्प	द ५. ४१
सागर	रुं ३. ६९
सानु	म्लौं ६. १२
साम्भव	रुं ३. ६९
सिंहिका	ड ५. ३६
सिन्धु	रुं ३.६९
सिन्धुर	हां १. ५३, ५४
सुधा	ह्रीं १. २६
सुधारश्मि	द्रां ३. ३६
सुन्दर	छ ५. ३०
सुप्रजा	ध ५. ४३
सुर	क्ष ५. ५९
सुषमा	ह ५. ५८ हां ३. ५८
सुषिर	थ ५. ४०
सूकर	न ५. ४४
सूति	छ ५. ३०
सैन्धव	न ५. ४४
सौः	पृष्ठं ८^{२}, १०, १६, १७, २. ३२, [पृष्ठं २७^{२}], [२८], ५८, ७१ शक्ति १. २०, २१, २२^{२}, २३, २९, ५७ शङ्का १. २९, ३६, ६१, ४. ३० शरत् १. २३, २९, [२. ३२], [३५], ६. १६ शर्मन् १. २९, ५६
सौभाग्या	श्रीं ४. १२
सौर	छ ५. ३०
सौर्य	उ ५. ९
सौष्मक	नमः १. ३९, ३. २७, ३२, ६. १६
स्कन्द	ङ ५. २८ ङं ४. १० हां १. ४१, ३. ४३, ६५, ४. ९
स्तन	ज ५. ३१ जं ३. ३३, ३८, ४. ११
स्तनित	ट ५. ३४ टं ४. २८
स्तम्भ	नमः १. ३९, ५३, २. ४१
स्त्रीं	पृष्ठं १२, ३०^{२} कान्ता १. ४०, ४२ कमलाक्षी, परमा, प्रिया, लम्भा, ललना, लाजा १. ४२
स्पृहा	झ ५. ३२ झं ३. ४६
स्वन	ट ५. ३४ टं ४. २८
स्वयंभू	क ५. २३ कं ४. २३
स्वर्धुनी	ऌ ५. १४
स्वर्नदी	ऌ ५. १४
स्वान्त	अ ५. ५
स्वाहा	पृष्ठं १०, १२, १४, १६, १७^{२}, २०, २. १०, पृष्ठं २१^{२}, २२, २. १३, पृष्ठं

अम्बर ४. ६, ८^{२} वस्त्र ४. ८, २२ शक्ति, शून्य ४. ८ हरिणी ४. ८, २२ हरित, हरिद्र ४.८

ह्रां पृष्ठं १२, १६, ३०, ४३, ४६, ४७^{२}, ५२, ५५ गज, घोणा १.५४ डिम्ब १. ४१, ३. ६० द्विरद १. ५४ व्योष १. ४०, ४१, ३. ६५ सिन्धुर १. ५३, ५४ स्कन्द १. ४१, ३. ४३, ६५, ४.९ ह-रं संयोज्य १. ४१ ह-रेति शब्दं संयोज्य शून्यानुस्वार-संयुतम् ४. १९ हस्तिन् १. ५४

ह्रादिनी ष ५. ५६

ह्रीं पृष्ठं ८^{६}, १०^{४}, १२, १३, १४, १६^{३}, १७^{२}, २०^{४}, २१^{५}, २२^{५}, २३, २. ३२^{२}, ३३^{३}, ३५, [पृष्ठं २७^{४}], [२८^{७}], २. ३८^{२}, ३९, पृष्ठं २९^{६}, [३०], ३०^{४}, ३१^{४}, ३२^{३}, ३३^{७}, ३४^{७}, ३७, ३९^{२}, ४०, ४१, ४२, ४४, ४७^{२}, ४८, ४९^{२}, ५४, ५६, ५७, ५८, ६८, ७०^{२}, ७१ कृशा १. २६ क्षामा १. २३, २६, ३६, २. ११^{२}, [३२], ४० परा १. २०, २६, ३६, ३८, २. १२^{२}, [३३], [३४], [३५], ४०, ३. ४१, ४. १७, ६. ५, १० प्रणव १. २६ भूति १. २०, २२, २६ माया १. २३, २६, ४०, ४५, ५३, ५८, २. १०^{३}, १४, ३. ३२, ३३, ३९, ४२, ६५, ६७, ७३, ४. १२, ६. १५ लज्जा १. २२, २६, ३८, ४८, ५७, ६२, २. ५^{२}, १०, १३, [३४], ४१, ४३, ३. ३२, ५५, ४. २४, २७, ६. ११ वारणार्ण १. २६ विभूति १.६०, [२.४२], ३. ६२ वीरक १. २६ सकला १.२६, २.९, ३. १७, ४.१६, ३० समस्ता १.२६, ३.७३ सुधा १.२६

ह्लीं पृष्ठं ६९^{२} मृत् ६. ६, ९ मृत्तिका ६. ८, ९ मृत्स्ना ६. ९^{२}

ह्स्त्रं पृष्ठं १७ वियच्-छक्त्य्-अग्नि-बीजानि संयोज्य १. ६०

GLOSSARY

Only uncommon and useful words are entered here. This list is subsidiary as well as supplementary to the Sanskrit Appendix VIII, where all references are registered.

a	heart, mind, soul the deity is Pitāmaha
ā	sky, void the deity is Viṣṇu
Agastya	the star Canopus, the deity of au
aḥ (visarga)	Vāsuki snake who supports the earth, Bhāgya, Bhāvana Bhūdhara, Nāga the deity is Dhruva (the Polar star)
ai	Śiva, Caṇḍikeśvara, Candra, Cāraṇa, Carman, Carmavasana, Cārvaṅgī (fem. !), Ūrdhvabīja, Vāgbhava, Vāsanā (fem. !) the deity is Rāhu
aiṃ	Śiva, and others as above, adding Caraṇa
air	ḍha, ḍhaṃ
Akṣobhya Akṣobhyaka	a disciple of Dakṣiṇāmūrti
aṃ (anusvāra)	tree
āṃ	sky, void
Analapriyā	a form of Sarasvatī
Añjanī	female demon, ḍa
Arkabandhu	Buddha, gha
Arkaja	Saturn, cha
arrow	ṇa, ṇaṃ
asafoetida	glauṃ, maṭha
aśmarī	namaḥ
āśuga	(i) arrow, ṇa, ṇaṃ (ii) wind, ḍha, ḍhaṃ
atyugra	courtesan, dancing girl, khrīṃ
au	knowledge, liberation, salvation the deity is Agastya (the star Canopus)
avala	cloud, va, vīṃ
b, ba	wave
Bagalāmukhī	= Vagalāmukhī
baṃ	wave
bank (of a river)	hūṃ, kūrca
beautiful beauty	chrīṃ, ha, haṃ, hāṃ, cāruka, cārvaṅgī, ucchūna
bha	(i) a form of Durgā, Bhadrikā, Bhāsvatī, Bhīmā (ii) star, trauṃ, troṃ, truṃ
Bhadrikā	a form of Durgā, bha, bhaiṃ

Bhagarūpiṇī	a form of Jvālāmukhī
Bhāgya	Vāsuki snake who supports the earth, aḥ (visarga)
bhaiṃ	a form of Durgā, the same as bha (i)
Bhārgava	Śukra (the preceptor of the demons), vroṃ
Bhāsvatī	a form of Durgā, bha, bhaiṃ
Bhāvana	Vāsuki snake who supports the earth, aḥ (visarga)
Bheḍā (or Bhīḍā)	a goddess
Bhīmā	a form of Durgā, bha, bhaiṃ
Bhūdhara	Vāsuki snake who supports the earth,aḥ(visarga)
bhūti	hrīṃ
bkhrīṃ	combination of b "wave" and khrīṃ "courtesan"
blaṃ	combination of b "wave" and laṃ " darkness "
bliss	śa, śaṃ, śāṃ
Brahman	ka, kaṃ
breast	ja, jaṃ, juṃ, hṛjja
Buddha	gha, Māyātmaja
ca	dance
cakravāluka	sky, kha
Cakriṇī	a form of Mātaṅgī, the same as Mahācakriṇī
caṃ	dance
Caṇḍikeśvara	ai, aiṃ
Candra	(i) Moon, drāṃ (ii) Śiva, ai, aiṃ
Canopus	Agastya, the deity of au
Caraṇa	Śiva, aiṃ
Cāraṇa	Śiva, ai, aiṃ
Carman Carmavasana	Śiva, ai, aiṃ
cāruka	beautiful, chrīṃ
Cārvaṅgī	(i) Śiva, ai, aiṃ (ii) beautiful, beauty, chrīṃ
cha	Saturn, Arkaja, Kāla, Paṅgu, Śani, Saura, Sundara, Sūti
chaṃ	Saturn, Kāla
chrīṃ	beautiful, beauty, cāruka, cārvaṅgī, ucchūna
clay	hlīṃ, praśastikā
cloud	va, vīṃ, avala
compassion	ṝ
courtesan	khrīṃ, atyugra
crab	pha
creeper	e, vārākī
cruel	krūra, used for the manifested world
Cupid	klīṃ, Kāmarāja
da	serpent, snake
ḍa	female demon, Añjanī Reṇukā, Sarasī, Siṃhikā
Daitya-mānya	Śukra (the preceptor of the demons), vroṃ
Dakṣiṇākālī Dakṣiṇā-kālikā	a goddess
dance	ca, caṃ
dancing girl	khrīṃ, atyugra
dardura dardurī	v. l. durdura
darkness	la, laṃ, ta
demon (female)	ḍa, Añjanī, Reṇukā, Sarasī, Siṃhikā
desire	jha, jhaṃ
dha	(i) flower (ii) progeny, suprajā
ḍha, ḍhaṃ	air, wind
dharāruha	tree, aṃ (anusvāra)
dhruṃ	dissolution of the world, kṣāmika, kṣaudra, kṣuraka
Dhruva	the Polar star, the deity of aḥ (visarga)

Ḍimba	son of Śiva, hrāṃ
dissolution of the world	dhruṃ, kṣāmika, kṣaudra, kṣuraka
drāṃ, drīṃ	Moon
duli, durdura	frog, ma
Durgā	bha, bhaiṃ, ghnīṃ, Bhadrikā, Bhāsvatī, Śādvalā, Śālikā, Śuṣkalā, Śataghnī
e	creeper, vārākī
earth	va
elephant	hrāṃ, ghoṇā
fire	ra, raṃ, rāṃ
fish	pa, pha
flower	dha
four	turya, e. g. turyākṣara "four-syllabled"
frog	ma, duli, durdura
ga, gaṃ	Śiva, Śaṃbhu, Śaṃkara, Śarva
Ganges	ḹ, Nākavāpī
Gautama	gha
gha	Buddha, Arkabandhu, Gautama, Jina, Mārajit, Māyātmaja, Ṣaḍabhijña
ghnīṃ	Durgā, Śādvalā, Śālikā, Śataghnī, Śuṣkalā, Śyāmā
ghoṇā	elephant, hrāṃ
gīṃ	Śiva
glauṃ	asafoetida, maṭha
god	kṣa, tridiveśaka
goddess	vidyā, e. g. daśa-vidyāḥ " ten goddesses "
Guru	Jupiter, the deity of ḷ
h	sky, void
ha	(i) sky, void
	(ii) beauty
hail-stone	krūṃ, vārṣika
Haimavatīśvarī	a form of Rājñī and Tripurā, the same as Khagagāminī
hair	ū
haṃ	(i) sky, void (ii) beauty
hāṃ	beauty
hanu	mantra
hara	(i) mantra (ii) horse, phaṭ
Hari	Indra, i
haridrā	sky, hmauḥ
Harikāntā, Hariṇākṣī	Lakṣmī, śrīṃ
hariṇī, harita	sky, hmauḥ
head	ka
heart	a
Hiṅgulā	a form of Tripurā
hlīṃ	clay, praśastikā
hmauḥ	sky, void, haridrā, hariṇī, harita, śakti, vastra
hole	tha, nāgalokaka
horse	phaṭ, hara
hrāṃ	(i) son of Śiva, Ḍimba, Skanda, Vyoṣa (ii) elephant, ghoṇā (iii) combination of h, r, sky (ā) and anusvāra
hrīṃ	modesty, bhūti, kṛṣā, kṣāmā, māyā, parā, praṇava, sakalā, samastā, sudhā, vāraṇārṇa, vibhūti, vīraka
hṛjja	breast, ja, jaṃ, juṃ
hsraṃ	combination of h "sky", s "power" and raṃ "fire"
hūṃ	bank (of a river), kūrca
i	Indra, Hari, Jiṣṇu,

	Maghavan, Marutvat
	the deity is Indra or Śiva
ī	intellect, wisdom
	the deity is Indra
Indra	i ; the deity of i and ī
Indrākṣī	a goddess
inserting	tyaktvā
intellect	ī
ja	(i) breast, hṛjja
	(ii) Saturn, Śani
jaṃ	breast, hṛjja
jha, jhaṃ	desire, wish
Jina	Buddha, gha
Jiṣṇu	Indra, i
Jṛmbanā	Kāmeśvarī
juṃ	breast, hṛjja
Jupiter	Guru, the deity of ḷ
Jvālāmukhī	Bhagarūpiṇī
ka	(i) Brahman, Svayaṃbhū, Vedhaḥ, Vidhi
	(ii) head
	the deity is Varuṇa
Kāhneśvarī	Prakrit form of Kṛṣṇeśvarī, said of Kālarātrī
Kāla	(i) Saturn, cha, chaṃ
	(ii) Yama, ña, ñaṃ
kālī	tongue, krīṃ
kaṃ	Brahman, the same as ka (i)
Kāma	Cupid, klīṃ
Kamalā	Lakṣmī, śrīṃ
kamalākṣī	lady, woman, strīṃ
Kāmarāja, Kandarpa	Cupid, klīṃ
kāntā	strīṃ
Kavi, Kāvya	Śukra (the preceptor of the demons), vroṃ
Ketu	the deity of o
kha	sky, cakravāluka
	the deity is Viṣṭaraśrava

Khagagāminī	a form of Rājñī , the same as Haimavatīśvarī
khrīṃ	courtesan, dancing girl, atyugra
kilikili vuvu	imitation of the monkey's noise
kiṃkarī	sin, ṛ
Kīnāśa	Yama, ña
kindness	ṝ
klīṃ	Cupid, Kāma, Kāmarāja, Kandarpa, Madana, Manmatha, Māra, Mīnaketana, Pañceṣu, Pradyumna
knowledge	au
kraḥ, kraiṃ, krauṃ	tongue
krīṃ	tongue, kālī, kuntī
kṛśā	hrīṃ
Kṛtānta	Yama, ña
krūṃ	(i) hail-stone, vārṣika
	(ii) rain
krūra	cruel, used for the manifested world
kṣa	god, tridiveśaka
kṣāmā	hrīṃ
kṣāmika	dissolution of the world, dhruṃ
kṣāra	salt, na
kṣaudra	dissolution of the world, dhruṃ
Kṣīroda-saṃbhavā	Lakṣmī, śrīṃ
kṣuraka	dissolution of the world, dhruṃ
Kulavāgīśvarī	a goddess
Kumāra	son of Śiva, ṅa, ṅaṃ
kuntī	tongue, krīṃ
kūrca	bank (of a river), hūṃ
ḷ	the manifested world

	vyakta
	the deity is Guru (Jupiter)
ḹ	Gaṅgā, Nākavāpī, Svardhunī, Svarnadī
	the deity is Śukra (Venus)
la	darkness, physical or mental
lady	strīṃ, kamalākṣī, lājā, lambhā, paramā
lājā	strīṃ
Lakṣmī	śrīṃ, Hariṇākṣī, Kṣīrodasaṃbhavā, Saroruhanivāsinī, Saubhāgyā
laṃ	darkness, physical or mental
lambhā	strīṃ
liberation	au
lightning	ṣa, rati
lotus	ṭha, ṭhaḥ
lūṃ	Śukra (the preceptor of the demons)
ma	frog, duli, durdura
Madana	Cupid, klīṃ
Maghavan	Indra, i
Mahācakriṇī	the same as Cakriṇī
Mahāmṛtyuṃjaya	the same as Mṛtyuṃjaya
Mahātripurasundarī	a form of Tripurā
Mahāturī	the same as Turī
Maṅgala	Mars, the deity of ṛ
manifested world	ḷ, vyakta
Manmatha	Cupid, klīṃ
mantra	hanu, hara, vāla
manu	(i) mantra (ii) meaning, e. g. varṇānāṃ vacmi vai manūn " I shall declare the meanings of letters "
Māra	Cupid, klīṃ

Mārajit	Buddha, gha
Mars	Maṅgala, the deity of ṛ
Marutvat	Indra, i
maṭha	asafoetida, glauṃ
mātrā	vowel, e. g. dvādaśakā mātrā = ai
māyā	hrīṃ
Māyātmaja	Buddha, gha
meaning	manu, e. g. varṇānāṃ vacmi vai manūn " I shall declare the meanings of letters "
mental darkness	la, laṃ
Mīnaketana	Cupid, klīṃ
mind	a
mlauṃ	peak, puṣkara
modesty	lajjā, hrīṃ
Moon	drāṃ, drīṃ ; the deity of ū
Mṛtyu	Yama, ña
Mṛtyuṃjaya	son of the Goddess; the same as Mahāmṛtyuṃjaya
na	salt, sūkara, vārāha, vṛka
ṅa	son of Śiva, Kumāra, Ṣaḍānana, Śāligī (fem. !), Śāmbhava, Śarajanman, Skanda
ña	Yama, Kāla, Kīnāśa, Kṛtānta, Mṛtyu, Samavartin
ṇa	arrow
Nāga	Vāsuki snake who supports the earth, aḥ (visarga)
nāgalokaka	hole, tha
Nākavāpī	the Ganges, ḹ
ṅaṃ	the same as ṅa, adding Ṣaṇmukha
ñaṃ	Yama, Kāla

	Maghavan, Marutvat
	the deity is Indra or Śiva
ī	intellect, wisdom
	the deity is Indra
Indra	i ; the deity of i and ī
Indrākṣī	a goddess
inserting	tyaktvā
intellect	ī
ja	(i) breast, hṛjja
	(ii) Saturn, Śani
jaṃ	breast, hṛjja
jha, jhaṃ	desire, wish
Jina	Buddha, gha
Jiṣṇu	Indra, i
Jṛmbanā	Kāmeśvarī
juṃ	breast, hṛjja
Jupiter	Guru, the deity of ḷ
Jvālāmukhī	Bhagarūpiṇī
ka	(i) Brahman, Svayaṃbhū, Vedhaḥ, Vidhi
	(ii) head
	the deity is Varuṇa
Kāhneśvarī	Prakrit form of Kṛṣṇeśvarī, said of Kālarātrī
Kāla	(i) Saturn, cha, chaṃ
	(ii) Yama, ña, ñaṃ
kālī	tongue, krīṃ
kaṃ	Brahman, the same as ka (i)
Kāma	Cupid, klīṃ
Kamalā	Lakṣmī, śrīṃ
kamalākṣī	lady, woman, strīṃ
Kāmarāja, Kandarpa	Cupid, klīṃ
kāntā	strīṃ
Kavi, Kāvya	Śukra (the preceptor of the demons), vroṃ
Ketu	the deity of o
kha	sky, cakravāluka
	the deity is Viṣṭaraśrava

Khagagāminī	a form of Rājñī , the same as Haimavatīśvarī
khrīṃ	courtesan, dancing girl, atyugra
kilikili vuvu	imitation of the monkey's noise
kiṃkarī	sin, ṛ
Kīnāśa	Yama, ña
kindness	ṝ
klīṃ	Cupid, Kāma, Kāmarāja, Kandarpa, Madana, Manmatha, Māra, Mīnaketana, Pañceṣu, Pradyumna
knowledge	au
kraḥ, kraiṃ, krauṃ	tongue
krīṃ	tongue, kālī, kuntī
kṛśā	hrīṃ
Kṛtānta	Yama, ña
krūṃ	(i) hail-stone, vārṣika
	(ii) rain
krūra	cruel, used for the manifested world
kṣa	god, tridiveśaka
kṣāmā	hrīṃ
kṣāmika	dissolution of the world, dhruṃ
kṣāra	salt, na
kṣaudra	dissolution of the world, dhruṃ
Kṣīrodasaṃbhavā	Lakṣmī, śrīṃ
kṣuraka	dissolution of the world, dhruṃ
Kulavāgīśvarī	a goddess
Kumāra	son of Śiva, ṅa, ṅaṃ
kuntī	tongue, krīṃ
kūrca	bank (of a river), hūṃ
l	the manifested world

	vyakta
	the deity is Guru (Jupiter)
ḹ	Gaṅgā, Nākavāpī, Svardhunī, Svarnadī
	the deity is Śukra (Venus)
la	darkness, physical or mental
lady	strīṃ, kamalākṣī, lājā, lambhā, paramā
lājā	strīṃ
Lakṣmī	śrīṃ, Hariṇākṣī, Kṣīrodasaṃbhavā, Saroruhanivāsinī, Saubhāgyā
laṃ	darkness, physical or mental
lambhā	strīṃ
liberation	au
lightning	ṣa, rati
lotus	ṭha, ṭhaḥ
lūṃ	Śukra (the preceptor of the demons)
ma	frog, duli, durdura
Madana	Cupid, klīṃ
Maghavan	Indra, i
Mahācakriṇī	the same as Cakriṇī
Mahāmṛtyuṃjaya	the same as Mṛtyuṃjaya
Mahātripurasundarī	a form of Tripurā
Mahāturī	the same as Turī
Maṅgala	Mars, the deity of ṛ
manifested world	ḷ, vyakta
Manmatha	Cupid, klīṃ
mantra	hanu, hara, vāla
manu	(i) mantra
	(ii) meaning, e. g. varṇānāṃ vacmi vai manūn "I shall declare the meanings of letters"
Māra	Cupid, klīṃ
Mārajit	Buddha, gha
Mars	Maṅgala, the deity of ṛ
Marutvat	Indra, i
maṭha	asafoetida, glauṃ
mātrā	vowel, e. g. dvādaśakā mātrā = ai
māyā	hrīṃ
Māyātmaja	Buddha, gha
meaning	manu, e. g. varṇānāṃ vacmi vai manūn "I shall declare the meanings of letters"
mental darkness	la, laṃ
Mīnaketana	Cupid, klīṃ
mind	a
mlauṃ	peak, puṣkara
modesty	lajjā, hrīṃ
Moon	drāṃ, drīṃ ; the deity of ū
Mṛtyu	Yama, ña
Mṛtyuṃjaya	son of the Goddess; the same as Mahāmṛtyuṃjaya
na	salt, sūkara, vārāha, vṛka
ṅa	son of Śiva, Kumāra, Ṣaḍānana, Śāligī (fem. !), Śāmbhava, Śarajanman, Skanda
ña	Yama, Kāla, Kīnāśa, Kṛtānta, Mṛtyu, Samavartin
ṇa	arrow
Nāga	Vāsuki snake who supports the earth, aḥ (visarga)
nāgalokaka	hole, tha
Nākavāpī	the Ganges, ḹ
ṅaṃ	the same as ṅa, adding Ṣaṇmukha
ñaṃ	Yama, Kāla

ṇaṃ	arrow
namaḥ	aśmarī, sauṣmaka(?), stambha, viśva
nandā	u
Nārasiṃhī	a form of Tripurā
Nārāyaṇa-priyā	Lakṣmī, śrīṃ
night	ta
o	see oṃ
	the deity is Ketu
ocean	ruṃ, sāmbhava
oṃ	praṇava, tāra, tārava, tomā, · trāsa, tryakṣa, tryambaka
pa	fish, tortoise
Padmā	Lakṣmī, śrīṃ
pallava	it is used for the manifested word, usually the name of the deity and its adjuncts
Pañceṣu	Cupid, klīṃ
Paṅgu	Saturn, cha
parā	hrīṃ
paramā	lady, woman, strīṃ
payoja	lotus, ṭha, ṭhaḥ
peace	śa, śaṃ, śāṃ
peak	mlauṃ, puṣkara
pha	crab, fish, tortoise
phaṭ	horse, hara
Pitāmaha	the deity of a
pity	ṝ
Polar star	Dhruva, the deity of aḥ (visarga)
power	Śakti, s, sa, saḥ, sauḥ, Śaṅkā, Śarat, Śarman
Pradyumna	Cupid, klīṃ
praṇava	(i) o, oṃ
	(ii) hrīṃ
praśastikā	clay, hlīṃ
preceptor of the demons	Śukra, lūṃ, vroṃ, Daityamānya
prīṃ	vāgurā, vāntudāsya(?), vāyupūjyā
priyā	strīṃ
progeny	dha, suprajā
puṣkara	(i) sky, kha
	(ii) peak, mlauṃ
ṛ	sin, kiṃkarī
	the deity is Maṅgala (Mars)
ṝ	compassion, kindness, pity
ra	fire
Rāhu	the deity of ai
rain	krūṃ
Rājñī	a form of Tripurā
raṃ, rāṃ	fire
rasa	six, e. g. rasa-bījāni " six synonyms "
rati	lightning, ṣa
Reṇukā	female demon, ḍa
Rukmiṇī	Lakṣmī, śrīṃ
ruṃ	ocean, sea, sāmbhava
ruti	u
s	Śakti
sa	Śakti, Śaṅkā, Śarat, Śarman
śa	bliss, peace
ṣa	lightning, rati
Ṣaḍabhijña	Buddha, gha
Ṣaḍānana	son of Śiva, ṅa, ṅaṃ
Śādvalā	a form of Durgā, ghnīṃ
saḥ	Śakti, Śaṅkā, Śarat
sakalā	hrīṃ
Śakti	(i) power, s, sa, saḥ, sauḥ
	(ii) sky, hmauḥ
Śāligī	ṅa, ṅaṃ
Śālikā	a form of Durgā, ghnīṃ
salt	na, sūkara, vārāha, vṛka
salvation	au

śaṃ, śāṃ	bliss, peace
samastā	hrīṃ
Samavartin	Yama, ña
Śāmbarī	a form of Mātaṅgī
sāmbhava	ocean, sea, ruṃ
Śāmbhava	son of Śiva, ṅa, ṅaṃ
Śaṃbhu, Śaṃkara	Śiva, ga, gaṃ
Śani	Saturn, cha, ja
Śaṅkā	Śakti, sa, saḥ, sauḥ
Ṣaṇmukha	son of Śiva, ṅaṃ
Śarajanman	son of Śiva, ṅa, ṅaṃ
Sarasī	female demon, ḍa
Śarat	Śakti, sa, saḥ, sauḥ
Śarman	(i) Śakti, sa, sauḥ (ii) bliss, śa, śaṃ, śāṃ
śārṇa(?)	wind, ya
Saroruha-nivāsinī	Lakṣmī, śrīṃ
Śarva	Śiva, ga, gaṃ
Śarvarīpati	Moon, drāṃ
Śataghnī	a form of Durgā, ghnīṃ
Saturn	cha, chaṃ, ja, Sundara, Sūti
Saubhāgyā	Lakṣmī, śrīṃ
sauḥ	see sa
Saura	Saturn, cha
sauṣmaka(?)	namaḥ
sea	ruṃ, sāmbhava
serpent	da
Siṃhikā	female demon, ḍa
sin	ṛ, kiṃkarī
śiraḥ	syllable, e. g. pañca-śiraḥ " five-syllabled "
Śiva	ai, aiṃ, ga, gaṃ, gīṃ, Candra, Caraṇa, Cāraṇa, Carman, Cārvaṅgī (fem.!), Ūrdhvabīja, Vāgbhava, Vāsanā (fem. !); the deity of i
six	rasa, e. g. rasa-bījāni " six synonyms "
Skanda	son of Śiva, hrāṃ, ṅa, ṅaṃ
sky	ā, āṃ, h, ha, haṃ, hmauḥ, kha, cakravāluka, haridrā, hariṇī, harita, śakti, vastra
snake	aḥ (visarga), da, Vāsuki snake who supports the earth, Bhāgya, Bhāvana
son of Śiva	hrāṃ, ṅa, ṅaṃ, Ḍimba, Śāligī(fem. !), Vyoṣa
soul	a
Śrī	śrīṃ
Śrīgarbhā	name of a holy city, situated on the bank of the Revā river
śrīṃ	Lakṣmī, Harikāntā, Hariṇākṣī, Kamalā, Kṣīrodasaṃbhavā, Nārāyaṇapriyā, Padmā, Rukmiṇī, Saroruhanivāsinī, Saubhāgyā, Śrī
stambha	namaḥ
star	trauṃ, troṃ, truṃ
strīṃ	lady, woman, kamalākṣī, kāntā, lājā, lambhā, paramā, priyā
sudhā	hrīṃ
sūkara	salt, na
Śukra	(i) Venus, the deity of ḹ (ii) preceptor of the demons, lūṃ, vroṃ, Daityamānya
Sumukhā, Sumukhī	the same as Mātaṅgī
Sun	the deity of u
Sundara	Saturn, cha
suprajā	progeny, dha
Śuṣkalā	a form of Durgā, ghnīṃ
Sūti	Saturn, cha
svāhā	water, ṭha-dvaya " two ṭhas "

Svardhunī, Svarnadī	the Ganges, ī
Svayaṃbhū	Brahman, ka, kaṃ
Śyāmā	a form of Durgā, ghnīṃ
syllable	śiraḥ, e. g. pañca-śiraḥ " five-syllabled "
ta	darkness, night
ṭa, ṭaṃ	thunder
Ṭaṅkadhārin	Rāhu
tāra, tāraka, tārava	o, oṃ
tha	hole, nāgalokaka
ṭha	lotus
ṭha-dvaya	water, svāhā
ṭhaḥ	lotus
thunder	ṭa, ṭaṃ
tomā	o, oṃ
tongue	kraḥ, kraiṃ, krauṃ, krīṃ, kālī, kuntī
tortoise	pa, pha
trāsa	o, oṃ
trauṃ	star
tree	aṃ (anusvāra)
tridiveśaka	god, kṣa
troṃ, truṃ	star
tryakṣa, tryambaka	o, oṃ
Turī	a form of Śakti ; the same as Mahāturī
turya	four, e. g. turyākṣara " four-syllabled "
two ṭhas	ṭha-dvaya, water, svāhā
tyaktvā	inserting
u	nandā, ruti, vāmana, vānta
	the deity is Sun
ū	hair
	the deity is Moon
ucchūna	beautiful, chrīṃ
Ūrdhvabīja	Śiva, ai, aiṃ
va	(i) cloud, avala (ii) earth
vācāla	wind, ya
Vāgbhava	Śiva, ai, aiṃ
vāgmin	wind, ya
vāgurā	prīṃ
vaiśya	wind, ya
Vajravairocanī, Vajravairocanīyā	a form of Chinnamastakā
vāla	mantra
vāmana	u
Vāṇadevatā	Kāmeśvarī
vānta	u
vāntudāsya(?)	prīṃ
vāpī	wind, ya
vārāha	salt, na
Varāhamukhī	Vārāhī
vārākī	creeper, e
vāraṇārṇa	hrīṃ
vārṣika	hail-stone, kruṃ
Vārtālī	Vārāhī
Varuṇa	the deity of ka
Vāsanā	ai, aiṃ
vastra	sky, hmauḥ
Vāsuki	the serpent who supports the earth, aḥ (visarga), Bhāgya, Bhāvana
vāyupūjyā	prīṃ
Vedhaḥ	Brahman, ka, kaṃ
Venus	Śukra, the deity of ī
vibhūti	hrīṃ
Vidhi	Brahman, ka, kaṃ
vidyā	goddess, e. g. daśa-vidyāḥ "ten goddesses"
vīṃ	cloud, avala
vīrā	wind, ya
vīraka	hrīṃ
Viṣṇu	the deity of ā

Viṣṭaraśrava	the deity of kha
viśva	(i) the manifested world, ḷ (ii) namaḥ
void	see sky
vowel	mātrā, e. g. dvādaśakā mātrā = ai
vṛka	salt, na
vroṃ	Śukra (the preceptor of the demons), Bhārgava, Daityamānya, Kavi, Kāvya
vuvu	kilikili vuvu, imitation of the monkey's noise
vyakta	the manifested world, ḷ
Vyoṣa	son of Śiva, hrāṃ

water	svāhā, ṭha-dvaya
wave	b, ba, baṃ
wife	strīṃ
wind	ḍha, ḍhaṃ, ya, yaṃ, śārṇa (?), vācāla, vāgmin, vaiśya, vāpī, vīrā
wisdom	ī
wish	jha, jhaṃ
woman	strīṃ, kamalākṣī, lājā, lambhā, paramā
world	ḷ, vyakta
ya	wind, śārṇa (?), vācāla, vāgmin, vaiśya, vāpī, vīrā
yaṃ	wind
Yama	ña, ñaṃ

